

Yisasi Kanale Ke Lu'ku Ka'nea Ke.

Hokoteno aepa he'nea ke.

¹ Ala nena Tiofilasika mi'ko vaya'moki Yisasi'a lakaeya folakapi hu'nea ya ako kamale'nae.

² Yisasi ke hapa'nepaiya vaya'moki hokoteno aepa he'nea afina ani ya akete'a lahapai'naya yafe ako kamale'nae.

³⁻⁴ Mi'ko lahapai'naya ke aepa'a afisana yafe nakaeya kanale'ya hu'na kahapaikoe hu'na ani Yisasi'a hu'nea yafe a'ke'ainaka afi'na alakepa hu'na afi'noa yafe alakepa hu'na ka'na kamikoe nehoe.

Yonina alitesea ke.

⁵ Inaki Yutia koteka ala kava kanomo aki'a Heloti'a kava ya alino mai'nea kanafi mako kanomo aki'a Se'kalaiya'a mono nopi kava kano mai'nenono mono nopi kava yakai anaka'aipi Apaisa anakapati mai'nikeno a'amo'a Eloni anakapati fole ai'ne. Ani a'mo aki'a Elisapeti'ae.

⁶ Ani alavela'mokani Anumaya Koti aulakale kanale hu'ana mai'ne'ana mi'ko mono ke afi'ana a'kame nehu'ana alakepa kava neha'a alavelane.

⁷ Elisapeti'a nahamo a mai'nea yafe mafa'ne'ani o'mai alavela kosufa anau ane'kano le'na'ae.

⁸⁻⁹ Apaisa anaka ali'ya ne'alea kanafi Se'kalaiya'a Anumaya Koti aulakale ali'ya ne'ali'ke'a mono nopi kava ne'yakaiya vaya'moki Se'kalaiyafe "Kakaeyae." hu'a hakeno

Se'kalaiya'a Anumaya Koti mono nopi he'e hu'nea nopi haino mana'ake ya hane'nea yate ata ano kaekeno Anumaya Kotina sala mana ami'ne.

¹⁰ Sala mana Anumaya Kotina ne'amike'a kumateka mai'naya vaya'moki Anumaya Kotiteka afine'kae. ¹¹ Afine'kakeno Se'kalaiya'a he'e hu'naya nopi mai'nikeno Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo kano'a akaeyate fole aino mana'ake ata kamale'nea hita aepale lamaka aupalika hetino mai'nikeno ake'ne.

¹² Se'kalaiya'a ani kano aketeno halekeno maiteno koli hu'ne. ¹³ Koli hu'neanaki ani kanomo'a akaeyafe inake nehe “Se'kalaiyaka koli ohu'ka Anumaya Kotife afike'nana yana Anumaya Koti'a ako afi'neanakeno a'kamo'a Elisapeti'a ve mafa'ne alitesike'ka aki'a Yoni'ae hu'ka malekane. ¹⁴ Alitesea afina kakaeya lusi amuse nehisanake'a mi'ko vaya'moki'ae ani mafa'ne fole aisea yafe amuse hukae.

¹⁵ Ani mafa'ne Anumaya Koti aulakale ala aki hanesea kano mai'nenno atu li o'nekaiye. Alitesea afina aepa heno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a aipafina havaitekaiye.

¹⁶ Havaite'nisike'a mi'ko Isaleli aupalika vaya'moki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae hute'a apa'kai'api Anumaya Koti'apimo ke afikae.

¹⁷ Anumayamo esea kate hokoteno eno Ilaiya'a Fate Akufa Avamu ami'nea lo'kiya'ae alike'a afo'apimoki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae nehu'a mafa'ne'ape apa'kesa afikae. Ke no'afisaya vaya'moki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae hu'a alakepa apaipa apa'kesa'ae vaya'moki

hu'naya apa'kenopa hale'nea ke afikae. Ani kava hu'nisakeno vaya'moki Anumaya esea yafe apa'ku'a ali'a avatati hu'a maikae.”

¹⁸ Nehikeno Se'kalaiya'a inake he “Lamake nehapi kake'atike nehane hana'ya hu'na afisoe? La'akaeya ako kosufa anau ane'kano ako le'no'anake'na hana'ya hu'na ani ke afisoe?” nehe. ¹⁹ Nehikeno ko'ku'napi kayo kayo kanomo'a inake he “Nakaeya Kepalieli'na Anumaya Koti aulakale heti'na mai'nokeno Anumaya Koti'a ani kanale ke kahapaisoa yafe hunateke'na e'noe. ²⁰ Afeo nakaeya kemo'a fole aino alaka'a alitesikeno lamake hisea ke'ni'a o'afi'nana yafe meni liko'ke'kamo'a a'kanisike'ka ke mako'ae o'aikananake'ka hoa kemo'a kanale huno fole aino lamake hisea afina liko'ke'kamo'a hakoalo hisike'ka kake aikane.” nehe.

²¹ Nehike'a kumateka mai'naya vaya'moki Se'kalaiyafe akeva maike maikete'a yatala kanale Anumaya Koti fate akufa nopi mai'nea yafe “Na'ya hikenno makale'a no'me.” hu'a apa'kesa afi'a mai'nae. ²² Mai'nakeno ani nopati hatilaveana ake o'ai'ne. Ake o'ai'nea yafe vaya'moki ina akufa apa'kesa afi'nae “Nopaka mai'nenno fate akufa ya aketenno eline'ne.” hu'a apa'kesa ne'afikenno Se'kalaiya'a ayateti avame'neame nehuno apaveli'neanaki avayamo'a lu'ki'nikeno ake o'ai'ne. ²³ Avayamo'a lu'ki'nikeno ali'ya'a hano hea afina no'aleka u'ne.

²⁴⁻²⁵ Utekenno henaka'a a'amo'a Elisapeti'a aipa'ae mai'nea yafe naya mako kaya'a i'ka fala'kino mai'nenno inake he “Anumayamo'a kanale ya hunate'ne. Hunate'nea yafe

vaya'nimoki apaulakale nakaeya navuya hu'noa yana ako aketeno alino atale'ne.” nehe.

Yisasina alitesea ke.

²⁶ Elisapeti'a aipa'ae mai'nea i'kana naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea i'ka mai'nikeno Anumaya Koti'a mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka hute'ne. Ani ve'kamo aki'a Kepalieli'a mako Kalili aupalika hane'nea kumate Nasaleti hute'ne. ²⁷ Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka Anumaya Koti'a mako ve ohau a'mafa'nele hute'ne. Ani a'mafa'nemo aki'a Malia'ae. Yosefe akile hakemale'naya a'mafa'ne. Yosefe akinakomo'a Teviti'ae.

²⁸ Kepalieli'a Maliate eno inake nehe “Mai'nape? Anumaya Koti'a kakaeyafe amuse nehea a'mafa'nemoka Anumaya Koti'a kakaeya'ae mai'ne.” nehe. ²⁹ Nehikeno ani hu'nea ke Malia'a lusi amo'yo ne'aino ma akesa afi'ne “Ani ke na'yane ke eno naha'nepaiye.” ³⁰ Nehikeno ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyafe inake nehe “Maliaka koli oho Anumaya Koti'a kakaeyafe afino kanale hukate'ne. ³¹ Afino kanale hukate'neanaki afeo kakaeya kaipa'ae maite'ka ve mafa'ne alitete'ka aki'a Yisasi'ae hu'ka malo.

³²⁻³³ Ani mafa'ne aki hanesea kano mai'nisike'a vaya'yakamoki 'Hanale mai'nea Anumaya Koti mafa'ne mai'ne.' hu'a hukae. Hisakeno akinakomo'a Teviti kava yakai'nea lo'kiya'a Anumaya Koti'a amitesikeno Ye'kopu nofi vaya'aite akola kava yakaino mai'neni kava yakaisea afinana haneke haneke huno hanesikeno hano ohuke.” nehe.

³⁴ Nehikeno Malia'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kae inake nehe “Hana'ya hu'na ani kava hukoe? Nakaeya vele o'mai'noa a'mafa'ne mai'noe.” nehe. ³⁵ Nehikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake he “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a kakaeya'ae mai'nisikeno hanale mai'nea Anumaya Koti lo'kiya'amo'a katali kaesike'ka kaipa'ae maite'ka mafa'ne alitekane. Alitesanana vaya'yakamoki ani mafa'nena ‘Kanale fate akufa mafa'ne mai'ne.’ nehu'a ‘Anumaya Koti mafa'ne'a mai'ne.’ hu'a hukae. ³⁶ Afeo. Nekafo'kamo ane'kano Elisapeti'a ako ane'kano le'nea'maki meni aipafina ve mafa'ne mai'neanakeno alite kaiye. A'ke'ainaka ‘Elisapeti'a mafa'ne ali o'atekaiye.’ hu'a hu'naya'maki meni aipa'ae mai'nikeno naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea i'ka (6 i'ka) ako akase'ne. ³⁷ Ina kava hu'neanakeno Anumaya Koti'a alo ohisea akufa yana alaki o'male'neanakeno mi'ko yana afa'ake alo huke.” nehe.

³⁸ Inake nehuno Malia'a ani kayo kayo ve'kaena inake huno hapai'ne “Afeo. Nakaeya Anumayamo ali'ya a'mafa'ne'a mai'noanakeno kakaeya nahapaina kavana eno hiseane.” ne-hikeno anileti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ako ataleno u'ne.

Malia'a Elisapetina uno ake'ne.

³⁹ Ani afina Malia'a hetino makale mako avimate kumate u'ne. Ani kumana Yutiane nehaya koteka hane'nikeno u'ne. ⁴⁰ Vea'ya'mo'a Se'kalaiya nopi haino Elisapetina huno falu fala hune'ate.

⁴¹⁻⁴² Falu fala hutea ke Elisapeti'a ne'afikeno aipafi mai'nea mafa'nemo'a kanake kanake nehikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Elisapeti aipafina havaite'ne. Havaitekeno ala kekefafati inake he “Kakaeya mi'ko a'ne apa'kase'nananakeno Anumaya Koti'a kanale amuse ya kami'nike'ka ali'nane. Ina kakaeya kaipafi mai'nea mafa'nemo'aeti akaeya kanale amuse ya ali'nea mafa'ne mai'ne. ⁴³ Nakaeya afa a'mo'na hana kava hu'noke'ka kakaeya Anumaya'nimo ita'amoka nakaeyateka ne'ane. ⁴⁴ Afeo. Kakaeya hu'ka falu fala hunatana ke ne'afukeno naipafi mai'nea mafa'nemo'a amuse nehuno kanake kanake nehe. ⁴⁵ Amuse huno kanake kanake neheanaki kakaeya Mali-aka ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a kahapaiya kemo'a 'Ako kanale huno fole aike.' hu'ka kaipafi malana yafe Anumaya Koti'a amuse hisana yana ako kami'ne.” huno Elisapeti'a hapai'ne.

Malia'a yakame hake'nea ke.

⁴⁶⁻⁴⁷ Ha'nepaikeno Malia'a inake nehe
 “Naipamo'a Anumayamo aki alino asaka nehe. Nehikeno naku mafa'nemo'a naku name alino kati'nea Anumaya Kotife lusi amuse nehe. ⁴⁸ Amuse nehike'na nakaeya ali'ya a'mafa'ne'a afa a'mafa'ne mai'noa'maki akai'a hautaki nate'neanake'na ani mafa'ne afa'a alitesuke'a meni mai'naya vayanaki henaka fole ai'a maisaya vayanaki nakaeyafe 'Anumaya Koti'a kanale amuse ya ami'nea a'mafa'ne.' hu'a hukae.

- 49 Ala lo'kiya'a hane'nea ve'kamo'a nakaeyate kanale kava hunate'ne. Ani ve'ka fate akufa ve'ka honi'ya ya'a o'male ve'ka mai'ne. ⁵⁰ Akaeyafe apa'kesa afi'a 'Alatimokae.' nehaya vaya'moki'ae alipateme alipateme visaya mafa'ne'yakamoki'ae kalaki aipate'nea ya'amo'a alaki haneme haneme uke. ⁵¹ Ukea'maki aya'afatina lo'kiya ali'ya ne'alino apaipafi ne'afi'a 'Lakaeya ala vaya mai'none.' nehu'a apa'kufa ali'a haiya vayana hapafaitaleke'a atale'a u'e'a hu'nae.
- 52 Lo'kiya kava vayana apavaleno mopafi ne'apateno apa'ki o'male vayana apa'ki alino asaka nehe. ⁵³ Kanale yafe apa'ka nelea vayana kanale ya apamino apamu nehea'maki nesu afeno ya male'naya vayana hapafaitaleke'a afa'a ne'vae. ⁵⁴⁻⁵⁵ A'ke'ainaka lakinakomokife hapapai'nea ke Epalahamu'ae akai'a nofi vaya'ae henaka'a fole aisaya vaya'aife 'Alaki kalaki aipatekauve.' hu'ne. Ani hu'nea kemo'a meni akesa ha'kalo hikenon Isaleli koteka ali'ya vaya'a hapa'ma'ne." Malia'a hu'ne.
- 56 Malia'a Elisapeti'ae lo'kano aole'ae mako'ae i'ka maiteno henaka'a eteno no'aleka u'ne.

Yonina alite'nea ke.

- ⁵⁷ Elisapeti'a mafa'ne alite kana'a fole aikeno ve mafa'ne alite'ne. ⁵⁸ Aliteteke'a akai'a kumate vaya'ae akai'a nofi vaya'ae Anumaya Koti'a kalaki aipate'nea yafe afite'a lusi amuse hu'nae.

⁵⁹⁻⁶⁰ Amuse hute'a mako sota maite'a ani ve mafa'nemo akoyamo ano'a hataka hisea ya akekefe e'naya vaya'moki afo'amo hamo'amo'ae nehu'a aki'a Se'kalaiya'ae hu'a malekefe nehaya'maki ita'amo'a "He'e aki'a Yoni'ae huta malekaune." nehe. ⁶¹ Nehike'a vaya'yakamoki inake hu'a nehae "Na'ya hike'ka ani aki ne'malane? Lakaeya nofi vaya'mokitafina ani akufa aki o'male'ne." hu'a nehae.

⁶² Afo'amo liko'ke'amo'a a'kanile'nikeno ake no'aiya yafe avame'name nehu'a "Na aki malekane." hu'a afine'kae. ⁶³ Afine'kakeno avame'name nehuno "Avo kaesoa ya nameo." hike'a amikeno "Aki'a Yoni'ae." huno ka'ne. Ka'nike'a "Vaya'moki nohaya kava nehe." hute'a apamo'yo ne'aiye. ⁶⁴ Ani aki kamaletakeno makale'a Se'kalaiya liko'ke'amo'a hakalo hikenno avenafu'namo'a yatala hikenno ake ne'aino Anumaya Koti aki alino asaka nehe. ⁶⁵ Ina kava hea yafe ani kumate vaya'moki lusi apamo'yo aike'a ani yafe ke hu'a imafi mafi hakeno ani kemo'a mi'ko Yutia avimateka hane'nea kuma'yakale uneno hike'a afi'nae. ⁶⁶ Afi'naya vaya'moki afi'a apaipafi malete'a inake hu'a nehae "Anumayamo'a aya hukefe akaeya'ae mai'nea yafe henaka'a mani mafa'ne hana kava hisea mafa'ne maike?" hu'a nehae.

Se'kalaiya'a yakame hake'nea ke.

⁶⁷⁻⁶⁸ Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Se'kalaiya aipafi eno havaitekeno afo'amo'a Se'kalaiya'a aune ke laka nehuno inake he "Lakaeya Isaleli vaya'ai Anumaya Koti aki alita asaka hiketao. Akai'a ve a'ne'a eno

laha'mano lakaeya lakufa alino kati'nea yafe aki alita asaka hisune. ⁶⁹ Anumaya Koti ali'ya ve'ka Teviti nofi anakap-ati mako lo'kiya ve'ka lakufa alino katiseafe alino hetite'ne. ⁷⁰ Ani ke Anumaya Koti'a a'ke'ainaka fate akufa apaune vaya'moki apavayale maleke'a hu'a fole ai'nae. ⁷¹ Inake hu'a hu'nae 'Kame vayatimoki latafa hu'a mai'naya apayapatina eteno nelavaleno apaipa kafa laha'naya vaya'moki latafa hu'a mai'naya apayapatina eteno lavaleno lakufa alino katike.' ⁷² Anumaya Koti'a a'ke'ainaka laki-nakomokitena kalaki aipateteno kanale'ya huno apaya hu'nea kava hukeanakeno a'ke'ainaka 'Lapamikoe.' huteno huno lo'kiya vaimale'nea kemo'a afa'a ake o'kanino akesale mai'ne.

⁷³ Ani lo'kiya ke lakinakomo Epalahamufe 'Ani kamikoe hoa yana lamake nehoanake'na kamikoe.' huno lo'kiya ke hapai'ne. A'ke'ainaka hu'nea ya'mo ali'ya'a meni lakaeyate alikefe akesa ne'afe. ⁷⁴⁻⁷⁵ Ani lo'kiya kemo'a inake hu'neane 'Nakaeya kame vayatapimoki apayapati lapavale'na lapa'kufa ali'na katitesuketapa lapa'kaeya koli ohutapa nakaeya ali'yate maikae. Mi'ko afina lapa'kaeya ma mopale maisayana nakaeya naulakale nakaeya ali'ya'ni'ale hao'otake kavatapi o'maleno alakepa kava'afati'ke atafa hulikae.' hu'neane.

⁷⁶ Hu'nea'maki kakaeya Yonika mafa'ne'nimoka

henaka'a kakaeyafe 'Ko'ku'napi mai'nea Anumaya Koti aune ve'kae.' hu'a hukae. Kakaeya Anumayamo visea katena u'ka hokote'ne'ka visea ka ali'ka hakalo nehu'ka ali'ka alakepa hutekane. ⁷⁷⁻⁷⁸ Lakaeya Anumaya Koti'a lusiya huno kalaki ailatea yafe akaeya ve a'ne hao'otake ya'ape lapahaove lapatove nehuno aipa yuna yapati alino atalene'apateno apa'ku apame alino katisea yafe kakaeya ali'ka apaya hisanake'a apa'kaeya ne'afeo. Hale ya'a ko'ku'napakati atalesikeno lakaeyate elino ekaiye. ⁷⁹ Eno hani yapi mai'neta falikefe nehuna vaya ano halelate'nenno laiya alino kate kate hulatesiketa kanale kava huta laipamo'a falu lahaisea kate visuna yafe ekaiye." nehe.

⁸⁰ Henaka'a ani mafa'ne kosino ala nehikeno aku mafa'ne'amo'ae lo'kiya vai'ne. Vaya o'mai kopaka maime uneno neheateti Isaleli vaya'moki apaulakale eno va'yi hukefe ani kopakati eno fole aike'a ake'nae.

2

Yisasina alite'nea ke.

¹ Ani kanafi mako ala kava ve'kamo aki'a Sisa Okasatasi'a inake hu'neane "Mi'ko Lomu kamanimmo yakai'nea koteka vaya'ai apa'ki aesake'a kakae." hu'neane. ² Hokoteno aepa heno apa'ki ka'naya afina Kuilinia'ae ve'ka Silia aupalika hokote kava ve'ka mai'ne.

³⁻⁴ Mi'ko vayana apa'ki kakefe hake'a ko aepa'apileka ute ute hu'nae. Yosefe akinakomo'a

Teviti ani koteka alite'naya yafe Yosefe'a Kalili aupalika hane'nea kumana Nasaleti kuma ne'ataleno Petelehemu u'ne. ⁵ Malia'a hakemale'naya a'mafa'ne aipa'ae mai'nikeno “La'aki kaesu'afene.” huteno Yosefe'a avaleno u'ne. ⁶ Avaleno vikenno anile uno mai'nenno Malia'a mafa'ne alitekefe hu'ne. ⁷ Alitekefe nehea'maki mi'ko havae nona havaite'nea yafe puluma'ka afumo nopi Malia'a yake mafa'ne ve aliteteno kupi asaka huno aitenno puluma'kamo ne'ya ne'nea lapepi havate'ne.

Sipi sipi afule kava yakai vaya'aite ko'ku'napi kayo kayo vaya fole ai'nae.

⁸ Ani hani'ainaka sipi sipi afu anaka'aite ne'yakaiya vayana kahaufaka mai'ne'a sipi sipi afu anaka'aite kava yakai'a mai'nae. ⁹ Mai'nakenno anile Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ne'ekeno Anumayamo ano hale ya'amo'a ano kahai hulino ne'eke'a lusi koli hu'nae.

¹⁰ Koli hu'naya'maki ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake he “Koli ohutapa afeo nakaeya kanale ke lahapapaikefe ne'oe. Lusi amuse hisaya ke lahapapaikoanake'a mi'ko ve a'nemoki afikae. ¹¹ Meni hani'ainaka Teviti kumate lapa'kufa alino katisea ve'ka ako alite'ne. Ani ve'kamo aki'a Anumaya Kalaisi'ae Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae.

¹² Ani mafa'ne ku aitenno puluma'ka afumo ne'ya ne'nea lapepi havate'neanaketapa utapa aketetapa ma avame yafe ‘Lahapai'nea ya ako fole ai'ne.’ hutapa hukae.” nehe.

13-14 Nehike'a ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'ae mi'ko mako kayo kayo anaka'ae makale'a ali'a atalu hute'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake nehae

“Anumaya Kotitimoka hanafi mai'nane huta kaki alita asaka nehune. Ma mopale amuse nehisaya vayana mai'a falu hu'a maisae.” hu'a nehae.

Sipi sipile kava vaya'moki Yisasina akekefe u'nae.

¹⁵ Ani kayo kayo vayana apatale'a ko'ku'napaka haitake'a sipi sipile kava yakai'a ne'maiya vaya'moki ke hu'a imafi mafi nehu'a inake nehae “Viketao Anumayamo'a lahapai'nea yana uta akesune.” hu'a hu'nae.

¹⁶ Hute'a naku naku hu'a ani koteka akekefe u'nayana Malia'ae Yosefe'ae mafa'ne'ani afumo ne'ya ne'nea lapepi atete'ana mai'na'ake'a u'a ake'nae. ¹⁷ Akete'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani mafa'ne hapapai'nea ke mi'ko vaya'aina hapapai'nae.

¹⁸ Hapapaike'a mi'ko ani ke afi'naya vaya'moki sipi sipile kava ne'yakaiya vaya'moki hapapaiya ke afite'a apamo'yo ne'aiye. ¹⁹ Apamo'yo ne'aiya'maki Malia'a mi'ko ani ke afino aipafi maleteno akesa'ake afino mai'ne. ²⁰ Mai'nike'a sipi sipile kava ne'yakaiya vaya'moki ete'a kuma'apileka ne'u'a ako hapapaike'a afite'a ake'naya yafe Anumaya Kotiteka amuse hu'a aki ali'a asaka hume hume ne'vae.

Yisasina aki male'nae.

²¹ Yisasina aliteteke'a mako'ke sota maite'a akoyamo ano'a laka haya afina aki'a Yisasi'ae

hu'a male'nae. Ani aki ita'amo'a aipa'ae o'mai'nea afina ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani aki'a ako male'nea aki male'nae.

Yisasina mono nopi avale'ana u'na'ae.

²² Ita'amo'ae mafa'ne'a'ae aiku nopakati lama'ana esa'a afina Mosese'a hu'nea ke a'kame malesa'a yafe Yisasina avale'u'ana Anumaya Koti amikefe Yelusalemu avale'ana hai'na'ae.
²³ Anumaya Koti ke kamale'naya avopi inake hu'a kamale'nayane

“Mi'ko yake mafa'ne ve alipatesayana Anumaya Koti ayapi malesakeno fate akufa mafa'ne maisae.” hu'a kamale'nayane.

²⁴ Kamale'naya yafe Anumaya Kotiteka amuse yana amikefe avale'ana hai'na'ae. Anumaya Koti ke kamale'naya avopi kemo'a inake hu'neane “Aole nama aka-palapi aole kase'kana namalapi Anumaya Kotina amuse ya amikane.” hu'a kamale'nayane.

Simioni'a Anumaya Koti aki alino asaka hu'nea ke.

²⁵⁻²⁶ Ani kanafi mako Yelusalemu mai'nea ve'kamo aki'a Simioni'ae. Ani ve'ka Anumaya Koti ke a'kame ne'maleno alakepa ve'ka mai'neanakeno Isaleli vaya'ai apa'kufa alino katisea ve'ka esea yafe akeva mai'nikeno Fate Akufa Avamu'mo'a akaeya'ae mai'neneno inake huno hapai'ne “Makale ofalikana'maki Kalaisi'a Anumaya Koti'a apa'kufa alino katikefe hute'nea ve'ka esike'ka akete'kake falikane.” huno hapai'ne.
²⁷⁻²⁸ Hapaiteno ala mono nopi avalekeno ne'ekeno anile mai'nike'ana Yisasi ita

afo'amokani mono kemo avaya hipo'ya hukefe avale'ana e'na'akeno ani ve'kamo'a Yisasina avaleno anu'ki'nenno Anumaya Koti aki alino asaka hu'ne.

²⁹⁻³⁰ Simioni'a inake nehe “Anumayamoka hokote'ka nahapai'nana mafa'ne meni ani mafa'nemo'a lakaeya lakufa alino katisea ve'ka ne'akokeno naipamo'a falu ne'nahaiyanake'ka ali'ya ve'ka'kamo'naena 'Faleo.' hisanake'na falisoe.

³¹ Mi'ko vaya'moki apaulakale ani lakufa alino katisea ve'ka laveli'nane. ³² Laveli'nananakeno ani ve'kamo'a kakai'ka Isaleli vaya'moki apa'ki alino asaka huteno Isaleli nofi o'mai'naya vaya'aina ano hale ne'apateno kakaeya kavake hapapaike.”

³³ Hike'ana Yisasi ita afo'amo'akani Simioni'a ani mafa'ne hu'nea ke afite'ana lusi ana'kesa afifi hu'na'ae. ³⁴⁻³⁵ Afi'a mai'na'akeno Simioni'a kanale manu ne'anamino Maliafe ani mafa'nemo ita'amofe inake he “Afeo Anumaya Koti'a mani mafa'ne hute'neana mi'ko Isaleli kote mai'naya vayapati mako vaya'a alino la'ka'ka ai ne'apataleno mako'a alino hetipatesea yafe hutekeno e'ne. Anumaya Koti'a avame ya hisea yafe hutekeno e'neanake'a mi'ko vaya'moki akaeyafe 'Kaote'ya'kae.' hu'a hukae. Ani kava hu'naya yafe mi'ko vaya'moki apaipa apa'kesafati ne'afea ke fole aipatekaiye. Maliaka henaka'a lusiya huno kakaeya kahau halekaiye.” nehe.

³⁶⁻³⁷ Ani mono nopi mako Anumaya Koti aune ana mai'ne. Ani a'mo aki'a Ana'ae afo'amo aki'a Fanueli'ae. Ana'kaeya Asa nofi vayapati mai'nae. Ani ana ako ane'kano le'nikeno kafu'amo'a aole'ae aole'ae vaya'moki apaiya

apaya hano huteno aole'ae aole'ae kafu (84 kafu) mai'ne. Venemo a mai'nea afina anau'amo'a naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kafu (7 kafu) mai'nikeno anau'amo'a falitekeno kaite mai'nenono mono no o'ataleno mi'ko afina hani'ainaka'ae feluka'ae Anumaya Koti aki alino asaka nehuno ne'ya mosi'nenono Anumaya Kotiteka afike afike huno ne'maiye.
³⁸ Ani a'mo'a anile va'yi huno Yisasina aketeno Anumaya Kotife lusi amuse huteteno mi'ko Yelusalemu vava apa'kufa alino katisea ve'kae akeva mai'naya vava'aina Yisasina hapapai'ne.

Nasaleti ete'a u'nae.

³⁹ Yisasi ita afo'amokani mono ke hapa'nepaiya kavana hano huteke'ana Kalili ute'ana kuma'anileka Nasaleti u'na'ae. ⁴⁰ Yisasi'a kosino lo'kiya mafa'ne akenopa hale'nea mafa'ne mai'nikeno Anumaya Koti'a akaeya'ae mai'nenono hautakiteno ha'maesea ya ami'ne.

Yisasi'a mafa'ne mai'nenono ala mono nopi u'ne.

⁴¹ Isaleli koteke vava'moki mi'ko kafu'ae kafa'ae Yelusalemu u'a Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a hao hisaya emu ka'a ne'kike'ana Yisasi ita afo'ala'mokani mi'ko kafu'ae ani emuleka Yelusalemu u'na'ae. ⁴² U'na'akeno Yisasi'a nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea kafu'a neheana mi'ko kafu'ae kafa'ae nehaya kava hu'a emuleka hai'nae.

⁴³ Ani emu kea kana'a hano hika'a no'apileka yatala kate aepa he'a utakeno ani mafa'ne Yisasi'a o'uno afa'a Yelusalemu mai'nika'ana ita afo'ala'mokani o'afi'na'ae. ⁴⁴ "Mako vayati'a'ae

kateka ne'ekaiye.” hu'ana hute'ana mako'ke afina kateka ute'ana hani'ainaka ana'kai'ani anakapi'ae kuma'anile vaya'aipi'ae kahau a'na'ana o'ake'na'ae.

⁴⁵ Alaki o'ake'ana Yelusalemu kahau akefe ete'ana u'na'ae. ⁴⁶ Aole'ae mako'ae afina kahau ake akete'ana kahau ame u'ana ala mono nopi ali'a apaya nehaya vaya'moki folakapi mai'nike'ana u'ana ne'aka'ae. Ne'aka'a'maki ani vaya'ai folakapi faitopale mai'nenno apa'kaeya ke afitenno haya kemo anona'ale apafine'ke. ⁴⁷ Apafine'keke'a mi'ko ani ke'a afi'naya vaya'moki ke anona'ale “Kanale akenopa hale'nea mafa'ne.” nehu'a lusiya hu'a apamo'yo ai'nae.

⁴⁸ Apamo'yo ne'aikē'ana ita afo'amokani anamo'yo ne'ai'ana ita'amo'a inake he “Mafa'ne'nimoka na'ya hike'ka ma kava hunela'atane? Afo'kamo'ae nakaeya'ae la'aipa afita'a kana'ake nehuta'a kakaeya kahau ne'ao'ae.” ⁴⁹ Nehikeno Yisasi'a ana'kaeyafe “Na'ya hiketana nakaeya kahau ne'a'ae? Nakaeya afo'nimo nopi maisoa yafe ne'nahaiye hu'na hoa ke o'afi'na'afe?” ⁵⁰ Nehike'ana akaeya hea kemo aepa'a afi'ana ha nola'ae.

⁵¹ Afi'ana ha nola'akeno Yisasi'a ana'kaeya'ae lavino Nasaleti mai'nenno ana'kaeya ke afitenno a'kame ne'malekeno ita'amo'a mi'ko hu'nea kavana alino aipafi male'ne. ⁵² Ne'malekeno Yisasi'a ko'nesino akenopafi hale ya'amo'a ala hutekeno Anumaya Koti'ae vaya'amoki'ae afi'a lusi amuse hute'nae.

3

Yoni'a ke hapa'nepaiye.

¹ Taipiliasi Sisa'a mi'ko Lomu vava kava yakai kuma'yaka aole nayatala'a hano huno naiya mako kaya'a hano hea kafu (15 kafu) kava ya alino mai'nikeno ani kafu Potiasi Pailati'a Yutia koteka kava ya alino mai'nikeno Heloti'a Kalili koteka ani kava huno kava ya alino mai'nikeno akana'amo'a Filipi'a Itulia koteka'ae Tale'konaitisi koteka'ae kava ya alino mai'nikeno Laiseniasi'a Apilini koteka ani kava huno kava ya alino mai'ne. ² Mai'nake'ana ani afina Anasi'aki Kaiyafasi'aki ala mono nopi hokote kava ve'kala mai'na'akeno ani afina Yoni'a Se'kalaiya mafa'ne ka'me koteka mai'nikeno Anumaya Koti kemo'a akaeyate e'ne.

³ Akaeyate ekeno Yoni'a ani afina Yotani li aki'nale hane'nea kuma'yakale uno Anumaya Koti ke hapa'nepaino inake he lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi atalesake'na li falelapatesukeno Anumaya Koti'a hao'otake kava hu'naya yafe lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapatekaiye.

⁴ A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Ai-saiya'a inake huno kamale'neane

“Vaya o'mai aupalika mako ve'kamo'a kate kate nehuno inake huke 'Anumayamo esea ka valitapa alitapa alakepa heo. ⁵ Otu lavi'niseapi maletapa havai netetapa aise avima'ae ala avima'ae kafitapa alaku hikenno elineno makotalakame hise. Uno kayaki eno kayaki hu'nea ka alitapa api

aiyo. Yafa hane'nisea ka'ae alitapa alakepa hukae.' ⁶ Nehisakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea kavana mi'ko vaya'moki akekae." huno kamale'neane.

⁷ Mi'ko vaya'yaka "Yoni'a li falelasese." nehu'a ne'akeno Yoni'a apa'kaeyafe inake huno hapa'nepaiye "Lapa'kaeya osifa'vemo mafa'neyaka mai'nisakeno Anumaya Koti'a kake hulapatesea kana'a lapa'kufa lapa'kafu kisea kana'a makale va'yi hisea yafe 'Lapaune hetapa veo.' ke nala'a lahapapaiketapa ne'ae? ⁸ Hokotetapa lapa'kaitapi kanale kava haya yateti lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi atalesaya yatapi navelisayana lina falelapatekauve. Lapa'kaeya 'Epalahamu mafa'neyaka mai'none.' hutapa oheo. Nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a ma yafatetina alino Epalahamu mafa'ne alo hinine. ⁹ Lapa'kaeya yosakana hu'nakeno meni Anumaya Koti'a ko'ne alino yosa hafu'yale avame nehuno kanale alaka'a o'aesaya yosa'a atakino atafi yaka huno kakaiye." nehe.

¹⁰ Hike'a mi'ko vaya'moki inake hu'a afine'kae "Lakaeya hana kava hisune?" hu'a nehae.

¹¹ Nehakeno Yoni'a inake nehe "Mako ve'kamo'a akufale ya aole hane'nisikeno eno mako akufale ya o'malesea ve'ka mako amino. Ne'ya'a hane'nisea ve'kamo'a ani kava huno ne'ya'a o'malesea ve'ka amino." nehe.

¹² Nehike'a vaya'ai apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya "Li falelasese." hu'a li falepateate ne'e'a akaeyafe inake nehae "Ali'ka laya nehana Nena lakaeya hana ya hisune?" hu'a nehae.

¹³ Nehakeno apa'kaeyafe inake he “Ala kava ve'kamo'a 'Ina'a ta'kesi miya aleo.’ hisea kate maletapa aleo. Afa miya'api'ae ali o'apateo.” nehe.

¹⁴ Mako ati vaya'moki'ae inake hu'a afine'kae “Lakaeya hana ya hisune?” hu'a hakeno apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya vayana neha-patapa moni'api o'aleo. Lapa'ke'atike kefati kake hutapa moni'api o'aleo. Alisaya miya'ake amuse hutapa aleo.” nehe.

¹⁵ Nehike'a mi'ko vaya'moki “Anumaya Koti'a apa'kufa alino katisea yafe hutesea ve'ka makale ekaiye.” hu'a akeva mai'naya yafe Yonife lusi apaipa apa'kesa ne'afi'a “Yoni'a ani Kalaisi'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'nifi? Fate ve'ka mai'ne?” hu'a apa'kesa aole ne'afe.

¹⁶ Hu'a ne'afikeno Yoni'a apa'kaeyafe inake nehe “Nakaeya litafateti fale nelapatoanakeno henaka'a esea ve'kamo'a Fate Akufa Avamu'amoteti'ae ataleti'ae falelapatekaiye. Ani ve'kamo'a lusi lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'neanake'na nakaeya afa ve'ka mai'noanake'na akaeya aiya'kale aesoana o'natekaiye.

¹⁷ Akaeya sipeti ayo ali'nenoviti avina hakome avinakana yana faino kateno alakepa alaka'a nopi anupa huno malekaiya'maki ano'a ata leke leke nehea atafi kakaiye. Ani avina alino fa'ko fa'ka hea avamete vaya alino fa'ko fa'ka huke.” ¹⁸ Yoni'a mani ke'ae fate fate ke'ae hapa'nepaino huno apa'kesa nehuno Anumaya Koti kanale ke hapapai'ne.

Heloti'a Yonina nofi hute'ne.

19-20 Hapa'nepaikenō Heloti'a ala kava ve'kamo'a mi'ko hao'otake kava hu'nea ya'ae akana'amo ana Helotiasina kumai kava hune'ateno alite'nea yafe'ae Yoni'a aulakafi ke ano asali huno hau'ne. Ano asali huno hau'nea ke Heloti'a mi'ko hao'otake kava hu'nea ya akaseno Yonina avaleno nōfi hute'ne.

Yoni'a Yisasina li falete'ne.

21-22 Nōfi hu o'ate'nea kanafi Yoni'a mi'ko vaya li fale ne'apatekeno Yisasi'a akaeyate ekeno Yisasina li faletetekenō Anumaya Kotiteka afine'kekeno ko'ku'na'mo'a hakalo nehikeno Fate Akufa Avamu'mo'a namakana huno haleno akaeyate elino ne'ekeno ko'ku'napakati ala ake ne'aino inake nehe “Kakaeya mafa'ne'nimoka kakaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'nimoka kakaeyafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe.” hu'ne.

Yisasi loto'amoki apa'ki'ae.

23 Yisasi'a mako ve'kamo aiya aya'a hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano hea kafu (30 kafu) maiteno ali'ya'a aepa nehe. Mi'ko vaya'moki akaeyafe “Yosefe mafa'ne mai'ne.” hu'a nehae. Yisasi loto'amoki apa'kimo'a ne'eatekati aepa hu'neateka lavi'neanaki hapaleo.

Yosefe afo'amo aki'a Hilai'ae. ²⁴ Hilai afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Livae'ae. Livae afo'amo aki'a Mele'kai'ae. Mele'kai afo'amo aki'a Yanai'ae. Yanai afo'amo aki'a Yosefe'ae. ²⁵ Yosefe afo'amo aki'a Matataiyasi'ae. Matataiyasi afo'amo aki'a Emosi'ae. Emosi afo'amo aki'a Neami'ae. Neami afo'amo aki'a Esalai'ae. Esalai afo'amo aki'a Nakai'ae. ²⁶ Nakai

afo'amo aki'a Me'ati'ae. Me'ati afo'amo aki'a Matataiyasi'ae. Matataiyasi afo'amo aki'a Semen'i'ae. Semen'i afo'amo aki'a Yose'ki'ae. Yose'ki afo'amo aki'a Yota'ae. ²⁷ Yota afo'amo aki'a Yoanana'ae. Yoanana afo'amo aki'a Lesae. Lesa afo'amo aki'a Selapapeli'ae. Selapapeli afo'amo aki'a Sialitielo'ae. Sialitielo afo'amo aki'a Nelai'ae. ²⁸ Nelai afo'amo aki'a Mele'kai'ae. Mele'kai afo'amo aki'a Etai'ae. Etai afo'amo aki'a Kosama'ae. Kosama afo'amo aki'a Elamatama'ae. Elamatama afo'amo aki'a Ea'ae. ²⁹ Ea afo'amo aki'a Yosu'ae. Yosu'a afo'amo aki'a Eliesa'ae. Eliesa afo'amo aki'a Yolima'ae. Yolima afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Livae'ae. ³⁰ Livae afo'amo aki'a Simioni'ae. Simioni afo'amo aki'a Yuta'ae. Yuta afo'amo aki'a Yosefe'ae. Yosefe afo'amo aki'a Yonama'ae. Yonama afo'amo aki'a Elaiya'kimi'ae. ³¹ Elaiya'kimi afo'amo aki'a Melia'ae. Melia afo'amo aki'a Mena'ae. Mena afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Netani'ae. Netani afo'amo aki'a Teviti'ae. ³² Teviti afo'amo aki'a Yesi'ae. Yesi afo'amo aki'a Opeti'ae. Opeti afo'amo aki'a Povasi'ae. Povasi afo'amo aki'a Salamoni'ae. Salamoni afo'amo aki'a Nasoni'ae. ³³ Nasoni afo'amo aki'a Aminatapi'ae. Aminatapi afo'amo aki'a Atamina'ae. Atamina afo'amo aki'a Anai'ae. Anai afo'amo aki'a Hesaloni'ae. Hesaloni afo'amo aki'a Pelesi'ae. Pelesi afo'amo aki'a Yuta'ae. ³⁴ Yuta afo'amo aki'a Ye'kopu'ae. Ye'kopu afo'amo aki'a Aisa'ki'ae. Aisa'ki afo'amo aki'a Epalahamu'ae. Epalahamu afo'amo

aki'a Tela'ae. Tela afo'amo aki'a Neho'ae.
³⁵ Neho afo'amo aki'a Sela'ki'ae. Sela'ki
 afo'amo aki'a Leo'ae. Leo afo'amo aki'a
 Pele'ke'ae. Pele'ke afo'amo aki'a Epe'ae.
 Epe afo'amo aki'a Sela'ae. ³⁶ Sela afo'amo
 aki'a Kenani'ae. Kenani afo'amo aki'a
 Apa'kasati'ae. Apa'kasati afo'amo aki'a
 Semi'ae. Semi afo'amo aki'a Noa'ae. Noa
 afo'amo aki'a Lame'ka'ae. ³⁷ Lame'ka
 afo'amo aki'a Metusala'ae. Metusala
 afo'amo aki'a Ino'ku'ae. Ino'ku afo'amo
 aki'a Yaleti'ae. Yaleti afo'amo aki'a Ma-
 halaleli'ae. Mahalaleli afo'amo aki'a Ke-
 nani'ae. ³⁸ Kenani afo'amo aki'a Inosi'ae.
 Inosi afo'amo aki'a Seti'ae. Seti afo'amo
 aki'a Atamu'ae. Atamu afo'amo aki'a
 Anumaya Koti'ae.

4

Sata'a Yisasina ano avataka hu'nea ke.

¹⁻² Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a
 Yisasi aipafi havaite'nikeno Yisasi'a Yotani li
 ne'ataleno ne'vikenno Fate Akufa Avamu'amo'a
 vaya o'mai'a ka'me aupalika avaleno uno
 atalekeno aole ve'kala'mokani anaiya anaya
 hano hea afina (40 afina) ne'ya o'nenno
 mai'nikeno Sata'a Yisasife “Hao'otake kava ho.”
 huno ano avataka hu'ne. Ano avataka huke
 huke huketekenno Yisasi'a ne'ya o'ne'nea yafe ani
 kana'a hano hutekenno lusi aka le'ne.

³ Aka nelekenno Sata'a Yisasife inake he
 “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena
 ma yafafe hapaikenno kai hame'ya maya
 hamalese.” nehe. ⁴ Nehikenno Yisasi'a anona'a
 ke'ale inake huno hapai'ne “Anumaya Koti avopi
 kemo'a inake hu'ne

‘Vaya'moki ne'ya'ake nesayana kanale hu'a mai
ya o'alikae.’ huno kamale'neane.” hu'ne.

⁵ Nehikeno Sata'a Yisasina avaleno hanale
ate'nenno makale'a mi'ko ma mopale hane'nea no
kuma'yaka'ae afeno'ya'ae aveli'ne. ⁶ Aveliteno
Sata'a Yisasife inake nehe “Mani mi'ko kanale
konakali ya hane'nea kumana yakaisana
lo'kiya'ka kamikoe. Ani mi'ko kava yakai lo'kiya
nakaeya yanake'na mako ve'ka amikoe hu'na
hisoana afa'a amikoe. ⁷ Kakaeya nakaeyate
e'ka ape hu'ne'ka nakaeyafe kakesa afi'ka ‘Ala
ne'ni mai'nane’ hu'ka naki ali'ka asaka hisanana
lo'kiya'ka kamikoe.” nehe. ⁸ Yisasi'a anona'a
ke'ale inake nehe “Anumaya Koti ke kamale'naya
kemo'a inake hu'neane

‘Anumaya Koti'kamofe akaeya mako'ke'ake ala
mai'ne nehu'ka akaeyate'ke kakesa afifi
nehu'ka aki ali'ka asaka nehu'ka akaeya'ke
a'kame ne'male'ka ali'ya'a aleo.’ huno
hu'neane.” huno hapai'ne.

⁹ Nehikeno Sata'a Yisasina Yelusalemu avaleno
ala mono no'mo akofetule haino ha'ko'ya
vai'nea yate ate'nenno inake huno hapai'ne
“Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena
ma no'mo akofetuleti asaka hulavi'ka mopafi
laveo. ¹⁰⁻¹¹ Anumaya Koti avopi kamale'naya
kemo'a inake hu'neane

‘Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'ae
kava huteo huno hupatesike'a eli'e'a
kanale ya hu'a yakaikate'nisake'ka asaka
hulavisanana apaya akusale kavale'a
asaka hisakeno mako yafatena kaiya ano
lo o'akaiye.’ huno hu'ne.” nehe.

¹² Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he
“Anumaya Koti ke kamale'naya avopi kemo'a
inake hu'neane

‘Kakaeya Anumaya Koti'kamo'a ala'kamona a'ka
avataka oho.’ huno hu'neane.” nehe.

¹³ Nehikeno Sata'a fate fate yate Yisasina ano
avataka huketeno ne'ataleno “Mako afina ete'na
a'na avataka hisoane.” huno akeva mai'ne.

Yisasi'a ali'ya'a aepe nehe.

¹⁴ Yisasi'a Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'ae
Kalili eneno akaeya avake'amo'a mi'ko ani kopi
uneno hu'ne. ¹⁵ Mi'ko afina mono no'yaka'apifi
alino apaya hike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke
afite'a aki'a ali'a asaka hu'nae.

*Nasaleti vaya'moki Yisasina apa'kame'ya
ami'nae.*

¹⁶ Yisasi'a Nasaleti aise ya mai'nenno kosino ala
hu'nea kumate uno mi'ko Sapati afina nehea
kava huno mono nopi haino Anumaya Koti ke
hapalikefe hetino mai'ne. ¹⁷ Hetino mai'nike'a
Anumaya Koti aune ve'kamo'a Aisaiya'a ka-
male'nea avona ali'a amikeno va'kaleno kahau
ano ake'neana ani kemo'a make hu'nea ke
ake'ne.

¹⁸ “Anumayamo Fate Akufa Avamu'amo'a
nakaeyapi mai'ne. Mai'nikeno ‘Afen
ya'api o'male vaya'aite kanale ke u'ka
hapapaiyo.’ huno lo'kiya'a namiteno
hunatete'na e'noe. Hunateteno ma
ke hu'ka hapapaiyo huno hu'ne ‘Nofi
hulapatesaketapa mai'nisaya vayana
kalu helapatesuketapa meni ataletapa
afa'a ukae. Lapa'kaeya lapaulaka apalo

hu'niketapa no'akaya vayana meni
lapaulaka aketapa aya'ketapa akeo.
Kame vaya'apimoki ali'a hao'otake kava
hupate'naya kava'apimo'a nofi hupate'nea
vaya'aife kalu helapate'noki afa'a veo.'
hu'na hisoa yafe hunateke'na e'noe.
¹⁹ Anumayamo kanale kana'a fole ai'nea
yafe'ae 'Ke ali'ka u'ke'ka hu'ka hapapaiyo.'
huno hunateke'na e'noe." huno hu'neane
nehe.

²⁰ Huteno Yisasi'a ani hapalea avona aino
a'kaniletano kava ve'ka amitenno mopale uno
ne'maika'a mi'ko ani mono nopi mai'naya ve
a'nemoki Yisasitekake aulu nehae. ²¹ Aulu
nehakeno inake huno hapa'nepaiye "Meni
lapa'kesafati ne'afikeno mani Anumaya Koti
kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake
nehiketapa afi'nae."

²² Inake hea yafe lusi amuse nehu'a Yisasi
aki ali'a asaka nehu'a kanale ke Yisasi avayafati
hea yafe apa'kesa afikete'a inake nehae "Hana'ya
huno'ae? Akaeya Yosefe mafa'ne o'mai'nife?"
hu'a nehae. ²³ Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe
inake nehe "Lamake lahapa'nepauve lapa'kaeya
nakaeyafe ma ke hutapa hukae 'Tota ve'kamoka
kakai'ka kakufa ali'ka kanale huketa akeno.
Kapaneamu kumate hu'nana kava hu'ka male
kakai'ka kumate'ae huketa akeno.' hutapa
hukae.

²⁴ Hukaya'maki nakaeya lamake hu'na
lahapa'nepauve mako Anumaya Koti ke
hapa'nepaiya ve'kamo'a akai'a kumate vaya'aipi
ke nehiseana 'Anumayamo ali'ya ve'kamo

keki afiketao.' hu'a ohukae. ²⁵⁻²⁶ Lamake hu'na lahapapauve a'ke'ainaka Ilaya'a mai'nea kanalena aole'ae mako'ae kafuki (3 kafu) naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke'a alea i'ka (6 i'ka) ko o'aike'a ani Isaleli koteka mai'naya vaya'moki ne'ya'api o'maleke'a lusi apa'kate'ne. Ani afina mi'ko kaite a'neyaka Isaleli koteka mai'nayanaki Anumaya Koti'a aune ve'ka'a Ilayana ani kaite a'neyaka'aite hu o'ate'neanaki mako kumate aote mai'nea kaite ate Salefati kuma'mo ala aki'a Saitoni mai'nea ate hutekeno u'ne.

²⁷ Ani kava huno a'ke'ainaka Ilaisa mai'nea afina fuko'ya apa'ke'nea vaya Isaleli koteka mai'nayanaki ani vaya'aipina mako'ke ve'ka'api alino kanale hu o'ate'neanaki mako alu koteka ve'kake aote mai'nea ve'ka Nemanina Silia mai'nea ve'kake alino kanale hute'ne." huno Yisasi'a nehe.

²⁸ Nehike'a ani ke afite'a mi'ko ani mono nopi mai'naya vaya'moki lusiya hu'a ke ne'ne'a apaipa afi'a haviya nehae. ²⁹ Lusi ke ama'kite'a heti'a Yisasina atafa hute'a avale'a ma'aileka ne'ate'a avale'a u'a hai'nae. Ani kumana avimate kati male'naya kumatenake'a "Ani avimatekati uta alita ako'ya faitalekaune." hute'a avale'a anileka u'nae. ³⁰ Nehaya'maki Yisasi'a mi'ko vaya'ai folakapakati ako apataleno aluleka u'ne.

Yisasi'a Sata afe mako ve'kamo aipafati alino atale'ne.

³¹ Yisasi'a Kalili hane'nea kumate Kapaneamu lavi'nenno Sapati afina mi'ko ve a'ne'aina Anumaya Koti ke alino apaya nehe. ³² Alino apaya nehike'a afeana akaeya kemo'a aki

hane'nea ve'kamo nehea kekana huno hike'a lusi apamo'yo ai'nae. ³³⁻³⁴ Ani mono nopi mako ve'ka Sata afe'mo'a aipafi mai'nea ve'ka mai'nenno avo avo nehuno kalafa ne'kano inake nehe “Hae Yisasika Nasaleti ne'moka na ya hulatesana yafe e'nane? Lakaeya laha'ka falilatekefe e'nape? Nakaeya kakaeyafe ako afi'noe. Kakaeya fate akufa ve'ka Anumaya Koti'a hukate'nea ve'ka mai'nane.” nehe.

³⁵ Nehikeno Yisasi'a lo'kiya kefati ani Sata afe kanoe inake nehe “Ke ohu'ka mani ve'kamo aipafakati atale'ka ako uvo.” nehikeno ani Sata afe'mo'a mi'ko vaya mai'naya folakapi asaka huno alino ako'ya fai ne'ataleno mako'ae alino haviya huo'atenno ani ve'ka ne'ataleno u'ne.

³⁶ Vike'a mi'ko vaya'moki ani ya ne'ake'a lusi ke hu'a imafi mafi nehu'a inake nehae “Ma ke hu'nea ke na akufa ke? Akaeya lusi lo'kiya'aleti Sata afe ke hapa'nepaike'a ke'a afi'a a'kame male'a vaya aipafati atale'a u'nae.” hu'a nehae.

³⁷ Nehike'a Yisasi'a hea avake'amo'a mi'ko kumate kumate uneno hike'a afi'nae.

Yisasi'a Saimoni a'mo ita'amo kali alino kanale hute'ne.

³⁸⁻³⁹ Yisasi'a ani mono nona ataleno Saimoni nopi hai'ne. Saimoni a'mo ita'amo'a lusi amu'ko kali ali'nike'a Yisasife “E'ka amu'ko kali'a ali'ka atalo.” hu'a ke nehakeno ani a'mo haute uno ani amu'ko kali ke ne'ama'kikeno ani kali'amo'a ne'atalekeno makale ani a'mo'a hetimaleno ne'ya kano apami'ne.

Yisasi'a nesu kali vaya alino kanale hupate'ne.

⁴⁰ Ani afinana yakemo'a lavino falekefe nehike'a ani kumate vaya'moki vaya'api aki'ae

aka'ae kali ali'naya vaya'yaka apavale'a Yisasite ete ete hakeno mi'ko mako'ke mako'kete aya malepateno kali'api alino kanale hupate'ne.
⁴¹ Kanale hune'apateke'a apaipafati Sata afe'yakamoki apatale'a ne'u'a inake hae “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'nane.” hu'a hu'naya'maki akaeyafe apa'kaeya ako afi'nayane “Yisasi'a Anumaya Koti'a apa'kufa alino katisea ve'ka mai'ne.” hu'a ako afi'naya yafe Yisasi'a ke apama'kino “Mako'ae ke oheo.” huno hapa'nepaiye.

Yisasi'a mi'ko kumate vaya Anumaya Koti ke hapa'nepaiye.

⁴² Natepati Yisasi'a apataleno vaya o'mai koteka u'nike'a mi'ko vaya'moki kahau ame u'a ake'a fole aite'a inake hu'a nehae “Kakaeya latale'ka o'u'ka lakaeya'ae maiketao.” hu'a nehae. ⁴³ Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa-paiye “Nakaeya Anumaya Koti'a vaya'aite kava yakaipatesea kanale ke mako'ae alu kumate kumate u'ne'na nehu'na hapapaisoe. Anumaya Koti'a ani ali'yatefe hunateke'na e'noe.” ⁴⁴ Inake huteno Yisasi'a mi'ko Yutia koteka vaya'ai mono nopi uneno nehuno Anumaya Koti ke hapa-pai'ne.

5

Yisasi'a Pitafe ke hu'ne.

¹ Mako afinana Yisasi'a Kenesaleti li'kotu aki'nale heti'nike'a mi'ko vaya'moki Anumaya Koti ke afikefe a'kalo a'kalo hu'a ali'a folakapi ate'nae. ² Ate'nakeno Yisasi'a akeana

aole lipi kalelana li aki'naleka avayu hu'a e'a male'nakeno ake'nike'a faya lu'konako ne'male'a maiya vayana ani lipi kalefati atale'a faya lu'konako ku'api sese nehae.

³ Sese nehakeno Yisasi'a mako lipi kale Saimoni kalefi haino mai'neno inake he “Saimonika li aki'nalekati aise'a lipi a'ka atufakeno vino.” huno hapaiteno Yisasi'a ani lipi kalefi faitopale mai'neno mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'aina Anumaya Koti ke hapapai'ne.

⁴ Hapapaiteno Saimonife inake he “Lipi kale'ka ali'ka li folakapi a'ka atufa'ka kotu aulaka'afi lu'konako'ka atalesanakeno lavinake'ka faya hekane.” nehe. ⁵ Inake nehikeno Saimoni'a Yisasife inake he “Ala Nenao lakaeya ako meni hani'ainaka eta faya lu'konako male'nona'maki faya mako'ke'a ohe'nonakeno koti'ne. Ohe'nona'maki kakaeya hana kele a'kame male'na lu'konako malekauve.” nehe.

⁶⁻⁷ Ani lu'konako lipi malayana nesu faya'yakamoki hai'a havaite'nakeno lu'konako ku'mo'a kana'ake huteno aino a'kano'kanu hukefe hike'a mako lipi kalefi apa'kaeya'ae lo'ka'a ali'ya ne'alea vayafe apayateti avame'name nehu'a “Etapu laha'maeyo.” hu'a hake'a e'nae. E'a ani aole lipi kalelapina faya ali'a malayana havaiteteno kana'ake hike'ana ani lipi kalelana a'ana lapa'kanesa'a kava hu'na'ae.

⁸ Saimoni Pita'a ani kava aketeno Yisasi aiyafi ape hu'neno inake he “Anumayamoka nakaeya hao'otake kava nehoe ve'ka mai'noki nakaeya natale'ka uvo.” nehe. ⁹ Saimoni'ae lo'ka'a

mai'naya vaya'ae faya ali'a male'a havaite'naya yafe lusi apamo'yo ai'nae.

¹⁰ Saimoni'ae lo'ka'ana ali'ya ne'ali'a ve'kalana Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae ani kava hu'ana ana'kaeya'ae anamo'yo ai'na'ae. Anamo'yo ne'ai'akeno Yisasi'a Saimonife inake he “Meni koli oheo. Faya lu'konako male'ka faya hana avamete ani kava hu'ka meni Anumaya Koti'a akola maisaya apavamu apamisea yafe vaya apavalekane.” nehe. ¹¹ Nehike'a lipi kale ali'a u'a kahaepateka malete'a mi'ko ya'api ne'atale'a Yisasi a'kame ne'vae.

Yisasi'a fuko'ya ake'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

¹² Inaki mako afina Yisasi'a mako ala kumate mai'nikeno mako ve'ka fuko'ya'mo'a akufa alino hayaki'nea ve'kamo'a mai'nenon Yisasina aketeno akaeyate ape hu'nenon inake hu'ne “Anumayamoka kahaisike'kaefena nakaeya ako ali'ka kanale hunatanine.” nehe. ¹³ Nehikeno Yisasi'a ayana aya huno akufale ame ali'nenon inake he “Nakaeya ne'nahaiyanakeno kakufamo'a meni kanale huke.” nehikeno makale'a kali'a hano hute'ne.

¹⁴ Hano hutetekeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Ali'na kanale hukate'noa yafe mako ve'ka ha'opai'ka mono nopi kava ve'kale ukeno kakufa valava kano kaketesike'ka mi'ko vaya'moki kali'ka ali'na kanale hukate'noa ke afisae hu'kaena kakaeya Mosese'a a'ke'ainaka hapapai'nea kava hu'ka ‘Ma ya Anumayamoteka ameo.’ huno hu'nea ya meni amisanake'a mi'ko

vaya'moki 'Kali'ka hano hu'ne.' hu'a hisae." huno lo'kiya kefati ke hau'ne.

¹⁵ Hapai'nea'maki kali'a alino kanale hute'nea avake'amo'a uneno hike'a nesu vaya'moki afite'a "Akaeya ke ne'afisunakeno kaliti alino kanale hulateseafene." hute'a e'nae. ¹⁶ E'naya'maki Yisasi'a nesu afina apataleno vaya o'mai aupalika uno mai'nenno Anumayamoteka ke huno afike afike huno mai'ne.

Yisasi'a aiya aya avayu hu'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

¹⁷ Inaki mako afina Yisasi'a alino apaya ne-hike'a mi'ko Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yelusale-muti'ae mi'ko Kalili no kumateti'ae Yutia no kumateti'ae anile e'a haute faitopale mai'ne'a afi'nae. Afi'nakeno Anumaya Koti lo'kiya'amo'a Yisasi'ae hane'nikenno ani lo'kiya'aleti kali vayana alino kanale hune'apate.

¹⁸⁻¹⁹ Mako vaya'moki mako ve'ka sifanafi hipo'ya alili'a e'nae. Ani ve'ka aiya aya aya-mufa avayu hulavi'nikeno ayamufamo'a lo'kiya o'malekeno mi'ko afina havano ne'maiya ve'ka sifanafi atete'a Yisasite avale'a mai'nea nopi hai'a amete atekefe nehaya'maki nesu vaya ani nopi mai'a kilipa'nake'a ani kali ve'ka ali'a haisaya kana o'malake'a ani kali ve'ka ali'a ohai'a atale'a no'kato'mule hai'a mako yosa ali'a asaka humale'ne'a mani kali ve'ka mi'ko ve a'ne mai'naya folakapi atalakeno lavino Yisasi amete ai'ne.

²⁰ Ai'nikeno Yisasi'a aketeno inake huno akesa afi'ne "Ani ve'ka avale'a e'naya vaya'moki

nakaeya ke afi'a apaipafi male'nae." ne-huno kali ve'kaena inake nehe "Vaya'nimoka hao'otake kava hu'nana kavafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe."

²¹ Hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ani Yisasi'a hea ke afite'a apaipafi inake hu'a nehae "Ma ve'ka Anumaya Kotife huno haviya hune'atea ve'ka akaeya nala'ae? Mako ve'kamo'a hao'otake yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe huno hisea lo'kiya'a o'male'nea'maki Anumaya Koti'a akai'ake hao'otake yafe ako kahaove katove nehuno aipa falu yapati havi ya'ka ako ali'na atalekatoe huno hisea lo'kiya'a hane'ne." hu'a nehae.

²² Nehakeno Yisasi'a ako afea apaipa apa'kesa afiteni ke'apile inake huno hapapai'ne "Na kava hiketapa lapa'kesa afitapa lapa lapa ne'aiye?

²³ Nakaeya ne'aloa ali'yana hana ali'ya'mo'a ala kana'a hane'ne? 'Hao'otake kava hu'nana yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.' hu'na hoa ali'ya'mopi 'Kali'ka ako ali'na kanale hukatoki sifana'ka alite'ka heti'ka uvo.' hu'na hoa ali'ya'mo'ae?

²⁴ Ina yafe nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na mopale mai'ne'na hao'otake yana kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalesoa lo'kiya'ni hane'nea yafe lapa'kaeya afitapa halesaya yafe mako kava hu'na lapavelikoe." nehuno aia aya avayu hulavi'nikeno lo'kiya'a o'male'nea ve'kae inake nehe "Nakaeya kaha'nepauki heti'ka sifana'ka alite'ka no'kaleka

uvo.” ²⁵ Nehikeno makale'a ani ve'kamo'a ve a'ne'ai folakapati he'netino hava'nea sifana'a aliteno no'aleka ne'uno Anumaya Koti aki alino asaka hume hume u'ne. ²⁶ Ne'vike'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki lusi apamo'yo aike'a lusi koli hute'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake nehae “Meni afina fate akufa lo'kiya ya ne'akone.” hu'a nehae.

Yisasi'a Livae'fe “Na'kame eno.” huno ke nehe.

²⁷ Anile apataleno ne'uno mako ve'ka aki'a Livae'a kumaya'ya nehuno vaya apa'kufaleti ta'kesi moni alilitata nehea ve'kakeno ofisi no'ale faitopale mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno inake nehe “Kakaeya na'kame eno.” ²⁸ Nehikeno Livae'a mi'ko ya'a ne'ataleno Yisasi a'kame ne've.

²⁹ Livae'a no'afi Yisasina lusi ne'ya ka ne'ateke'a mi'ko vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ali'a u'e'a nehaya vaya'ae mako vaya'ko'ae Yisasi'ae lo'ka'a ani ne'ya ne'nae.

³⁰ Ne'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yisasi ke ne'afea anaka'aife hikalu ke nehatake'a inake nehae “Na'ya hiketapa lapa'kaeya vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ali vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae ne'ya ne'nae?” hu'a apafine'kae.

³¹ Apafine'kakeno Yisasi'a inake huno ke anona'apile hapapai'ne “Kali'api o'male'nea vaya'moki Tota ve'kale no'vaya'maki kali vaya'mokike Tota ve'kale ne'vae. ³² Nakaeya alakepa vaya'aife e'na 'Lapaipa aitapa yahae heo.' hu'na ke hukefe o'me'noa'maki nakaeya e'noana hao'otake yapi mai'naya vaya'aife

‘Lapaipa aitapa yahae heo.’ hu'na ke hisoa yafe e'noe.” nehe.

Ne'ya mosi kavafe hu'ne.

³³ Nehike'a ani vaya'moki inake hu'a Yisasife nehae “Yoni ke ne'afea vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ne'ya mo'nesea'maki kakaeya ke ne'afea anaka'moki ne'ya mi'ko kanafi ne'nae.” hu'a nehae.

³⁴⁻³⁵ Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Mako ve'kamo'a a'a aliteno yake yaka hema kiseate vaya'amoki u'a ani ve'ka'ae mai'nisayana ani vaya'moki ne'yana mo'nesife? He'e mo'osikae. Mo'osikayanake'a henaka'a ani a ali'nea ve'ka kame vaya'amoki atafa hu'a apa'kaeyapati avale'a atalesakeno apa'kaeya'ae o'mai'nisike'aena inani afina ne'ya ne yafe ‘He'e.’ hu'a mosikae.” nehe.

³⁶ Yisasi'a avoya kefati inake huno hapa'nepaiye “Mako ve'kamo'a saufa kenaleti aise ya'a laka huno atafa kena vala ai'nisea kate maleno ohatike. Maleno hatiseana saufa kena'a alino haviya huke. Saufa kenaleti aise'a laka huno atafa kenale maleno hati'niseana mako'ke kava ohuka'ae.

³⁷ Mako ve'kamo'a saufa vaeni nofi alakamo li'a atafa meme afumo akufaleti alo humale li'kepi ola'kike. La'kino vaiseana saufa vaeni li'mo'a ano atalaka hisikeno vaeni lina vale vale huno mopafi asaka hulavisikeno meme afumo akufaleti alo humale li kena ano atalaka atalako hisikeno akola haviya huke. ³⁸ Saufa vaeni lina la'kino vaikefe saufa meme afumo akufaleti alo humale li kepi la'kike. ³⁹ A'nu'ka heteno atu he'nisea vaeni li ne'nea ve'kamo'a

atu ohe'nisea vaeni life nohaiye. Nohaiyanakeno inake nehe 'Atu he'nea vaeni li'amo'ke kanale'ya huno haka'ake nehe.' hu'ne." Yisasi'a huno hapapai'ne.

6

Yisasi'a Sapati kanamo afo'amo'a mai'ne.

¹ Mako Sapati afina Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae mako kile hoyamo folakapi u'e'a nehu'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki kile kalet'e'a fali hu'a ne'nae. ² Ne'nake'a mako Falasi mono ke ne'afea vava apa'kete'a inake hu'a nehae "Sapati kanafi he'e humale'naya kavana na'ya hiketapa ina kava nehae?" hu'a nehae. ³ Nehakeno Yisasi'a ke anona'apile inake huno apafine'ke "Lapa'kaeya Teviti'a hu'nea ke hapalitapa o'afi'nafe? Ani kanafi Tevitina a'kame hu'a u'naya vava apa'kate'neane. ⁴ Apa'ka'netekeno Teviti'a Anumaya Koti nopi haino kai hame'ya maya Anumaya Koti aulakale hane'nea maya alino ne'ne. 'Ani kai hame'ya maya afa vava'moki o'nekafa Anumaya Koti nopi ali'ya vava'mokike nekae.' hu'a he'e humale'nae. He'e humale'naya'maki Teviti'a afa'a alino ne'nenon a'kame hu'a u'naya vava'ae apamike'a ne'nae. Lapa'kaeya inani kava hu'nea ke hapalitapa afi'nafi o'afi'nae?" nehe. ⁵ Yisasi'a inake nehe "Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vava'mo alinate'nea ve'kamo'na Sapati kanalena yakai'noa afo'amo'nae." nehe.

Yisasi'a aya fali'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

⁶ Mako fate Sapati afina Yisasi'a mono nopi haino mono ke hapa'nepaino akeana mako aya

lamaka'a fali'nea ve'ka ani folakapi mai'ne.
⁷ Mai'nike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae “Yisasi'a hao'otake kava nehe.” hu'a hisaya yafe kahau a'a akekefe “Yisasi'a Sapati kanafi ani kali ve'ka alino kanale hutesifi hu o'atesifi?” hu'a Yisasina amata hu'a mai'nae. ⁸ Amata hu'a mai'naya'maki Yisasi'a ako ani vaya'moki ne'afea apaipa apa'kesafi ako afiteno ani aya lamaka'a fali'nea ve'kaena inake huno hapai'ne “Kakaeya ani vaya'moki folakapi heteo.” hikenno ani ve'ka hetine. ⁹ Hetino mai'nikeno Yisasi'a amata hu'naya vayafe inake nehe “Mako ke hu'na lapafikekefe huki afeo. Sapati kanaena Anu-mayamo kemo'a na'yane ke nehe? Sapati kanafi vayana alita kanale hupatesupi alita kanale huo'apatesune? Sapati kanafina vayana apaya huta apa'kufa alita katisupi hapaesunake'a falisae? Lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe? Anu-mayamo kemo'a na'yane ke hu'ne.” huno apafine'ke.

¹⁰ Mi'ko vaya'moki apaulakaleka akeme uneno nehuno ani aya fali'nea ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya kaya ali'ka api aiyo.” hikenno alino api ne'aikeno ako kanale hute'ne. ¹¹ Ayana kanale hike'a ani vaya'moki akete'a lusiya hu'a apaipa kafa neha'a “Yisasina na kava hutesune?” hu'a nehae.

Yisasi'a nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea vaya akae ke ne'afea anaka hapali-male'ne.

¹² Mako afina Yisasi'a Afo'amoteka afikekefe avimapi hai'ne. Ani hani'ainaka akola Anu-mayamoteka afike afike nehutekeno ko alino hale'ne. ¹³ Ko alino ha neleana akaeya ke ne'afea anaka'aife ke hike'a e'nae. Akeno ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea vayana le'kanapaiteno "Nakaeya ke ne'afike'na ali'ya'nile hulapatesoa vaya (Aposolo vaya) maiyo." huno hupate'ne. ¹⁴⁻¹⁵ Ani ke'a ne'afea anaka'moki apa'ki'a Saimoni'ae ve'kamo aki Yisasi'a Pita'ae huno ate'ne. Etalu'a Saimoni akana'amo'ae Yemisi'ae Yoni'ae Filipi'ae Pat-alomiu'ae Matiu'ae Tomasi'ae Yemisi'a Alafi-asi mafa'ne'ae Saimoni'a mako aki'a Seloti'ae. ¹⁶ Yutasi'a Yemisi mafa'ne'ae Yutasi Isa'kalioti'a akaeya henaka'a Yisasina akesi huno kame vaya'aina avaleno apamisea ve'kae.

Yisasi'a nesu ve a'ne alino apaya hu'nea ke.

¹⁷ Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae lavino mako otu kumate heti'ne. Mako'ae nesu vaya akaeya ke ne'afea ve a'ne ali'a atalu hu'naya yate e'nae. Ani vaya'moki mi'ko Yutia kotekati ne'e'a Yelusalemuti ne'e'a hake li'mo aki'nale hane'nea kumatalana Taiyati'ae Saitoniti'ae e'a mai'nae. ¹⁸ "Yisasi ke afitesunakeno kaliti alino atalese." hu'a e'a mai'nakeno Sata afe'mo'a apaipafi mai'nea ve a'ne mai'nakeno Yisasi'a ani Sata afe hafai ne'ataleno alino kanale hupate'ne. ¹⁹ Yisasi aipafati lo'kiya'a fole hinake'a mi'ko vaya'ai kali alino kanale hupatea yafe mi'ko e'naya ve a'nemoki apaya akaeya akufale ame'ko hukefe nehae.

Yisasi'a amuse hisaya ya'ae avilesaya ya'ae fe hu'ne.

²⁰ Yisasi'a akeno asaka huno akaeya ke ne'afea anaka'aiteka ne'apa'keno inake nehe lapa'kaeya mi'ko afeno'yatapi o'male vaya'mokitapa Anumaya Koti kava yakailapate'nea yafe amuse heo. ²¹ Lapa'kaeya meni lapa'ka'nelea vayana henaka'a ne'ya netapa lapamu hisaya yafe amuse heo. Meni aviletapa mai'naya vayana henaka'a kiki hisaya yafe amuse heo. ²² Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na na'kame ne'malaya yafe vaya'moki apaipa kafa lusiya hu'a henelapate'a lahapafai ne'atale'a kamuke nelahapau'a lapa'ki a'a "Havi ya mai'nae." hu'a hisayana lapa'kaeya ani afina lusiya hutapa amuse heo. ²³ Ani kava hulapatesaya afina ko'ku'napi ala miya alisaya yafe lapaipamo'a kanale nehinaketa amuse heo. Ali'a haviya hunelapataya vaya'ai apa'kinakomoki a'ke'ainaka inani kava hu'a Anumaya Koti aune vaya ali'a haviya hupate'nayanake'a meni mafa'ne'apimoki'ae lapa'kaeyate ani kava nehae.

²⁴ Nehaya'maki avo'neo nesu moni afeno male'naya vayana maitapa halove hu'netapao. Lapaipa alitapa falu hisaya yatapi hai ali'nae.

²⁵ Avo'neo meni ne'ya netapa lapamu nehaya vayana maitapa halove hu'netapao. Henaka'a lapa'kana lekaiye. Avo'neo meni kiki nehaya vayana maitapa halove hu'netapao. Henaka'a lapahautakitapa lusi avi lesaya ya va'yi huke. ²⁶ Avo'neo mi'ko vaya'moki lapa'ki ali'a asaka nehisayana lapa'kaeya maitapa halove

hu'netapao. A'ke'ainaka apa'kinakomoki ani ya hu'a apa'ke'atike apaune vaya'ai apa'ki ali'a asaka hu'nayane.

Kame vayatapena lahapau lapayamopafati lahapaino.

²⁷ Nakaeya ke afisaya vaya'mokitapa kame vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapaino. Apaipa kafa helapate'naya vaya'aina kanale kava hupateo. ²⁸ Vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaya vaya'aina "Anumaya Koti'a lapa'kaeya amuse ya lapamise." hutapa heo. Hu'a haviya hune'kataya vaya'aife "Hapa'mao." hu'ka Anumayamoteka ke hu'ka afiko. ²⁹ Mako ve'kamo'a kakalametale kamakisike'kaena "Mako kaya nakalametale'ae namakeo." hukeno kamakino. Mako ve'kamo'a ala yasi siota'ka alisike'kaena mako kakufale siota'ka'ae afa'a ameo. ³⁰ Mako ve'kamo'a "Mako ya'ka nameo." nehisike'kae ani ve'ka afa'a ameo. Kakaeya ya kumaya ali'nea ve'kae "Ete'ka nameo." hu'ka oho. ³¹ Mako vaya'aife "Ma kava hunateo." hu'ka hisana kavana kakaeya'ae alu vayana ani kava hupato.

³² Vaya'moki apaipafati lapa'kaeyafe nehapaisea vaya'aife lapa'kaeya'ae ani kava hutapa apa'kaeyafe lapaipafati lahapau'kea'maki ani kava hisaya yatena na akufa amuse ya alikae? Amuse ya alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya vaya'moki'ae ani kava hu'a apa'kaeyafe apaipafati hapaiya vaya'aife nehapaiye. ³³ Inaki kanale kava hulapate'naya vaya'aina ani kava hutapa anona'a kanale kava hupatesayana ani

kavana afa yanaki hana'ya hutapa amuse yana alikae? He'e amuse yana alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya vaya'moki'ae ani kava nehae. ³⁴ Inaki "Eteno namisea yanake'na mako ve'ka yo'ka amikoe." hutapa hisayana afa yanaketapa hana amuse ya alikae? He'e amuse ya o'alikae. Hao'otake kava nehaya vaya'moki'ae mako'ke akufa ya alisaya yafe hao'otake kava nehaya vaya'api yo'ka ne'apame.

³⁵ Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya kame vay-atapi lapaipa apamitapa kanale kava hupateke hupateke hutapa maiyo. Lapafikesaya yafe "Eteta anona'a mako ya o'alikune." lapa'kesa o'afitapa hapaisea ya yo'ka apameo. Ina kava hisayana henaka'a Anumaya Koti'a ala ya anona'a lapamisiketapa ko'ku'napi mai'nea Anumaya Koti mafa'ne anaka'a maikae. Hao'otake kava nehaya vaya'ae Anumaya Koti'a kanale ya hupate'nea yafe amuse ohu'naya vaya'ae Anumaya Koti'a aipamo'a falu huno hapane'maeye. Lapa'kaeya ani kava hisayana Anumaya Koti mafa'neyaka'a maikae. ³⁶ Yisasi'a inake nehe "Afotapimo'a hau hunelapatea kava hutapa lapa'kaeya'ae vayafe lahapau hupateo."

³⁷ Vayatapimokife "Ina akufa kava hana ve'ka mai'nane." hu o'apateo. Ani kava hu o'apatesayana Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae "Ina akufa kava nehana ve'ka mai'nane." hu o'katekaiye. Vayatapi kake hu o'apatesayana Anumaya Koti'a ani kava huno lapa'kaeya'ae kake hu olapatekaiye. Hao'otake kava hulapate'nea ve'kae "Ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe."

hutapa hisakeno'aena Anumaya Koti'a akaeya'ae hao'otake yatape “Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.” huno huke.
³⁸ Vayatapi kanale ya apamisakeno Anumaya Koti'a ani kava huno kanale yana lapamike. Kutapifi ailapatesikeno kutapimo'a havaiteteno alilavimo avamete lapamike. Ma mopale vayatapimokite hupatesaya kavana Anumaya Koti'a inani avamete'ke lapa'kaeyate'ae ani kava huno anonatapile lapamike nehe.

³⁹ Mako avoya ke inake hu'ne mako aulaka apo ka'nea ve'kamo'a mako ani ya huno aulaka apo ka'nea afalufe “Kana inale male hane'ne.” huno ka avelikife? He'e avaleno viseana aoleka'amokani kelifi'ke asakaulavika'ae.
⁴⁰ Mako avo nopi mafa'nemo'a alino aya nehea nena ao'kasekaiya'maki mi'ko alino aya hu'nea ya afino alakepa huno afiteni alino aya hu'nea ve'kamo'a hu'nea kava huno mako'ke avamete hu'ana maika'ae.

⁴¹ Lakaeya lakaiti laipafi hane'nea ya afiteta alu vayafe “Hao'otake ve'ka mai'nane.” hisuna yafe Yisasi'a inake nehe “Na'ya hike'ka vaya'kamo aulakafi aise yosa aleto'na hane'nike'ka ne'akana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopakefa hane'nike'ka o'male'ne.” hu'ka nehane? ⁴² Na'ya hike'ka vaya'kamofe “Kaulakafati yosa atana ali'na atalekauve.” hu'ka nehana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopakefa hane'nike'ka o'ake'ka “O'male'ne.” hu'ka nehane? Kaipafi hane'nea yana ake'ka alakepa ohu'ne'ka ameka kavayaleti kake'atike vakala ke hu ve'ka mai'ne'ka kakai'ka kaulakafati ala yosa a'kopa

ali'ka atalete'ka vaya'kamo aulakafi henaka'a kanale ake'ka aise yosa aleto'na ali'ka atalekane nehe.

Havi yosamo'a havi alaka'a ne'aeye.

⁴³ Kanale yosamo'a havi alaka no'aekeno havi yosamo'a ani kava huno kanale alaka'a no'aeye. ⁴⁴ No'aeya'maki vaya'moki yosa alaka'a akete'a kanale alaka'a hane'niseana “Kanale yosa hane'ne.” hu'a hukae. Lakaeya ako ake'none yu'yu'mo alaka'a mako aufe yosafati alaka'a olaki'nae. Ani ya huno kaimo'a mako aufe yapati no'aeya'maki kanale yosafati'ke ne'aeye. ⁴⁵ Kanale aipa akesa'ae ve'kamo'a kanale aipa akesa hane'nea yapati mi'ko kanale ke ne-hea'maki havi aipa akesa'ae ve'kamo'a havi aipa akesa hane'neapati mi'ko havi ke nehe. Vaya'moki apaipa apa'kesafi havaite'nea yana apavayafati ani ke fole ne'aiye.

Aole ve'kala'mokani no ki'na'a yafe hu'ne.

⁴⁶ Na'ya hiketapa nakaeyafe “Alatimokae Alatimokae.” nehutapae'maki nakaeya hoa ke a'kame no'malae? Ani ke hu'naya ke afa ke nehae. ⁴⁷ Mako ve'kamo'a nakaeyate eteno ke'ni afiteni a'kame malesaya yafe ma ve'kamo mai au'ava ya'amo lapa'kaeya lapa'kesa afisaya yafe lahapapaisuketapa afikae. ⁴⁸ Ani ve'ka mako no kikefe nehea ve'kakana hu'ne. Hokoteno keli kafino ema afepi laviteni kemi yosa posi yafa'mo akofetule ani kelifi faiteteno ano alaki huteno no kimale'nikeno lusi ko aiteni li heno ani note e'nea'maki ani ve'kamo'a kanale'ya huno kimale'nea yafe ani nona alino kape ole'ne.

⁴⁹ Alino kape ole'nea'maki mako ve'kamo'a nakaeya ke afiteno ani kele a'kame o'malesea ve'kamo'a mopa laka'ake mopafi no ki'nea ve'kakana nehe. Ani ve'kamo'a keli ameka kafiteno falu falu posi faiteno no'a kimale'nikeno lusi ko aiteno li heno ani note e'nenno makale alino kape letale'ne huno hu'ne.

7

Yisasi'a Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'ka'amo kali alino kanale hute'ne.

¹ Yisasi'a mi'ko ve a'ne'aina ke hapapaiteno Kapaneamu kumapi u'ne. ² U'nikeno mako Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'ka'a lusiya huno nehaiya ve'ka ala kali alino ako falikefe nehe. ³ Falikefe nehikeno ani kava ve'kamo'a Yisasi avake'a afiteno mako ala ala vaya Yisasite hune'apateno inake nehe nakaeya hoa ke inake hutapa Yisasife afikeo “Amuse'ka nehuki e'ka ali'ya ve'ka'ni kali'a ali'ka kanale huto huno ke nehe.” hutapa afikeo huno hapa'nepaiye. ⁴⁻⁵ Hapa'nepaike'a Yisasite u'a “Laha'mao.” hu'a ke hu'a afike afike nehu'a inake nehae “Ani kava ve'kamo'a lakaeya Yuta vaya'mokitae lusiya huno nehaikeno mono noti kilate'nea yafe kanale ve'ka mai'niki afa'a ha'maesana kanale kava hukane.” hu'a nehae.

⁶⁻⁷ Nehakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae no'ale ako u'a va'yi hukefe nehaya'maki Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo'a mako fate vaya hune'apateno inake hutapa heo huno hupateke'a u'a Yisasite e'a inake hu'a nehae kava ve'ka inake nehe “Ala Nena alaka kahaesike'kaena atalo. Nakaeya kanale ohu'noa ve'kake'ka

no'ni'afi esanana kanale o'katekaikae'nae ani yafe nakaeya kakaeyate o'u'noki afa'a meni ali'ya ve'ka'nimo kali'aena anilekati ke'ake ne-hisanakeno kali'a kanale hutese hu'nae ne-hoe. ⁸ Nakaeya kakaeya'kana hu'na kava ve'ka mai'noe. Nakaeyate kava yakainate ve'ka hanale mai'nike'na nakaeya ani ya hu'na mako ati vaya'aite kava ve'ka mai'noe. Mako ve'kae 'Uvo.' hukeno'aena ne've. 'Eno.' hukeno'aena ne'e. Ali'ya ve'ka'ni'aena 'Ina kava ho.' hukeno'aena ani kava nehe." huno hu'ne hu'a hapai'nae. ⁹ Hapaikeno Yisasi'a ani ke afiteno ani ve'kae "Namo'yo ne'aiya ke naha'nepaiye." huno mi'ko a'kame ne'vaya vaya'aife inake nehe "La-hapa'nepauve alaki mako Isaleli ve'kamo'a ma kava ve'kamo hea kava huno nakaeyafe afino aipafi maleama'a o'ake'noe. Mani ve'kamo'a lusiya huno nakaeyafe afino aipafi male'ne." ¹⁰ Nehike'a hupateke'a e'naya vaya'moki ete'a noteka u'a akayana ani ali'ya ve'kamo kali'a ako kanale hute'nike'a ake'nae.

Yisasi'a mako nahaeya ve'ka fali'neapati alino hetite'ne.

¹¹ Yisasi'a aise kanato'a maikeno mako ala kumate u'neana ani kuma'mo aki'a Neni. Akaeya ke ne'afea anaka'ae nesu ve a'ne'ae lo'ka'a akaeya'ae u'nae. ¹² Ani ala kuma keki'ya vekomo kipate uno lava'netake'a mako fali'nea nahaeya ve'ka ali'a u'a kitekefe ali'a e'nae. Ani fali'nea ve'kamo ita'amo'a alaki mako'ke mafa'ne'akeno ita'amo'a koku kena'ae a mai'nike'a ani kumate nesu vaya'moki ani a'mo a'kame u'nae. ¹³ Ne'vakeno Anumayamo'a ani ana aketeno lusi hau nehuno inake huno hapai'ne "Kakaeya

kahau netaki'ka avi lana yana hano hinake'ka avi ole'ka afa'a maiyo.” huno hapai'ne.

¹⁴ Inake huno hapaiteno ali'naya sifanale uno atafa nehike'a ani sifana ali'naya vaya heti'a mai'nakeno Yisasi'a inake nehe “Ma na-haeyanao nakaeya kaha'nepauki ete'ka heteo.” huno ha'nepaiye. ¹⁵ Ha'nepaikeno ani fali'nea nahaeya'mo'a hetimaleno ke aepa heno ke nehikeno Yisasi'a avaleno ita'amona ami'ne. ¹⁶ Amike'a mi'ko vaya'moki lusi apamo'yo aike'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake hu'a nehae “Mako ala Anumaya Koti aune ve'ka lakaeya folakapi e'ne.” nehu'a “Anumaya Koti'a mi'ko vaya'a apa'kufa alino katikefe hute'nea ve'ka ako eno mai'ne.” hu'a nehae. ¹⁷ Yisasi'a ani kava hu'nea kemo avake'amo'a mi'ko Yutia koteka'ae mako aupalika hane'nea kumate'ae uneno hike'a afi'nae.

Yoni'a aole ve'kala Yisasite hunate'ne.

¹⁸ Yisasi ali'nea ali'ya'mo avakemo'a uneno nehike'a Yoni ke ne'afea vaya'moki ani avake'a Yonina hapai'nae. ¹⁹ Hapaikeno Yoni'a akaeya ke ne'afea vayapati aole ve'kala ke hike'ana akaeyate a'akeno Anumayamoteka hune'ateno “Inake hutana afike'ao.” huno hanapai'ne. “Kakaeya ekaiye hu'naya ve'ka mai'napi mako alu ve'kae akeva maisune hutana afike'ao.” huno hanapai'ne. ²⁰ Nehike'ana ani aole ve'kala Yisasite ute'ana inake hu'ana neha'ae Yoni'a li fale ne'apatea ve'kamo'a hula'ateketa'a kakaeyateka ne'o'ae. Ne'o'akeno “Inake hutana afike'ao.” huno laha'apaiye “Kakaeya ekaiye hu'a hu'naya ve'ka mai'napi mako alu ve'kae

akeva maisune? huno hu'ne.” hu'ana afine'ka'ae.
²¹ Neha'akeno ani afina Yisasi'a mi'ko fate fate
 kali ali'naya veya alino kanale hune'apateno
 Sata afe mi'ko veya'moki apaipafi mai'nea Sata
 afe'yakae “Apataletapa apaipafati veo.” huno
 hupate'ne. Apaulaka apo ka'nea veya apaulaka
 alino kanale hupateke'a ake'a aya'ke'nae. ²² Yoni
 ke ne'afi'a ve'kala'mokani anona'a ke'anile in-
 ake nehe “Lana'kaeya utana ne'aka'a ya'ae
 ne'afi'a ya'ae Yonina inake hutana hapai'ao
 'Apaulaka apo ka'nea veya'moki apaulaka ake'a
 aya ne'kae. Apaiya haviya hu'nea veya'moki
 heti'a u'e'a nehae. Afuko'ya apa'ke'nea veya'yaka
 eteno apa'kufamo'a kanale hupate'ne. Apa'kesa
 a'kanile'nea veya'yaka ete'a ne'afe. Fali'naya
 veya ete'a heti'a mai'nae. Afeno ya'api
 o'male'nea veya'moki Anumaya Koti kanale ke'a
 ne'afe.’ hutana hapai'ao. ²³ Nakaeya hu'noa
 kavafe aole apa'kesa afi'a ya o'kalesea veya'moki
 lusi amuse hu'a maikae.” nehe.

Yonife “Ala ve'ka mai'ne.” nehe.

²⁴ Yoni ke ali'ana a'a ve'kalana ako uta'akeno
 Yisasi'a Yonife inake huno mi'ko ve alave'aina
 hapa'nepaiye a'ke'ainaka veya o'mai koteka
 u'nayana na'ya akekefe u'nae? Mako ve'kamo'a
 hopakana huno yasimo'a alino uteno eteno
 nehea ve'ka akekefe u'nafe? He'e ani akufa
 ya akekefe o'u'nae. ²⁵ Na ya akekefe u'nae?
 Vaya o'mai koteka mako kanale nale kena
 havai'nea ve'ka akekefe u'nafe? He'e kanale nale
 kena havaili'a kanale ne'ya ne'a apamu nehaya
 veya'moki veya o'mai kopaka o'maikaya'maki
 ala kava ve'kamo kanale no'afi'ke maikae.
²⁶ Lapa'kaeya u'nayana na'ya akekekefe u'nae?

Anumaya Koti aune ve'ka akekefe u'nafi? He lamake lahapa'nepauve ani ve'kamo'a mi'ko Anumaya Koti aune vayana apa'kaseno lusi kanale aune ve'ka mai'ne. ²⁷ Ani ve'kaena Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane “Afeo nakaeya Anumaya Koti'na ali'ya ve'ka'ni hutesukeno viseana nakaeya ke alino uno hokote'nenon visana ka valikatekaiye.” hu'a kamale'nayane.

²⁸ Nakaeya lahapa'nepauve Yoni'a mi'ko ma mopafi mai'naya vayana apa'kase'nea'maki mako afa ve'kamo'a Anumaya Kotife “Kava yakainato.” huno hisea ve'kamo'a Yonina ako akase'ne. ²⁹⁻³⁰ Yoni'a hea ke afite'a mi'ko vaya'ae kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ne'alea vaya'moki'ae inake hu'a nehae “He Anumaya Koti ke male male'nea ke alaki lamake ke hane'ne.” hu'a nehakeno Yoni'a li falepate'ne. Ani li falepate'nea vaya'moki ani ke nehaya'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki'ae Yoni'a li falepatea lina ofale'nayanake'a “Anumaya Koti ke male male'nea ke lakaeyafe ohu'ne.” nehu'a kanale ka apaveli'nea kana apa'kame'ya ami'nae.

³¹ Yisasi'a inake nehe apa'kame'ya ami'nayanake'na meni afina mai'naya vaya'mokitapaena hana akufa vaya mai'nae hu'na lahapapaisoe? ³² Ma ke hisoa akufa mafa'neyu'kana hutapa mai'nae. Mako mafa'neyu'moki kuma folakapi mai'ne'a mako fate mafa'neyaka'aife make hu'a ke nehae “Lakaeya yave'ya ne'amakuna'maki lapa'kaeya lapaiya no'ae. Lakaeya avi yakame nehuna'maki

lapa'kaeya avi nolae.” ³³ Yoni'a li falepate ve'ka e'neana ne'ya o'nenonofi alakamolina o'ne'neanaketapa lapa'kaeya “Sata afe aipafi mai'ne.” hutapa nehae. ³⁴ Nehayanaki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na e'na li ne'ne'na ne'ya ne'ne'na nehooanaketapa lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nehae “Akekeo lusiya huno ne'ya neke neke li neke neke nehea ve'ka eno mai'nenokumaya ya hu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ne'alea vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae akaeya vaya'ake mai'nae.” hutapa nehae. ³⁵ Nehaya'maki Anumaya Koti a'kame ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae “Anumaya Koti'a aku akesafi hane'nea kavapati kanale yana fole ai'nea yafe vaya'moki alakepa kava nehe.” hu'a nehae.

Mako kumai a'mo'a Yisasi aiyale masave falete'ne.

³⁶ Mako Falasi mono ke ne'afea ve'kamo aki'a Saimoni'ae. Saimoni'a Yisasife inake nehe “Nakaeya'ae ne'ya e'ka no.” hikenoyisasi'a uno ne'ya nekefe Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi haino faitopale mai'ne. ³⁷ Faitopale mai'nikeno mako kumai a ani kumate ne'maiya a'mo'a “Yisasi'a Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi ne'ya nekefe u'ne.” hu'a haya ke afitenomanake masavena havaite'nea ke'ayona aliteno u'ne. Ani ke'ayo alo nehaya yafa'mo aki'a alapasata. ³⁸ Yisasife “Ala ve'ka mai'nane.” huteno Yisasi a'kameleka aiyafi ape hu'nenonavi nelekeno aunumo'a Yisasi aiyale nelavikeno akai'a ayo'kaleti ano kalopa ne'atenon

alino soso hune'ateno mana'ake masaveteti fale ne'ate.

³⁹ Fale ne'atekeno “Ne'ya e'ka no.” hu'nea Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a ani ya aketeno inake huno akesa afi'ne “Ma ve'ka Anumaya Koti aune kano mai'nininana aiyaale alino soso hune'atea a'mofe ako afinine. Ani a'mo'a lusiya huno hao'otake kava nehea a mai'ne huno akesa afinine.” huno akesa ne'afe. ⁴⁰ Akesa ne'afikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Saimonika mako ke kahapaisoe.” huno hikeno “Ali'ka laya nehana ve'kamoka nahapaike'na afino.” nehe.

⁴¹ Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye aole ve'kala'mokani u'ana moni'a hane'nea ve'kae mako ve'kamo'a “Naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya kina (K100) nameo.” hikeno mako ve'kamo'a “Naya aole hano hea kina (K10) namisanaketa'a miya ya huta'a neteta'a henaka'a eteta'a kami'ano.” hu'ana ha'akeno anamike'ana ali'ana u'na'ae. ⁴² Henaka'a ete'ana amisa'a moni'ani hoka'o'anateke'ana o'ami'akeno “O'namitana atale'ao.” nehe. Ani ke hu'nea yafe hana ve'kamo'a moni ami'nea ve'kae lusiya huno amuse huno hau ayamopafati hauke huno afike'ne?

⁴³ Afikekeno Saimoni'a inake he “Nakesa afoana ala moni ali'nea yafe 'Atalo.’ huno hute'nea ve'kamo'a lusi amuse nehuno hau ayamopafati hauke.” huno hikeno Yisasi'a inake nehe “Lamake alakepa ke hane.” nehe.

⁴⁴ Ani ke huteno aino afeleno ani a ake'neni Saimonife inake huno hapai'ne “Kakaeya ani ana ako. Nakaeya kakaeya nopi oa'maki naiya sese hu o'natanakeno ma a'mo'a akai'a aunuleti naiya sese hunatetenoni akai'a ayo'kaleti

alino hau hune'nate. ⁴⁵ Kakaeya nopi e'na mai'noa'maki nakaeya nakufalena ali'ka soso hu o'natanakeno ma a'mo'a naiyale eno aluya huno alino soso hune'nate. ⁴⁶ Kakaeya afa masaveteti nakenopafina fale o'natanakeno ma a'mo'a mana'ake masaveteti naiyale falene'nate. ⁴⁷ Ani yafe kaha'nepauve ani a'mo hao'otake kava'amo'a lusiya hu'nea'maki Anumaya Koti'a haove atove nehuno aipa falu yapati alino atalete'nea yafe lusiya huno hau ayamopafati hau'ne. Hau'nea'maki aise hao'otake ya'a hane'nisea ve'ka Anumaya Koti'a ani hao'otake yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe hiseana aise ya'a hau ayamopafati hauke.” nehe.

⁴⁸ Yisasi'a inake huno ani afe ha'nepaiye “Nakaeya hao'otake kava hu'nana yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.” huno ha'nepaiye. ⁴⁹ Ha'nepaike'a akaeya'ae lo'ka'a faitopale mai'naya vaya'moki apa'kai'api sumi sumi kefati inake hu'a nehae “Mani ve'ka hana akufa kano mai'nenoe'ae ‘Hao'otake kava hu'nana yafe kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.’ ke nehe.” hu'a nehae. ⁵⁰ Nehakeno Yisasi'a ani afe inake he “Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana yafe kaku kame ako ali'na katoanaki kanale kame male'ka kaipa falu yapati uvo.” hute'ne.

8

Mako a'neyakamoki Yisasi a'kame u'nae.

¹⁻² Aise kanato'a maiteno Yisasi'a ala ala kumate'ae aise aise kumate'ae uneno nehuno

Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kanale ke ve a'ne'aina hapapai'ne. Akai'a ayatala'a hano huno mako kaya aiyalekati aole alea anaka'a'ae mako a'neyaka'ae akaeya'ae u'nae. A'ke'ainaka ani a'nemoki apaipafati Yisasi'a Sata afe'yaka alino atalete kali'api alino kanale hupatete hu'nea a'neyaka'ae Yisasi'ae lo'ka'a u'nae. Mako ana Malia'a Makatala kumate ane hu'a nehae. A'ke'ainaka ani a'mo aipafati laya mako kaya'a hano huno laya mako kayati aole alea Sata afe'yaka Yisasi'a alino atale'nea ane. ³ Mako a'mo aki'a Yoana'ae Heloti nopi ali'ya kava ve'kamo ane. Ani kava ve'kamo aki'a Kusa'ae mako a'mo aki'a Susana'ae. Mako a'neyaka'ae Yisasi'ae lo'ka'a u'nae. Ani a'neyakamoki Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae apa'kai'api afenoteti lusiya hu'a hapa'ma'nae.

Mako ve'kamo'a avina ya ha'kale'ne.

⁴ Mako nesu ve a'ne fate fate kumateti e'naya vaya'moki Yisasite e'a mi'ko ali'a atalu nehae. Nehakeno Yisasi'a mako ke avoya kefati inake nehe. ⁵ Mako ve'kamo'a uno avina ya hoyafi ne'atale. Ataleme ne'vikenno mako avina ya'amo'a kateka asaka hulavi'nike'a vaya'moki a'a kasoki atikenno mako avina'a namamoki e'a ne'nae. ⁶ Mako avina yama'a yafa akofetule asaka hulavi'nikeno hake'nea'maki mopa ho'kano o'male'nea yafe li'a o'malekeno ani avina yana ako vai'ne. ⁷ Mako avina ya'a afe kahaumo hu'nea yapi atale'nikeno afe kahau'ae makopi hakete'ana afe kahau'mo'a ano ati kaekeno haviya hu'ne. ⁸ Haviya hu'nea'maki mako avina alaka'a kanale mopafi

asaka hulavi'neno hakeno haiteno nesu yate ne'ya alite'ne. Mako'ke avinamo'a ne'ya'a aliteateka naya mako kaya'a vaya'ai apaiya apaya hano hea ne'ya (100 ne'ya) alite'ne huteno Yisasi'a inake hu'ne "Vaya'moka kakesa hane'ninake'kaena mani hoa ke afeo."

Yisasi'a avoya kefati hu au'ava kava'ae.

⁹ Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a nehae "Ani avoya kemo aepa'a hana'ya huno hane'ne?" hu'a afine'kae. ¹⁰ Afine'kakeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya Anumaya Koti kava yakailapatesea yafe ke huno fala'kino hane'nea ke Anumaya Koti'a lapaya hisike-tapa afi'naya'maki mi'ko vaya'moki avoya ke'ake afi'nae. Hapapaike'a afi'naya'maki ke aepa'a afi'a ha ole'nae. Ake'naya'maki ake'a alakepa ohu'nae."

Avina ya'mo avoya ke aepa'a huno fole ai'ne.

¹¹ Mani avoya kemo'a aepa'a huno fole aino inake nehe mani avina ya'mo'a Anumaya Koti kekana hu'ne. ¹² Mako kateka asaka hulavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a Anumaya Kotiteka apaipa amite'a ali'a lo'kiya o'vai'nisaya'aene ne-huno Sata eno ani ke ako alino atale'ne.

¹³ Yafa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a atafa hute'a amuse nehayanaki hafu'ya'a mopafi olavi'nea yafe alike ataleke vaya mai'ne'a aupa kanafi aise afi'a apaipafi male'nakeno mako ano apavataka huke ya apa'kaeyate ne'eana makale'a Anumaya Koti ke ne'atalae.

¹⁴ Mako aufe nofi'mo aepafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a ne'vakeno aki'ae aka'ae kana ya'mo'aki ma mopafi amuse ya'mo'aki moni afeno ya alisaya ya'mo'ae ano apati'kaeke'a alaka'a ali o'ateno ne'yama'a fole o'ai'ne.

¹⁵ Alakepa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a nesu yate ne'ya alite'nea kava'mo'a ina kava hu'naya vaya'aife hu'ne. Anumaya Koti ke afite'a ani ke atafa hu'a alaki hu'nakeno apaipamo'a api aino kanale hike'a lo'kiya vai'a mai'ne'a alaka'a aline'ate'a mai'nae.

Kani a'a samofi ai'a ati'kamale'naya ke.

¹⁶ Anumaya Koti ke ne'afea yafe Yisasi'a inake huno apafine'ke “Vaya'moki ata kani ate'a samoleti ai'a ati'ka no'malae. Mako hipakapaka kani ate'a no'malaya'maki ata kani ate'a hipa amekake male'nake'a ani nopi hai'aya vaya'moki ani ata kanite'ke e'a ne'akae. ¹⁷ Ani kava huno mi'ko fala'ki'nisea ya'mo'a henaka'a eteno fole aike. Vaya'moki mi'ko kesi kava nehaya kavana henaka'a fole aisike'a vaya'moki akekae.

¹⁸ Ina kava hisea yafe lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao Anumaya Koti ke afitapa alakepa heo. Mako ve'kamo'a mako ke afi'niseana Anumaya Koti'a mako ke'ae ani ve'ka amikea'maki ‘Hai afi'noe.’ huno akesa afi'nea ve'ka Anumaya Koti'a ‘Hai afi'noe.’ hu'nea ya'a alino hafalekaiye.” hu'ne.

Yisasi'a akai'a anaka'aife hu'ne.

¹⁹ Ani kanalena Yisasi ita'amo'ae akana'amoki'ae Yisasi akekefe e'nayanaki nesu

ve a'nemoki akaeyate ali'a atalu hu'ne'a mai'a kilipa'naya yafe Yisasi mai'neate visaya ka'api o'maleke'a ame'ale o'u'a mai'nae. ²⁰ O'u'a mai'nake'a mako vaya'moki inake hu'a Yisasife ha'nepaiye “Ita'kamo'ae kakana'kamoki'ae e'a kumateka mai'ne'a kakekefe nehae.” hu'a ha'nepaiye. ²¹ Ha'nepaikeno Yisasi'a inake huno ke anona'apile nehe “Vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a a'kame nehaya vaya apa'kaeya'ke ita'nimoki nakana'nimoki mai'nae.” hu'ne.

Yisasi'a yasi kanoe ke nehikeno laka ne'ne.

²² Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae lipi kalefi hai'a maite'a Yisasi'a inake huno hapa-pai'ne “Umakaya aupalika li aki'naleka vike-tao.” huno hike'a anileka ne'vae. ²³ Ani lipi kalefi ne'vikenno Yisasi'a au'kala kala hikenno au'kaleno mai'nikeno lo'kiya yasimo'a lusiya huno ne'alikeno ani lipi kalefina li'mo'a haino havaitesea kava nehuno ano apati'kakefe hike'a ani lipi falisaya kava hu'nae. ²⁴ Ina kava hea yafe Yisasi'a au'kaleno mai'neapi u'a auna nehe'a “Kava Nena Kava Nena mafi li na'kaiteta ako falisuna kava nehune.” hu'a hakeno Yisasi'a hetino li'ae yasi'ae lo'kiya kefati ke anama'kino inake he “Laka'netana mai'ao.” huno hike'ana li'ae yasimo'ae ke'a afite'ana kanake ohu'ana laka ne'na'ae. ²⁵ Li'mo'a kanake ohuno vase huno maikeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yana hanate atale'nae?” huno hike'a koli nehu'a apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae “Ma ve'ka nala'akino li'ae yasi'ae ke hanapaike'ana akaeya ke afi'ana a'kame neha'ae.” hu'a nehae.

Yisasi'a mako aneki ve'kamo aipafati Sata afe hafaitale'ne.

²⁶ Henaka'a Kalili li kotu'mo mukakaya falika hane'nea kumate Kelasa vaya mai'nayateka u'a va'yi hu'nae. ²⁷ Yisasi'a lipi kalefati ataleno li aki'naleka ne'vikenno ani ala kumate ve'ka akaeyate eno va'yi hu'ne. Mako Sata afe'yaka akaeya aipafi mai'naya ve'kakeno yatala afina kena ohavaino nopi ohavano vaya ki ne'apataya yapakake ne'maiya ve'kae. ²⁸⁻²⁹ Ani ve'ka ne'ekeno Yisasi'a aepa heno Sata afefe inake nehe “Ani aneki ve'kafati ako atale'ka uvo.” nehe. Yatala afina ani ve'ka Sata afe'mo'a atafa huno ne'maiya ve'kake'a vaya'moki atafa hu'a aiya ayate seni nofiteti kitete'a ne'ataya'maki ani nofina aino a'kano a'kanu hune'ataleno Sata afe'mo'a vaya o'mai yapaka avaleno ne've. Ani ve'kamo'a Yisasina aketeno mopafi asaka huno Yisasi aiyaifi ne'aino ala kekefafati inake he “Yisasika hanale mai'nea Anumaya Koti mafa'nemoka na akufa kava hunatekefe nehane? Vae afa'a nakafu kisea kava hu o'nato.” nehe. ³⁰ Nehikeno Yisasi'a inake he “Kaki'ka'a nalakae?” hikeno ani ve'kamo'a make he “Naki'ni'a Nesu'ya'mo'nae.” he. Sata afe'yaka nesu yate akaeya aipafi mai'nakeno'ae “Naki'ni'a Nesu'ya'mo'nae.” nehe.

³¹ Nehike'a Sata afe'yakamoki lusi ke nehu'a Yisasife inake nehae “Kakaeya hani yapi ata leke leke nehea kumapi lahafaiketa o'vino.” hu'a nehae. ³² Nehake'a mako nesu yate afu anaka anile aise avima'atole ne'ya ne'nake'a ani Sata afe'yakamoki Yisasife inake hu'a lautau nehae “Mika mai'naya afumoki apaipafi hu-

lateketa haino.” hu'a hakeno Yisasi'a ani afumoki apaipafi hupateke'a hai'nae. ³³ Sata afe'yaka ani aneki ve'kamo aipafati atale'a afuyakamoki apaipafi fale'a haike'a ani afuyakamoki naku naku lavite lavite haya'ya'moki mako muli kapi lavite'a lipi asaka hu'a aite'a li ne'a apamupate'a fali'a hano hu'nae. ³⁴ Fali'a hano hake'a ani afu anaka'aite kava yakai'naya vayana ani afuyaka li ne'a apamupate'a falaya ya akete'a apaune he'a u'a ala kumate mai'naya vaya'ae hoyafi mai'naya vaya'ae “Ina kava hiketa laune heta ne'one.” hu'a hapapai'nae. ³⁵ Hapapaike'a ani vaya'moki u'a hu'nea yana akekefe Yisasite u'nayana Sata afe aipafati hafaitale'nea ve'kamo'a meni akesa ha'kalo hikenno kena'a havaiteno Yisasi aiya'afi faitopale mai'nike'a akete'a koli nehae. ³⁶ Koli nehake'a Yisasi'a hu'nea kava ake'naya vaya'moki “Ina kava huno Sata afe'yaka aipafi mai'nea ve'ka alino kanale hute'ne.” hu'a hapa'nepaiye. ³⁷ Hapapaitake'a mi'ko Kelasa aupalika vaya'moki Yisasife lusi koli haya yafe inake nehae “Lakaeya latala'ka uvo.” hu'a nehae. Nehakeno Yisasi'a apataleno e'neateka ukefe lipi kalefi haino asaka huno ne'maiye. ³⁸⁻³⁹ Ne'maikeno Sata afe aipafati alino atale'nea ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Kakaeya'ae u'na lo'ka'na maisufe?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “He'e kakaeya no'kalekake u'ka mi'ko Anumaya Koti'a hukate'nea yana u'ke'ka hu'ka vaya'yaka'ka hapapaiyo.” nehe. Hikenno ani ve'kamo'a mi'ko ala ala kuma'ale uneno huno vaya'aina Yisasi'a hute'nea yafe lusiya huno hapapai'ne.

So'ka ve'kamo a'mafa'ne falikefe nehe.

⁴⁰ Yisasina akeva hu'nakeno eteno e'nea yafe mi'ko ve a'nemoki lusi amuse nehu'a hu'a falu fala hune'atae. ⁴¹ Hu'a falu fala hune'atakeno mako ve'ka eno va'yi hu'nea ve'kamo aki'a Yaelasi'ae. Ani ve'ka mako mono note so'ka ve'kakeno eno Yisasi aiyafi ape huno lusi ke nehuno inake he “Amuse'ka nehuki kakaeya nakaeya nopi eno.” huno ke nehe. ⁴² Ani ve'kamo'a mako'ke a'mafa'ne'ake mai'nea ve'kae. Ani a'mafa'ne'amo kafu'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea kafu (12 kafu) hane'nea a'mafa'ne ako falikefe nehe. Ani yafe “No'ni'afi eno.” huno afike afike nehikeno Yisasi'a anileka ne'vike'a nesu ve a'nemoki a'kame u'a mai'a veko hutakeno folaka'apifi mai'ne.

Yisasi kenale ame'ko ali'nea a'mo kali'a alino atale'ne.

⁴³ Ani vayapi ne'vikenno mako a'mo'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea kafu (12 kafu) mi'ko afina aiku nopakake maike maike huno ne'maiya anake'a ma mopafi Tota vaya'moki ani kali'a ha'ma'a ali'a kanale hu o'atanine. ⁴⁴ Ani a'mo'a Yisasi a'kamelekati eno kena atupa'ale ame'ko ne'alikeno kola'amo'a lanekeno kanale hute'ne. ⁴⁵ Lanekeno Yisasi'a inake he “Nala'a kena'nilena ame'ko ale?” huno apafine'keke'a mi'ko anile mai'naya vaya'moki hu'a “Lakaeya ina kava ohu'none.” hu'a hakeno Pita'a inake he “Ala Nenao nesu vaya'moki kaulaka ka'kamelaka a'kalo a'kalo hu'a mai'naya'maki na'ya hike'ka ani ke apafine'kane?” nehe. ⁴⁶ Nehikeno Yisasi'a inake he “Lamake mako ve'kamo'a kena'nile ame'ko ne'alike'na nakaeya male'na akoana

name'ko ne'alikeno mako lo'kiya'ni nataleno vike'nae nehoe.” nehe.

⁴⁷ Nehikeno ani a'mo'a ina akesa afi'ne “Fala'kikefe hoanaki Yisasi'a ako afi'ne.” huno akesa afiteni ani a'mo'a atali nehuno eno Yisasi aiyafi ape huno ale'ya alo a'neno mi'ko ve a'nemoki apaulakale huno fole ne'aino “Ina kava ne'nahaiya a'maki meni Yisasi kenale ame'ko ne'alukeno ani kali'ni'a makale'a hano hunate'ne.” huno hapapai'ne. ⁴⁸ Hapa'nepaikeno Yisasi'a ke anona'ale inake he “Mafa'ne'nimoka nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a meni kali'ka ako alino kanale hukateki kaipa falu yapati no'kaleka uvo.” nehe.

Yisasi'a fali'nea a'mafa'ne alino hetite'ne.

⁴⁹ Ani ke nehikeno mako ve'ka ala so'ka ve'kamo notekati eno inake nehe “A'mafa'ne'ka ako fali'niki alino apaya nehea ve'ka alaka hae-sea akufa ke mako'ae afio'ke'ka atalo.” nehe.

⁵⁰ Nehikeno Yisasi'a ani hea ke ako afiteni inake nehe “Kakaeya koli ohu'ka nakaeyafe afi'ka kaipafi malo. Afi'ka kaipafi malesanana a'mafa'ne'ka ako fali'neapati eteno hetike.” nehe.

⁵¹ Yisasi'a ani ala so'ka ve'kamo nopi hait-eno mi'ko vaya'aife inake nehe “Haita o'meo.” huteno Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae ani a'mafa'nemo ita afo'ala'mokani'ae ani nopi apavaleno hai'ne.

⁵² Haitake'a mi'ko ve a'nemoki ani a'mafa'ne fali'nea yafe lusi avi le'a mai'nakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya avi ole-tapa mani a'mafa'ne alaki ofali'nifa afa'a havano mai'ne.” nehe. ⁵³ Inake huno hapapaike'a ani ve a'nemoki ako falike'a ake'naya yafe “Afa'a havano mai'ne.” huno hea ke lusiya hu'a

kiki'a hute'nae. ⁵⁴ Kiki'a nehakeno Yisasi'a ani fali'nea a'mafa'nemo ayate ne'alino inake he “A'mafa'nemoka kakaeya heteo.” ⁵⁵ Heteo huno ke nehikeno ani a'mafa'nemo aku mafa'ne'a eteno akaeyate ekeno makale'a heti'ne. Hetikeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya ne'ya mani a'mafa'ne amikeno neno.” nehe. ⁵⁶ Ani a'mafa'nemo ita afo'ala'mokani ani ya ne'ake'ana lusiya hu'ana atali atalu neha'ae. Neha'akeno Yisasi'a lo'kiya kefati inake huno hanapaiye “Lana'kaeya mani yafe mako ve'ka ha'opai'ao.” huno lo'kiya ke nehe.

9

Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea vayana ali'yate hupate'ne.

¹ Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea vayafe ke hike'a akaeyate akeno lo'kiya'a apami'ne. Mi'ko Sata afe'yaka vaya apaipafati hapafai ne'atale'a kali'api ali'a kanale hupate-saya lo'kiya'ae apami'ne. ² Apamiteni Anumaya Koti'a kava yakaipatesea ke hapa'nepai'a kali vaya kali'api ali'a kanale hupatesaya yafe Yisasi'a ali'yate hupateke'a u'nae. ³ Ne'vakeno make huno hapapai'ne “Ne'utapaena ka uteta hisaya yatapi ayomewa kayotapi'ae kutapi'ae mayatapi'ae monitapi'ae ali'netapa o'veo. Mako'ke'ake lapa'kufale havai ya ali'netapa veo. ⁴ Alu nopi nopi havalitata oheo. Mako ve'kamo nopi haitapaena alaki ani nopi'ke havaetetapa henaka'a ataletapa alu kumateka veo. ⁵ Mako kumate visake'aena ani kumate vaya'moki ali'a falu fala

hu olapate'a lapavele'a no'apifi ali'a alakepa hu olapatesaketapaena ani kumana ne'ataletapa 'Havi kava hulate'nae.' nehisake'a afisaya yafe lapaiyale kama'nisea mumusopa aitapa fopo hu ne'ataletapa veo." huno hapapai'ne. ⁶ Inake huno hapapaike'a mi'ko kumate kumate Anumaya Koti kanale ke hapapai'a u'e'a nehu'a mi'ko aupalika kali vayana ali'a kanale hupate'nae.

Heloti'a Yisasi avake'a afi'ne.

⁷⁻⁸ Heloti'a Kalili ala kava ve'kamo'a mi'ko Yisasi'a hu'nea kava'mo avake'a afi'ne. Afike'a mako vaya'moki ani kava akete'a "Yoni'a fali'nea ve'ka ako fali'neapati eteno heti'ne." hu'a nehake'a mako'amoki "Ilaiya'a eteno fole ai'ne." nehake'a mako'amoki "A'ke'ainaka mai'nea Anumaya Koti aune ve'ka fali'neapati eteno heti'ne." hu'a nehakeno Heloti'a ani ke afitenno aipa ake-samo'a anile u'nikeno "Hana vaya'moki lamake ke nehae?" huno akesa ne'afe. ⁹ Heloti'a inake he "Nakaeya ali'ya vaya'ni'a hupatoke'a Yonina liko'a ako he'a hataka hutalakeno ako falike'a kite'naya'maki ani avake nehaya ve'ka nala'ae?" huteno Yisasina akekefe nehe.

Yisasi'a lusi ve a'ne ne'ya apami'ne.

¹⁰ Yisasi ke ne'afikeno hupateke'a u'naya vaya ete'a e'a Yisasife "Ina akufa kava huta ali'ya alune." hu'a mi'ko ke ha'nepaiye. Yisasi'a apa'kai'apike apavaleteno Petasaita kumate ukefe kateka u'ne. ¹¹ U'nike'a ani ali'a atalu hu'naya ve a'neyakamoki afite'a Yisasina a'kame hafai'a u'a ne'akakeno Yisasi'a apa'keteno huno falu fala hupateteno Anumaya Koti kava

yakaipatesea ke hapa'nepaino kali'api hane'nea vayana kali'api alino kanale hune'apate.

¹² Une alea'aleka ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'amoki akaeyate emale'a make hae “Ma mai'nona aupalika vaya alaki o'mai kote mai'nona yafe ma mi'ko ve a'ne hupateke'a mika hane'nea kuma'yakale u'e'a hu'a hava'ne'a ne'ya'api kahau a'a nesae.” hu'a Yisasina ha'nepaiye. ¹³ Ha'nepaikeno Yisasi'a make huno hapapai'ne “Lapa'kaeya lapa'kaitapike ne'ya apamike'a neo.” huno hike'a inake hae “Lakaeya ne'yana ho'kata o'ali'nopa laya mako kaya kai hame'ya maya alite aole'ko fayatala alite hu'nona'maki mani mi'ko vaya'kefamoki ne'yana lakaeyafe'ke ‘Ne'ya miya hetetapa apameo.’ hu'ka kakesa ne'afipe?”

¹⁴ Anile mai'naya vaya'yaka o'afunama'a vaya faefu tauseni ve (5,000 ve) mai'nae. Mai'naya'maki Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'amokife inake huno hapapai'ne “Utapa hapapaike'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano huno mako'ke ve'kamo ayatalama'a hano hisea vaya alitapa atalu hute hute hutapa ‘Maiyo.’ hutapa hapapaike'a maiyo.” nehe.

¹⁵ Yisasi ke ne'afea anaka'moki u'a ani ke hu'a hapapaike'a ani kava hu'a mi'ko vaya faitopale mai'nae. ¹⁶ Yisasi'a mani naya mako kaya kai hame'ya maya'ae aole fayatala'ae aliteno ko'ku'napaka aulu he'nenno Anumayamoteka ke huno amuse huteteno mani kai hame'ya alino a'kaya heteno akaeya ke ne'afea anaka apamike'a alilitata hu'a mi'ko ve a'ne apami'nae.

¹⁷ Mi'ko ve a'neyaka ako ne'a apamu hute'a

mako neke'a atalaya atupa atapa ali'a anupa hu'a nayatala'a hano huno naiyalekati aole alea kupi ai'a havaite'nae.

Pita'a Yisasife “Kalaisika mai'nane.” huno fole ai'ne.

¹⁸ Mako afina Yisasi'a akai'ake Afo'amoteka ke huno afine'keke'a akaeya ke ne'afea anaka anile lo'ka'a mai'nae. Yisasi'a mako ke huno apafine'ke “Ve a'nemoki nakaeyafe nala'a mai'ne hu'a nehae?” huno apafine'ke. ¹⁹ Apafikeke'a make hu'a ke anona'ale nehae “Makoma'amoki kakaeyafe ‘Yoni li fale ne'apatea ve'ka mai'ne.’ nehake'a mako'amoki ‘Iaiya mai'ne.’ hu'a nehake'a mako'amoki ‘A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka fali'neapati meni ako hetino eno mai'ne.’ nehae.” hu'a nehae. ²⁰ Nehakeno “Lapa'kaeyatapi nakaeyafe nalaka mai'nane hutapa nehae?” huno nehikeno makale'a Pita'a inake he “Kakaeya Kalaisika Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea ve'ka mai'nane.” huno hapai'ne. ²¹ Hapaitekeno Yisasi'a lo'kiya ke nehuno inake he “Mani ke alaki mako vayana hapa'opaiyo.” huno apa'kesa ali'ne.

²² Yisasi'a make hu'ne “Ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'nae apa'kame'ya namite'a nahaesake'na lusiya huno nakafu kisea ya alite'na falikauva'maki kinate'nisake'na aole kana kelifi maite'na aole'ae mako'ae alisea kanafi ete'na fali'nisoapati hetikoe.” hu'ne.

²³ Yisasi'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'aife make huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a

nakaeya na'kame malesuno'aena akai'a akufae amuse hisea akesa o'afino mi'ko afina nakaeya nakufa nakafu kisike'na falisoa kava hisea akesa afiteni yofa yosa'a aki'nale kofi'neni nakaeya na'kame eno. ²⁴ Mako ve'kamo'a avamu'a hane'nisikeni mai ya'a atafa huno alaki hulino maiseana ani avamu'a hano huke. Hano hukea'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe afiteni avamu'a hane'nisikeni mai ya'a ataleseana ani avamu'ae kanale huno mai ya'ae alino katisikeni akola maike maike huno maike.

²⁵ Mako ve'kamo'a nesu afeni ya male'neni henaka'a falisikeni akola maike maike hisea avamu'a o'maleseana hana ya huno mani ali'nea afeni ya'mo'a ha'makaiye? He'e ha'o'makaiye.

²⁶ Mako ve'kamo'a nakaeya'ae ke'ni'ae avuya hiseana ani kava hu'na akaeyafe navuya hutekauve. Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na esoa afina ano hale himamu lo'kiya ya'ni'ae Afo'nimo ano hale himamu lo'kiya ya'ae hao'otake kava ohu'a fate akufa ko'ku'napi kayo kayo anaka'amoki'ae ete'na esoa afina ani kava hu'na ani ve'kaena navuya hutekauve. ²⁷ Lamake lahapaue manifi mai'naya vayapatina mako'amoki ofali'a afa'a mai'nisakeni Anumaya Koti kava yakaipatesea kana fole aisike'a akeae." nehe.

Yisasi akufamo'a alino fate akufa kali'ne.

²⁸ Ani ke huno avayateni naya mako kaya'a hano huno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea kana (8 kana) maite'a Yisasi'a Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae apavaleteni Anumayamoteka ke huno afikekefe hike'a mako avimapi hai'nae.

²⁹ Hai'nakeno Yisasi'a Anumayamoteka ke huno afine'kekeno aukosamo'a alino fate akufa kava nehuno ku'kena'amo'a alino yave yave'ake huno alave alave hu'ne. ³⁰⁻³¹ Alave alave nehikeno akekeo aole ve'kala a'ke'ainaka fali'na'a ve'kala Mosese'ae Ilaiya'ae ano hale ya'ae mai'ne'ana Yisasi'ae kake nehae. Anumaya Koti'a a'ke'ainaka Yisasina “Ina akufa kava hu'ka falikane.” huno hutekeno e'nea ke Yelusalemu uno falino ma mopa ataleno haisea ke nehae.

³² Kake nehake'a Pita'ae vaya'amokani'ae apau kale'nae. Apau kale'nayapati makale hetimale'a apaulaka ake'a aya'ke'a akayana Yisasi'a ano hale ya'a'ae mai'nike'a akete'a lo'ka'ana mai'na'a ve'kala'ae ana'ke'nae. ³³ Yisasi'ae lo'ka'ana mai'na'a ve'kalana ako Yisasina atale'ana ukefe neha'akeno Pita'a Yisasife inake he “Kava Nenao male mauna ya'mo'a kanale kava heanaketa aole'ae mako'ae amoke no kisune. Mako nona kakaeya'kaki mako nona Mosese'aki mako nona Ilaiya'aki huta kilapatesune.” huno hu'nea'maki Pita'a afino alakepa ohu ke hu'ne.

³⁴ Ani ke nehikeno mako hiya'mo'a eno aino ati'kapate'neapati Mosese'aki Ilaiya'aki ani hiyapi fala'ake'a Pita'ae vaya'amokani'ae lusi koli hu'nae. ³⁵ Koli nehakeno ani hiyapati mako ake ne'aino inake he “Ma ve'ka nakai'ni mafa'ne. Akaeyafe hapalite'noa ve'kaki lapa'kaeya ke'a afeo.” nehe. ³⁶ Ani ke ako huno avaya ne'aeyana aole ve'kalana ako uta'akeno Yisasi'a akai'ake hetino mai'nike'a ake'naya'maki ake'naya kavafe mako kano alaki lamake hu'a ha'opai'nae.

Mako mafa'nemo aipafati Yisasi'a Sata afe alino atale'ne.

³⁷ Havate'a koteateka Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae avimana atale'a lavike'a mako nesu ve a'ne'moki Yisasina akekefe ne'ae. ³⁸ Ani ve a'nemoki folakapati mako ve'kamo'a ala kefati make he "Vae ali'ka apaya nehana kanomoka kakaeyafe ke hu'na kafine'koki ma mako'ke mafa'neto'ni mai'niki kahau huto. ³⁹ Akekeo nesu afina mako Sata afe'mo'a ani mafa'ne'ni atafa nehikeno makale lusiya huno kalafa ne'kaekeno ani Sata afe'mo'a lusiya huno avaleno akofe aike yahae huke nehikeno avayafati yave yave avaitu'na ano valino ne'atalekeno akufa akafa alino haviya nehuno makale'a ataleno o'visea akufa kaya nehe. ⁴⁰ Nehike'na kakaeya ke ne'afea anaka'aife 'Etapu Sata afe aipafati alitapa ataleo.' hu'na apafike apafike hu'noa'maki ani Sata afe ali'a atalesaya lo'kiya'api o'male'ne." nehe.

⁴¹ Nehikeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya meni ma kanafi mai'naya ve a'nemokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi no'malakeno lapaipamo'a kanale nohe. Na'maki afina lapa'kaeya'ae mai'ne'na kana yatapi alike alike hu'na maikoe? Nakaeya alaka ne'nahaiye." huteno ani mafa'nemo afo'amofe inake nehe "Mafa'ne'ka avale'ka eno." nehe. ⁴² Nehikeno ani mafa'ne'a saufa avaleno ne'ekeno ani Sata afe'mo'a avaleno yaka hune'ataleno aike amakike hune'ate. Haviya hune'atekeno Yisasi'a ani Sata afefe ke ne'ama'kino "Mani mafa'nemo aipafati hatilavi'ka laveo." nehikeno ani mafa'nemo aipafati ataleno utekeno ani mafa'ne alino kanale huteteno eteno afo'amona avaleno ami'ne. ⁴³ Mi'ko ve a'nemoki Anumaya Koti lo'kiya'a akete'a lusiya hu'a hapau haleke'a ne'mai'a "Vae fate akufa ya akone." hu'a

apamo'yo ai'nae.

Aole afina Yisasi'a "Falikoe." huno hapapai'ne.

Yisasi'a ani kava hu'nea yafe lusiya hu'a apa'kesa afifi nehakeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae make huno hapapai'ne.
⁴⁴ "Lapa'kesa maletapa nehoea ke afeo. Aupa kanafi ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka navale'a havi vaya'ai apayapi natekae." nehe. ⁴⁵ Nehea'maki ani kemo aepa'a ako fala'kike'a afi'a ha ole'a anile ke hu'a afikekefe hu'naya'maki koli hute'a ke hu'a afio'ke'nae.

"Nala'a lakaeyapi ala kano mai'ne?" hu'a nehae.

⁴⁶ Yisasi ke ne'afea anaka'moki apa'kai'api ke ne'vai'a "Folakatifi nala'a ala ve'ka mai'ne?" hu'a nehae. ⁴⁷ Nehakeno Yisasi'a ani akufa apaipa apa'kesa afi'naya ke apaipafi ako apa'keteno mako aise mafa'neto avale'nenon haute hetite'ne. ⁴⁸ Ate'nenon Yisasi'a make huno hapapai'ne "Mako ve'kamo'a nakaeyafe akesa ne'afino ma aise mafa'neto ha'maeseana nakaeya'ae naha'ne'maiye. Inaki nakaeya naha'maesea ve'kamo'a hunateke'na e'noa kano'ae ha'ne'maiye. Lapa'kaeya folakatapifi mako ve'kamo'a aise mafa'nekana huno maiseana ani ve'ka alatapi mai'ne." nehe.

Kame ya hu olapatesea kano vayatapi mai'ne.

⁴⁹ Hikeno Yoni'a inake he "Kava Nenao mako ve'kamo'a ake'nonakeno kakaeya kakileti Sata afe vaya'moki apaipafati alino ne'ataleketa akona'maki la'kame o'me'nea yafe 'Ina ak-u'a ali'ya mako'ae o'aleo.' huta hapai'none."

nehe. ⁵⁰ Nehikeno Yisasi'a make huno hapai'ne “Lapa'kaeya ani ve'kamo alisea ali'yafena ‘Ina akufa ali'ya o'aleo.’ hutapa ka a'kani o'apateo. Lapa'kaeya kame ya hu olapatesea ve'ka lapa'kaeya vayatapi mai'ne.”

Mako Samelia aupalika vaya'moki kuma'apile male'a ne'a'kani'a Yisasina ali'a atale'nae.

⁵¹ Yisasi'a eteno ko'ku'napi haisea kana'amo'a eno aupasi nehikeno Yelusalemu visea yafe lusi lo'kiya akesa afi'ne. ⁵² Akesa afitenno mako vaya'moki ali'a avatati hisaya yafe hokoteno hupateke'a Samelia kumate u'a hai'a inake hu'a nehae “Yisasi no alita avatati heo.” huno hu'nea ke hapapai'nae. ⁵³ Nehake'a ani kumate vaya'moki Yisasi'a Yelusalemu ukefe nehe hute'a Yisasina hu'a falu fala hu o'ate'nae. ⁵⁴ Hu'a falu fala hu o'atake'ana akaeya ke ne'afi'a kanola Yemisi'ae Yoni'ae ani kava haya kava akete'ana Yisasife make hu'ana afike'na'ae “Ala Nenao kakaeya hana kakesa ne'afine? Ke hisu'akeno ko'ku'napakati ata atalesikeno atamo'a elineno leno mani vaya'yaka apasakalise hu'ka nehape?” ⁵⁵⁻⁵⁶ Hu'ana neha'akeno Yisasi'a maino yahae huno ne'ana'keno “Ani kava ohi'ao.” huno ke hanauteke'a ani kumana ne'atale'a mako alu kumate u'nae.

Yisasi a'kame ukefe nehae.

⁵⁷ Kateka ne'vakeno mako ve'kamo'a Yisasife make huno hapai'ne “Mi'ko u'ke'ka hisana kumatena kakaeya'ae lo'ka'na ka'kame u'ne'na hukoe.” nehe. ⁵⁸ Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Afela kalayakamoki hamai kapi nehavake'a namayakamoki havae no'api

hane'nea'maki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakenopa nafita aimale'na havaesoa no'ni o'male'ne.” nehe. ⁵⁹ Yisasi'a mako ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya na'kame eno.” huno nehikeno ani ve'kamo'a make he “Kanale afo'nimo'a falitesike'na ali'na kitete'na henaka'a ka'kame ekauve.” nehe. ⁶⁰ Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “He'e nakaeya ke o'afi'a maikeno apa'ku apame fali'nea vaya'moki apa'kai'api yanake'a falisaya vayana ali'a kipatekaki kakaeya u'ka Anumaya Koti vaya'aina yakaipatesea kanale ke mi'ko vaya'aina u'ka hapapaiyo.” huno hapai'ne. ⁶¹ Nehikeno mako fate ve'kamo'a Yisasife inake huno ha'nepaiye “Ala Nenao nakaeya ka'kame ukefe nehoha'maki kanalenake'na nakaeya u'na vaya'ni ali'na falu fala hupatete'na ka'kame hisoe.” nehe. ⁶² Nehikeno Yisasi'a make huno hapai'ne “Mako ve'kamo'a avina ya ha'kalekefe nehea'maki mi'ko afina a'kameleka eteno aulu heno ne'akeanakeno ani ve'kaena Anumaya Koti'a ‘Nakaeya ali'ya ali'ka vaya'aite nakaeya kava yakaipatesoa ke hapapaiyo.’ huno hu o'atekaiye.” hu'ne.

10

Yisasi'a 72 vayana mono ali'yate hupate'ne.

¹⁻² Anumayamo'a mako'ae 72 vaya hapaliteno “Nakaeya ke hisaya vaya maiyo.” huteno aole alino lo'kapatete lo'kapatete huteno “Nakaeya visoa aise kumate'ae ala kumate'ae utapa hokotetapa ne'veo.” huno hune'apateno apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Hoya'nifina lusiya huno

ne'ya'mo'a keteteno hane'nea'maki ali'ya vayana ho'ka'a o'mai'nae. O'mai'nayanaki lapa'kaeya lusiya hutapa hoyamo afo'amoteka ke hikenon ali'ya vaya'a hupatesike'a e'a hoya'afati ne'yana ali'a anupa hutesae.” huno hapapai'ne.

³ Lapa'kaeya veo. Ne'utapa afeo lapa'kaeya mako sipi sipi afu ana'aukana hutapa mai'nake'na afela kalakana nehu'a apa'kame'ya nami'naya vaya'ai folakapi nakaeya hulapatoketapa ukae. ⁴ Ukefe monitapi'ae kutapi'ae lapaiya ano'ae ali'netapa o'veo. Kateka vaya'aife hutapa falu fala hupatekaya'maki yatala kana mai'netapa kake oheo. ⁵ Inaki lapa'kaeya mako nopi haitapa falekefe nehutapaena hokote yana make hutapa heo “Ma nopi mai'naya ve a'neyaka Anumayamo'a lapaya nehinakeno lapaipamo'a falu hino.” hutapa heo. ⁶ Hisakeno ani nopi mako aipa falu ve'ka mai'niseana ani apami'naya aipa akesa falu ya'mo'a ani ve'kamo'ae lo'kano maike. Maikae'maki mako ani akufa ve'ka ani nopi o'mai'niseana ani apami'naya falu ya'mo'a eteno lapa'kaeyatapi alikae. ⁷ Ani utapa mai'nisaya nopi'ke mai'nisake'a ali'ya ve'kamo'a ani ali'ya ali'nea yapati anona'a alisea yafe ne'ya lapamike li lapamike hisaya yana afa'a neo. Alu nopaka havalitata oheo.

⁸ Mako ala no kumate ne'visake'a vaya'moki hu'a falu fala hunelapate'a lapavale'a no'apifaka u'a ne'ya fa'ko hu'a lapamisaya ne'yana afa'a neo. ⁹ Ani kumate mako kali vaya mai'nisayana ani kali'api alitapa kanale hupateo. Hune'apatetapa make hutapa hapapaiyo “Anumaya Koti'a kava

alino yakailapatesea kana'a ako aupasi nehe.” hutapa hapapaiyo.

¹⁰⁻¹¹ Inaki mako ala kumapi haitapa falesake'a mako vaya'moki e'a lapavale'a no'apifaka o'visaketapaena ani kuma'mo ka folakapi hetinetapa make hutapa heo “Havi kava haya yafe ma kumate mumusopamo'a eno laiyale a'kamaeya'maki lakaeya mani mumusopa alita fopo hutalekaune.” nehutapa inake heo “Laiyafati alita fopo hutalekauna'maki lapa'kaeya afitapa alakepa heo Anumaya Koti'a kava alino yakailapatesea kanamo'a ako aupasi nehe.” ¹² Meni nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Sotomu kumate vaya'moki alisaya apa'kafu yana aise alikaya'maki lapa'kaeya lapavale'a no'apifaka o'visaya kumate vaya'moki Sotomu kumate vaya'moki alisaya yana apa'kasekae huno hapapai'ne.

Mako kumate vayana apaipa ai'a yahae ohu'naya yafe Yisasi'a “Nahau hupatoe.” nehe.

¹³ “Avo'neo Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapaena lusiya hu'na nahau nehoe. Nakaeya lapa'kaeya kumate mai'ne'na o'ake'naya lo'kiya avame ya ako hu'noanaki lapaipa aitapa yahae ohutapa hao'otake yatapi o'atale'naya'maki Taiyaka'ae Saitoni kumatalate ani o'ake'naya lo'kiya avame ya mako ve'kamo'a alo huno apavelininana havi kava nehaya yafe hapau nehu'a la'nefafi kasepu ne'ai'a apaipa ai'a yahae hinine. ¹⁴ Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Taiya

vaya'ae Saitoni vaya'ae aise kana ya alikaya'maki Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapa ala kana ya alitapa apa'kasekae. ¹⁵ Lapa'kaeya Kapaneamu kumate vayana lapa'kufa alitapa 'Ko'ku'napi haikune.' hutapa nehafe? He'e ina kava ohukaki ata leke leke nehea kumapi afepakake lavikae." nehe. ¹⁶ Akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya ke afisea ve'ka nakaeya ke'ae ne'afea'maki lapa'kaeya a'kame'ya lapamisea ve'kamo'a ani kava huno nakaeya'ae a'kame'ya ne'ame. Inaki nakaeya a'kame'ya namisea ve'kamo'a ani kava huno nakaeya hunateke'na e'noa ve'ka'ae a'kame'ya ne'ame." nehe.

Hupate'nea vayana ete'a e'nae.

¹⁷ Hupateke'a ute'a e'naya vayana aole'ae mako'ae vaya'moki apaiya apaya hano huteno mako ve'kamo ayatala'a hano huno mako aiyalekati aole alea vayana (72 vaya) amuse nehu'a ete'a e'naya vaya'moki inake nehae "Anumayamoka lakaeya kakaeya kakileti Sata afe'yaka hapa'nefaunake'a lakaeya ke afi'a a'kame male'nae." hu'a nehae. ¹⁸ Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeya akoana Sata'a ko'ku'napakati kopasi'namo nehea kava huno makale asaka hulavino elineke'na akoe. ¹⁹ Afeo nakaeya lo'kiya ako lapami'noe. Mako ya'mo'a lapa'kaeya alino haviya hu olapatekaiye. Sata lo'kiya hatapa akasesaya lo'kiya ako lapami'noe. Vaya hapaek'e'a nefalea osifa've'ae heki'yave'ae lapaiyaleti atapa ati'kakayanaki nakaeya lo'kiya ako lapami'noa

yafe olahapakaiye. Olahapakaiyanakeno mako ya'mo'a lapa'kaeya alino haviya hu olapatekaiye.

²⁰ Haviya hu olapatekaiya'maki Sata afe'yaka apa'kasesaya lo'kiya lapami'noa yafe amuse ohutapa Anumaya Koti'a lapa'ki ko'ku'napi kamale'nea yafe'ke lusi amuse heo.” hu'ne.

²¹ Ani afina Fate Akufa Avamu'amo'a lusiya huno amuse hisea aipa akesa ami'nikenon Yisasi'a amuse nehuno inake nehe “Afo'nimoka mi'ko mopale ya'ae ko'ku'napi ya'ae kava yakai'nana Anumayamoka kanale kava nehane. Mako vaya'moki 'Mi'ko ya afi'nona vaya mai'none.’ hu'a haya vaya'moki 'O'afisae.’ nehu'ka nakaeya mani hapapai'noa ke fala'ki male'nananaki 'Inamu mafa'ne mai'none.’ hu'a haya vaya ako hu'ka fole ai'ka apaveli'nana yafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe. He Afo'nimoka kakaeya kaipa kakesamo'a ina kava hu'nike'ka ani kava hu'nane.” nehe. ²² Anile ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake hu'ne “Afo'nimo'a mi'ko lo'kiya yana ako nami'ne. Nakaeya ve mafa'ne'amo'na aepa'a'ni mi'ko vaya'moki o'afi'nayanaki Afo'nimo'a akai'ake nakaeya aepa'a'ni afi'ne. Afi'nea'maki mi'ko vaya'moki Afo'nimo ne'maiya aepa'a o'afi'nake'na nakai'ni mafa'ne'amo'nake afi'noanake'a nakaeya nahaisea vaya'aina hu'na apavelisuke'a Afo'nimo aepa'a afikae.” nehe. ²³ Akaeya ke ne'afea anaka'ae Yisasi'ae apaote mai'ne'a Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Anumaya Koti'a lusi kanale ya lapaulakale fole aiketapa ne'akaya yafe lusi amuse hutapa maiyo. ²⁴ Lahapa'nepauki mi'ko a'ke'ainaka mai'naya aune vaya'ae ala yahauve

vaya'moki'ae lapa'kaeya ne'akaya ya 'Akesune.' hu'a hu'naya'maki o'ake'nae. Lapa'kaeya ne'afea ke 'Afisune.' hu'a hu'naya'maki o'afi'nae." huno hapapai'ne.

Samelia ve'kamo'a kame kano'a hautakite'ne.

²⁵ Mako mono ke hapa'nepaiya ve'kamo'a hetino ake'atike hisea'aene huno Yisasina ano avataka hukefe inake huno afine'ke "Ali'ka apaya nehana Nena nakaeya hana'ya hu'na akola maike maike hu'na maisoa navamu aliso?" huno afine'ke. ²⁶ Afine'kekeno Yisasi'a inake he "Anumaya Koti avopina na'yane ke kamale'nae? Kakaeya hapali'nanana ani kemo'a na'yane hu'ne hu'ka aepa'a ne'afine?" huno afine'ke. ²⁷ Afine'kekeno inake he "Ani kemo'a inake hu'ne 'Ala Anumaya Koti'kamofe kahau kayamopafati lo'kiya vaino kahaino. Mi'ko kakesa afi ya'ae kaipa kame afisana ya'ae ali'ya ne'alina lo'kiya'ae Anumaya Koti ameo. Kakesa ne'afina ya'ka ameo. Kakai'ka kakufae ne'kahaiya ya hu'ka ani kava hu'ka mi'ko vaya'ai apa'kufae kahaino.' huno hu'ne." nehe. ²⁸ Nehikeno Yisasi'a inake he "Kakaeya hana ke lamake hananaki mi'ko afina ani kava huke huke hisanana maike maike hisana kavamu alikane." nehe.

²⁹ Nehikeno ani ve'kamo'a akesafi ina akesa ne'afe "Yisasi'a nakaeyafe 'Kanale kakesa afi'nana ve'ka mai'nane.' huno hise." nehuno ma ke afine'ke "Mi'ko vayana nalakife nehane?" huno afine'ke. ³⁰ Yisasi'a ke anona'ale inake he "Mako Yuta ve'kamo'a Yelusalemu ataleno Yeli'ko ukefe kate ne've. Ne'vike'a mako kumaya vaya'moki kateka akete'a atafa hute'a mi'ko afeno'a ha'nefale'a amaki'a atale'nae. Atale'a

u'nakeno falisea kava hu'ne. ³¹ Ina kava nehikeno ani afina mako mono nopi kava ve'kamo'a ani kate nelavino ani ve'ka akea'maki mako kaya ka aki'naleka ne'uno akaseno akeme akeme u'ne. ³² Ina kava hikeno mako Yuta ve'ka Livae nofi ve'ka ani kava huno eno akea'maki akaseno mako kaya ka aki'naleka ne'uno akeme akeme u'ne. ³³ Ina kava huta'akeno mako kame ve'ka Sameliati ve'ka ani kate ne'eno ani ve'ka aketeno lusi hau hute'ne. ³⁴ Ani ve'kamo'a haute uno mai'neni mani ve'ka ha'naya yate masave fale ne'ateno nofi alakamo li'ae amaki'naya kayomo kate la'kiteno haya vaiteteno avaleno akai'a to'ki afumo akofetule ateteno avaleno uno mako mi'ko nata vaya miya hu'a nehavaeya nopi uno ateteno lusiya huno kava hute'ne.

³⁵ Ina kava huteno ko neteana ani no'mo afo'amona aole kina (K2.00) ne'amino inake huno hapai'ne 'Kakaeya lusiya hu'ka mani ve'ka kava hu'ne'ka mako miya'ka mani ve'kale atalesanana henaka'a nakaeya ete'na atale'nana miya'kale kamikoe.' hu'ne." huno hapai'ne. ³⁶ Yisasi'a ani ke huno hano nehuno inake he "Ina kava hu'naki kakaeya na kakesa ne'afine? Mani aole'ae mako'ae anakapati hana ve'kamo'a amakimale'naya ve'kamo kanapa ve'ka'akana akufa kava hute'ne?" nehe. ³⁷ Nehikeno ani mono hapa'nepaiya ve'kamo'a inake he "Lusiya huno kalaki aite'nea ve'kamo'a kanapa ve'ka'akana akufa kava hute'ne." huno hikeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Kakaeya'ae u'ka mi'ko afina ani akufa kava ho." huno hapai'ne.

Yisasi'a Matakani Maliakani nopi u'ne.

³⁸ Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ka male'a ne'u'a Yisasi'a mako kumate ne'vikenno mako ana Matae hu'a aki ne'aya a'mo'a Yisasife ke hikenno no'afaka u'ne. ³⁹ U'nikeno Malia'a Mata akana'amo'a Yisasi aiyafi eno faitopale mai'nenno Yisasi'a hea ke ne'afe. ⁴⁰ Ne'afikenno anu'kana'amo'a Mata'a mi'ko ne'ya alino avatati hu ali'ya lusi ali'ya alea yafe akesamo'a aole aole nehikenno Yisasite uno inake nehe “Anumayamoka nakana'nimo'a nataleke'na nakai'nike ne'ya ali'na avatati hu ali'yana lusiya hu'na ne'aloa'maki ani yafe kakesa no'afipe? Hapaikenno eno naha'maeno.” nehe. ⁴¹ Nehikenno Yisasi'a inake he “Matao Matao mi'ko yafe kakesamo'a aole aole nehike'ka ali'ya ne'alina havi kava nehane. ⁴² Mako'ke yafe'ke kakesa afifi hu'ka maiyo. Malia'a ani yafe akesa afifi hea yana ako atafa hu'neanakenno ani yana mako ve'kamo'a ha'ofalekaiye.”

11

Anumayamoteka afikekefe inake hutapa heo hu'ne.

¹ Mako afina Yisasi'a mako aupalika mai'nenno Anumaya Kotiteka ke huno afikenno mai'nikeno akaeya ke ne'afea anakapati mako ve'kamo'a inake he “Anumayamoka Yoni'a akai'a ke ne'afea anaka'aife huno apaveli'nea kava hu'ka ina kava hutapa Anumayamoteka afikeo hu'ka laveleo.” nehe.

² Nehikenno Yisasi'a inake nehe “Anumayamoteka afikesune hutapaena inake hutapa heo

Afotimoka vaya'moki kaki ali'a asaka nehu'a 'Fate akufa ve'ka mai'nane.' hu'a hukate-sae. Kava yakaipatesana kana makale fole aise. ³ Mi'ko afina nesuna ne'ya lameo. ⁴ Lakaeya hao'otake kava hulate'naya vaya'ai hao'otake ya'api lahapone lapatone nehuta laipa falu yapati alita atalepatonanaki kakaeya ani kava hu'ka hao'otake yati lahaove latove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka atalelato. Sata'a ano lavataka lahaisea yapi lavale'ka olato hutapa heo." hu'ne.

⁵ Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Hana ve'kamoka hani'ainaka u'ka vaya'kale inake hu'ka hukane 'Vaya'nimoka aole'ae mako'ae maya yo'ka namikape? ⁶⁻⁷ Mako nata vaya'ni katekati eno va'yi nehike'na nesea ya o'male'noa yafe kanale namisanake'na amikufe?" hu'ka hisanakeno vaya'kamo'a no'afakati make hisife 'Kosale nahaeya ke nehanaki natalo. Kita ako kimaleta'na mafa'ne'nimoki'ae ako havata mai'nonanake'na heti'na ani nafikana yana ali'na o'kamikoe.' hukife? ⁸ He'e nakaeya lahapa'nepauve 'Vaya'ka mai'noe.' huno hisea yafe 'O'kamikoe.' huno hukea'maki kosale haeya ke afike afike huno hu'nea yafe hetino ani afike'nea ya ako alino amike.

⁹ Ani yafe nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Kotiteka mako yafe afikesakeno'aena ako lapamike. Mako yafe kahau aesakeno'aena alino ako fole ailapatekaiye. Kipateti ke hisakeno'aena Anumaya Koti'a afiteno kita ako ya'kilapatekaiye. ¹⁰ Mi'ko afikesaya vayana

alikaе. Kahau aesaya vayana ake'a fole aikae. Kipateti ke hisaya vayana kita ya'kipatekaiye. ¹¹ Hana vekamoka mafa'ne'kamo'a 'Faya ali'ka nameo.' huno kafi ne'kesike'kaena afo'amoka anakala ali'ka amikape? He'e ani anakala ali'ka o'amikane. ¹² 'Ko'kole amu ali'ka nameo.' huno kafikesike'kaena heki'yave amikape? He'e ani heki'yave ali'ka o'amikane. ¹³ O'amikana'maki lapa'kaeya hao'otake vaya'mokitapa mafa'netapi kanale ya ne'apamayanakeno ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'a lusiya huno lapa'kase'neanaketapa afikesakeno Fate Akufa Avamu'a lapamike."

"Yisasi'a Sata afe'mo kava ve'ka'ae lo'kano ali'ya ne'ale." hu'a nehae.

¹⁴ Sata afe mako ve'kamo aipafi haino mai'nenno ake ne'aiya ya ali'nikeno ake no'aikeno Yisasi'a ani Sata afe alino ataletetekenno ake no'aiya ve'kamo'a ake ne'aino ke nehike'a mi'ko ve a'nemoki akete'a lusi apamo'yo ai'nae. ¹⁵ Apamo'yo ne'aiya'maki mako'amoki inake nehae "Akaeya Sata afe'moki kava ve'ka'apimo lo'kiyaleti Pielisepuli lo'kiya'aleti mani afe alino ne'atale." hu'a nehae. ¹⁶ Nehake'a mako vaya'moki Yisasina a'a avataka hu'a akekefe inake nehae "Kakaeya ko'ku'napakati o'ake'nona avame hu lo'kiya'ka alo huketa akeno." hu'a nehae.

¹⁷ Nehakeno Yisasi'a afea apaipa apa'kesa ako afiteno inake huno hapapai'ne "Mako ala kumate vaya'moki ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani kuma'apimo'a haviya hisikeno hano huke. Inaki mako'ke afamo'moki folaka'apifati ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana

ani afamo anakana haviya hu'a hano hukae.
¹⁸ Sata'a akai'a Sata afe vaya aipafati alino ataleseana akai'a nofi vaya ano fa'ko hisike'a 'Fate vaya mai'none.' hu'a hisayana Sata'a kava ne'yakaiya ya'a hana kava huno lo'kiya vaike? He'e lo'kiya o'vaikea'maki nakaeyafe 'Pielisepuli lo'kiya'a ami'nikeno Sata afe alino ne'atale.' hutapa nehaya ke lapa'ke'atike ke nehae. ¹⁹ Nakaeyafe 'Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisepuli lo'kiya amikeno Sata afe alino atale'ne.' hutapa hu'naya'maki nakaeya Pielisepuli lo'kiyaleti ali'na ne'ataleninana nala'a hapa'mano lapa'kaeya lapa'kame ne'vaya vaya'moki Sata afe ali'a ne'atalae? Sata'a apa'kaeya apaya nehifi? Ani vaya havi lapa'kesa ne'afea ya hu'a lapavelike. ²⁰ Lapavelikea'maki nakaeya Anumaya Koti lo'kiyaleti mani Sata afe ali'na ne'ataloe. Ne'ataloa yana lapa'kaeya akeo Anumaya Koti'a kava yakailapatesea ya'a ako eno va'yi huno lahapaupi ako eno hane'ne.

²¹ Mako lo'kiya ve'kamo'a ati keve'a aliteno kuma'ale kava yakaino alakepa hu'niseana mi'ko ya'amo'a afa'a kanale huno hanekaiye. ²² Hanekaiya'maki ani ve'kamo lo'kiya akaseno lusi lo'kiya'a hane'nisea ve'kamo'a uno atafa huno nehano mi'ko ame'atiti nehea ati keve sasume ko'ne'ae afeno ya'ae alino uteno alino visea ya'ko fa'ko fa'ka huteno vaya'a apamike. ²³ Nakaeya vaya'ni o'mai'nisea ve'ka akaeya kame'ni mai'ne. Sipi sipi afu anaka alino atalu huno naha'o'maesea ve'ka akaeya ani afu anaka hapafaino hapano uno atale eno atale nehea ve'ka mai'ne."

Sata afe'mo'a halate eteno e'ne.

²⁴ “Sata afe'mo'a mako ve'kamo aipafi haino mai'neapati ataleno u'nea'maki uno maino falu hisea kumafe li o'male yapaka lusi kahau ano uneno nehe. Kahau ano uneno huketeana maisea no'a alaki o'akeno halate eteno 'Hokote'na maike'noa nopi ete'na visoe.' huteno ne'e. ²⁵ Uno akeana ani ve'kamo aipafina ako no'ya alino vaki huno kanale kava humale'nikeno ake'ne. ²⁶ Aketeno vea'ya'mo'a naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea afe anaka apaveleno e'nea'maki akaeya hao'otake kava nehea kava akase'a mako'ae lusi hao'otake kava nehaya afe anaka apavaleno e'ne. Eke'a ani ve'kamo aipafi hai'a mai'nakeno ani ve'kamo'a hokoteno aise ya'a alino haviya hute'nea'maki meni mako'ae lusi kava hu'a ali'a haviya hute'nae.”

Kanale amuse ya alisaya yafe hu'ne.

²⁷ Ani ke nehikeno nesu vaya mai'naya folakapati mako a'mo'a ala kefati inake nehe “Kakaeya alikateteno nu kami'nea a'mo'a amuse huke. Anumaya Koti'a lusi amuse hu'nea ya ami'ne.” nehe. ²⁸ Yisasi'a inake nehe “Ani a'mo'a amuse hukea'maki Anumaya Koti ke afite'a a'kame ne'malaya vaya'ke Anumaya Koti'a lusi amuse hisaya ya apamike.” nehe.

Yisasife “O'ake'nona avame'ya nehana lo'kiya yana alo huketa akeno.” hu'a nehae.

²⁹ Nesu vaya'yaka e'a ali'a anupa nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne meni kanafi mai'naya ve a'neyaka hao'otake ve a'neyaka'ake mai'netapa “O'ake'nona avame hu lo'kiya'ka

laveliketa akeno.” hutapa ke nehaya'maki Anu-maya Koti'a mako'ae alu o'ake'naya lo'kiya avame'ya hu yana olapamikea'maki mako'ke'ake avame'ya hu yana a'ke'ainaka mai'nea Anu-maya Koti aune ve'ka Yona'a hu'nea avame'ya hu lo'kiya ya'ake huno lapavelisiketapa akekae.
³⁰ A'ke'ainaka Yona'a hu'nea kava'mo'a inake huno hane'ne ala faya'mo'a Yonana asaka huno na'kaitekeno aole'ae mako'ae afina aipafi mai'neana Ninive kumate mai'naya vaya'aife avame kava huno apaveli'neane. Nakaeya ko'ku'napati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na meni afina mai'naya vaya'aipi ani akufa kava hu'na avame hu'na lapavelikoe.

³¹ Mako kaya aupalika (sauti) mai'nea ana ala kava ya alino yakai'nea a'mo'a mopa uno atupa he'neatekati eno Solomoni'a akenopafi hale'nea ve'kamo ke afi'neane. Afi'nea'maki akekeo Solomonina akase'nea ve'ka ma mai'nea'maki lapa'kaeya akaeya ke no'afe. Henaka'a Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina ani kava a'mo'a hetino meni afina mai'naya vaya'aife “Havi kava nehae.” huno alino fole ailapatekaiye. ³² Ninive kumate mai'naya vaya'moki Yona'a hu'nea ke afite'a apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api atale'naya'maki Yonana akase'nea ve'ka meni male mai'nea'maki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi o'atale'nae. Ani yafe Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina Ninive kumate vaya'moki heti'a meni afina mai'naya vaya'aife “Havi kava hu'nae.” hu'a ali'a fole ailapatekae.

Laku'ainaka ano halesea kanife nehe.

³³ “Vaya'moki ata kani ate'a no hakaya'mo au'vai'a maleke makalufi maleke nohae. Nohaya'maki ata kani ate'a hipa amekake male'nake'a ani nopi hai'aya vaya'moki ani ata kani e'a ne'akae. ³⁴ Lapaulakamo'a lapaipafi ano halesea ata kani hane'ne. Lapa'kaeya lapaulaka kanale huno hane'niseana mi'ko lapaipafi ano halekaiya'maki lapa'kaeya lapaulaka haviya hu'niseana mi'ko lapaipafi hani kike. ³⁵ Ina kava hu yafenaki lapa'kesa afitapa kava heo. Haviku kaku'ainaka ata kani asu he'nisike'ka 'Ata kanefe ne'aiye.' hu'ka hu yafenaki kava heo. ³⁶ Lapa'ku'ainaka ata kani'mo'a mi'ko aupalika ano hale ne'atalesikeno mako'kaya aupalika'atapi hani o'kiseana ata kani'mo'a mi'ko aupalika ano hale ne'atalea avamete ano halekaiye.”

Mako vaya'moki havi kava nehaya yafe hapa'nepaiye.

³⁷ Yisasi'a ani ke nehikeno mako Falasi mono ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Nakaeya'ae e'ka ne'ya no.” huno ke hikeno Yisasi'a ani Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi haino mai'nenono ne'ya nesea hipale faimai'ne. ³⁸ Faimai'nikeno Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a akeana Yisasi'a aya sese ohuno ne'ya alino ne'nekeno aketeno akesa afino lapa ne'aiye. ³⁹ Akesa afino lapa ne'aikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vaya'mokitapa ameka ke ma kava nehae ke'ayo'ae lape'ae sese nehaya'maki lapa'ku'ainaka kumaya kava'mo'ae hao'otake

kavatapimo'ae lusiya huno havaite'nea'maki sese nohae. ⁴⁰ Lapa'kaeya anekinaki vayana Anumaya Koti'a ameka'atapike alo huteno lapa'ku'ainaka'a alo ohu'niketapae nehafe? ⁴¹ Lape aku'ainaka'a hane'nea yana mako afeno ya'api o'male'nisea vaya apamisakeno lapa'ku'afina honi'ya ofaike.

⁴² Avo'neo. Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vayana maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya atu'ae kife'ae mi'ko aki'ae aka'ae hakomupa'ae aole nayatalapati mako'ke'a fa'ko hutapa Anumaya Kotiteka ne'amaya'maki lapa'kaeya alakepa kava hu ya'ae Anumaya Kotife lahapau lapayamopafati lahapau ya'ae ane'kasae. Hokotetapa alakepa kava nehutapa Anumaya Kotife lahapau lapayamopafati lahapaino. Lahapainaketapa atu'ae kife'ae nayatala'a male'nayapati mako'ke'a Anumaya Koti amisayana kanale huke. ⁴³ Avo'neo. Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vayana lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya mono nopi mi'ko vaya'moki apaulakale kava vaya ne'maiya yate maisaya yafe lusiya huno nelahapauno lapa'kaeya mi'ko vaya ali'a atalu hu'a ne'maiya kumate utapa mai'nisake'a ve a'nemoki hu'a falu fala hulapatesaya yafe'ke lusiya huno nelahapaiye. ⁴⁴ Avo'neo. Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Mako vaya fala'ki'a kipate'nake'a vaya'moki ani keli o'ake'a akotofule u'e'a nehaya akufa kava hutapa lapa'kaeya ani kelikana nehakeno lapaipamo'a honi'ya'ake nehae." hu'ne.

⁴⁵ Mako mono hapalino hapa'nepaiya

ve'kamo'a ani kemo anona'ale inake nehe
 “Ali'ka laya nehana Nenaoka kakaeya hana kemo'a
 lakaeyateka hu'ka aukosa nehanakeno lakaeya
 lavuya nehea ke nehane.” nehe. ⁴⁶ Nehikeno
 Yisasi'a ani ve'kae inake nehe “Lapa'kaeya mono
 hapalitapa hapa'nepaiya vaya'mokitapae mani
 ke nehuki afitapa alakepa nehutapa maitapa
 halove heo. Lapa'kaeya ‘Ke male male'nea
 ke a'kame maleo.’ nehutapa mi'ko vaya'ai
 apa'ki'nalena kana ya alitapa kofipatake'a lusi
 kana ya ali'a ko'nefe. Ko'nefe'a'maki lapa'kaeya
 lapaya maletapa mako'ke afina ani kana ya'api
 alitapa hapa'o'make'a lusi kana'ake ya ali'nae.

⁴⁷ Avo'neo. Lapa'kaeya lapa'kinakomoki mi'ko
 Anumaya Koti aune vaya hapake'a fali'nake'a
 ani aune vaya kipate'naya kelile lapa'kaeya
 konakali hoy a alitapa ne'vaiyanaki lapa'kaeya
 maitapa halove hu'netapao. ⁴⁸ Anumaya
 Koti aune vaya hapate'a kipate'naya kelilena
 konakali hoy a vaimale'naya kava'mo ‘Laki-
 nakomoki kanale kava hu'nae.’ hutapa nehae.
⁴⁹ Ina kava hu'nakeno Anumaya Koti'a kanale
 aipa akesa'ae ve'kakeno inake hu'ne ‘Nakaeya
 aune vaya'ni'ae nakaeya ke hapapaisaya yafe
 hupate'noa vaya'ni'ae apa'kaeyapi ali'ya ali'a
 ne'visake'a vaya'moki ali'a vekala ne'a'a ali'a
 haviya hune'apate'a mako vayama'a hapaesake'a
 falikae.’ hu'ne. ⁵⁰ Fali'naya yafe ma mopa
 alo hu'nea afina aepa he'a mi'ko kafu Anu-
 maya Koti aune vaya hapake'a fali'naya vaya'ae
 meni kanafi hapake'a fali'naya vaya'ae anona'api
 meni mai'naya vaya'mokitapa havi miya'api
 alikae. ⁵¹ Hokote'a Epolona hakeno faliteke'a

mako'a ani kava hu'a hapame hapame e'a henaka'a Se'kalaiya'a Anumayamoteka amuse ya ali'e'a ne'malaya yafa hipa hanete ala mono no hanete hu'nea folakapi hakeno ako fali'ne. Mi'ko fali'naya'maki ani ali'a haviya hupate'naya anona'a meni afina mai'naya vaya'mokitapa alikae.

⁵² Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vayana maitapa halove heo. Lapa'kaeya Yisasi ke mi'ko afi'naya'maki 'Mako vaya'moki o'afisae.' nehutapa kita ako kimale'netapa ya'kisaya ki'a ako atale'nae. Lapa'kaeya 'Ani nopi ohaikune.' nehake'a mako vaya'moki 'Ani nopi haikune.' hu'a nehaya'maki 'He'e ani nopi haitapa ofalekae.' nehae." huno hapapai'ne.

⁵³⁻⁵⁴ Yisasi'a ani no ne'ataleke'a mi'ko mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae lusiya hu'a apaipa kafa hate'a "Akaeyateka mako ke huta aukosa humale'neta fate fate ke afikesunakeno hao'otake ke ne-hiseana ani keleti kake hutekaune." hute'a a'kame u'e'a nehu'a akesi akesi hu'nae.

12

Apa'ke'atike ke hisaya yafe maitapa halove hu'netapao.

¹ Nesu tauseni vaya'moki e'a ali'a atalu hu'naya afina Yisasi'a hokoteno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake hu'ne Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'ne'a ameka apavayaleti apa'ke'atike ke nehaya yafe lapa'kaeya maitapa

halove hu'netapao. Ani kavana kai hame'ya'mo halekino ala nehea avamete kava nehe. Lapa'kaeya ani yafe maitapa halove hu'netapao. ² Ati'kamale'nisaya yana Anumaya Koti'a alino fole aike. Fala'kimale'nisaya ke henaka'a Anumaya Koti'a alino fole aisike'a mi'ko vaya'moki afikae. ³ Lapa'kaeya mi'ko hanipi hu'nisaya ketapi Anumaya Koti'a yake feluka huno fole aisike'a mi'ko vaya'moki afikae. Mi'ko lapa'kaeya notapifi sumi sumi hutapa hu'nisaya ke Anumaya Koti'a no'kato'mule heti'neni ala kefati huno fole ailapatesike'a mi'ko vaya'moki afikae.

Mi'ko vaya'mokitapa mako'ke ve'kae koli heo.

⁴ Lapa'kaeya vaya'nimokitapa nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka lapa'kufa'ake lahapa'a kilapatesaya vaya'aife koli'api oheo. Ani vaya'moki lapa'ku mafa'ne'ae ha'a kitesaya lo'kiya'api o'male'ne. ⁵ Koli'a hisaya ve'ka lapavelikoe. Vaya hapano ki ne'apateno apa'ku mafa'ne'ae hani'ake kelifi ata leke leke nehea atafi apasaka huli'neni ne'apatalea ve'kae'ke lusiya hutapa koli heo. He lamake nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya Anumaya Kotife'ke lusiya hutapa koli'a heo. ⁶⁻⁷ Lapa'kaeya ako ake'nae vaya'moki aole haesa monileti naya mako kaya aise aise namatato miya nehaya'maki Anumaya Koti'a inani akufa namafati mako'ke namae ake o'kanino akesa afifi huno mai'ne. Ake o'kani'neanaketapa lapa'kaeyapati mako'ke'mo'a ani nesu namayakamoki miya'api akasetapa vaya ala ya mai'nae. Inani avamete Anumaya

Koti'a mi'ko lapa'kenopafi hane'nea lapayo'ka ako le'kanapaino afa'ne. Ako le'kanapai'nea yafe lapa'kaeya koli oheo.

“Yisasi'a naipafi mai'ne.” huta fole aisuna yafe hu'ne.

⁸ Nakaeya lahapa'nepauve mako'ke ve'kamo'a vaya apaulakale nakaeya naki ne'ano “Yisasi'a naipafi mai'ne.” huno ano fole aiseana ani kava hu'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na ani ve'kamo aki ko'ku'napi Anumayamo kayo kayo vaya'ai apaulakale aki a'na apa'kaeyafe “Nakaeya mafa'ne anaka mai'nae.” hu'na fole aipatekauve. ⁹ Fole aikoa'maki mako ve'kamo'a vaya apaulakale “Yisasi naipa o'ami'noe.” nehuno nakaeya a'kame'ya vai'nateseana ani kava hu'na Anumayamo kayo kayo vaya'ai apaulakale ani ve'ka na'kame'ya vai ne'ate'na “O'ake'noa ve'ka mai'ne.” hu'na hukoe.

¹⁰ Mi'ko vaya'moki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka hu'a haviya hunate sayana Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapatekaiya'maki mako ve'kamo'a Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe huno haviya hute-seana Anumaya Koti'a ani ve'kae kahaove katove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye.

¹¹ Nakaeya ke hu'naya yafe lapatafa hute'a mononopi kava vayate'ae kamani kava vayate'ae lapavale'a ala kake hulapatekefe nehaisake-tapaena koli hutapa “Na'yane ke anona'ale hukune? Na'yane huta hisune?” ina akufa

lapa'kesa o'afeo. ¹² Ani kanatole Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a "Inake heo." huno lapavayale malesiketapa ani ke huke.

Nesu afeno ya male'nea ve'kamo'a aneki male'nea avoya ke.

¹³ Ani ali'a atalu hu'naya vayapati mako ve'kamo'a inake huno Yisasina hapai'ne "Hu'ka apave nelina Nena nepu'nimofe hapaikeno afoti'amo afeno yapati fa'ko huno mako kaya'a namino." ¹⁴ Hu'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno hapai'ne "Nakaeya kake hulapatete'na afeno yatapi ali'na fa'ko fa'ka hulapatesoa ve'ka o'mai'noe." ¹⁵ Huteno mi'ko mai'naya vaya'aife inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya yakaitapa alakepa hu'netapao. Haviku mi'ko yate lapaulakamo'a akeno ha'ye hisiki maitapa halove hu'netapao. Nesu afeno ya male'nea ve'kamo'a ani afeno yateti avamu alino mai yana o'ali'ne."

¹⁶ Mako avoya ke inake huno hapapai'ne mako nesu afeno ya male'nea ve'kamo hoyafina nesu alaka a'ne. ¹⁷ Alaka a'nikeno ani ve'kamo'a inake huno akesa afi'ne "Mani ne'ya'kona laki'na malesoa no'ni o'male'neanake'na hana kava hisoe?" ¹⁸ Ma ke huno akesa afe "Mi'ko ayu no'yaka'ni ali'na kapelete'na ala ala no'yaka kite'na mi'ko ne'ya'ni'ae mi'ko afeno ya'a'ni'ae ani kimalessa nopi malekauve." hu'ne. ¹⁹ "Ina kava hute'na nakaeya'ne make hu'na hukoe naipa nakesamoka nesu afeno ya'ni'ae ne'ya'ni'ae hane'neanakeno haneme yatala kafufi ukeanake'na mai'na falu hu'ne'na ne'ya ne'ne'na amuse hu'na maikoe." huno akesa afi'ne.

²⁰ Nehea'maki Anumaya Koti'a akaeyafe inake hu'ne “Anekinaki ve'ka meni hani'ainaka kavamu'ka kahafalesuke'ka falikane. Falisanana ali'ka anupa humale'nana ya'kona nala'a alike?” hu'ne. ²¹ Yisasi'a inake nehe “Mako vaya'moki apa'kai'api apa'kufa ali'a haisaya yafe moni afeno ali'a anupa humale'naya'maki Anumaya Koti amuse hisea kava ohisayana inani hu'noa ve'kakana vaya mai'nae.”

Ma mopale yafe lapa'kesa o'afeo hu'ne.

²² Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne “Meni nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka lapa'kufale maisaya yafe lapa'kesa lapa o'aitapa ‘Meni na ne'ya nekaune?’ hutapa oheo. Lapa'kufale yafe lapa'kesa ne'afitapa ‘Na kenati havaikaune?’ hutapa oheo. Ina akufa lapa'kesa afime afime o'veo. ²³ Ne'zana afa ya hane'niki lapavamu hane'niketapa mai ya'mo'ke akaseno kanale ya hane'ne. Kena havai zana ameka lapa'kufale yanaki lapavamu alitapa mai ya'ke kanale ya hane'ne. ²⁴ Namayaka'aife lapa'kesa afikeo ne'ya hoy'a'api ali'a ha'kalete'a ne'ya ali'a itu no'vaiye. Ne'ya no'api o'male'nea'maki Anumaya Koti'a ne'ya apamike'a ne'nae. Ne'naya'maki lapa'kaeya ve a'nemokitapa namayaka apa'kasetapa ala ya mai'nayakeno Anumaya Koti'a kanale'ya huno yakailapatekaiye. ²⁵ Lapa'kaeya folakatapifati mako ve'kamo'a ameka akufale yafe lo'kiya akesa afiseana ani ve'kamo'a akai'a avamu aise kana'a maleno avayu humale'neni yatala afina ofalino maikife? He'e lo'kiya'a o'male'neanakeno

ako falike. ²⁶ Inani aise kava hisaya lo'kiyatapi o'male'nisiketapaena na'ya hiketapa maisaya yafe lapa'kesa lapa ne'aiye?

²⁷ Lapa'kesa afikeo kahaufaka vilasi ya'moki hai'a ause nehae. Ali'ya alite'a kena'api fa'kani'a no'ale. No'alea'maki nakaeya lahapa'nepauve a'ke'ainaka Solomoni'a kanale konakali'ae kena alo humale'naya kena havailino mai'nea'maki kahaufaka vilasi ya'mo ausemo'ke Solomoni alo hu'nea konakali yana akase'ne. ²⁸ He

lamake ani kahau yana hae'ake haiteno hoyafi hanekaiya'maki eka'a ako he'a hataka hisakeno vaitesike'a atafi kakaya'maki Anumaya Koti'a kanale konakali ause'alena hu ne'ateanaketapa lapa'kaeya'ae ve a'nemokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a aise nehea'maki Anumaya Koti'a kanale'ya huno yakailapatekaiye. ²⁹ Ina kava hinaketapa lapa'kesa lapa ne'aitapa 'Na ne'ya nekaune na li nekaune?' hutapa lapa'kesa lapa o'aiyo.

³⁰ Ma mopafi vaya'moki Anumayamoteka apaipa o'ami'naya vaya'moki ma mopale yafe apa'kesa afi'a ne'maiya'maki lapa'kaeya Afotapimo'a nesaya ya'ae kena havaisaya ya'aefe ako afiteno mai'neanaki ma akufa ya lapamike. ³¹ Lapamikea'maki Anumaya Kotife 'Yakailato.' hutapa hisaya yafe hokotetapa lapa'kesa afifi hisakeno henaka'a ani mi'ko ne'yatapi'ae kenatapi'ae lapamiteni ani kumatena lapavaleno lapatekaiye.

Ko'ku'napi kanale amuse ya alitapa anupa hisae.

³² Vaya'nimokitapa lapa'kaeya aise sipi sipi afu anaka'ni mai'nayanaki koli oheo. Afotapimo'a kava yakaisea kumate visakeno kava yakaipate-saya yafe ako ke humale'nea yafe koli oheo. ³³ Ako ke humale'nea'maki lapa'kaeya mi'ko yatapi miya hesaya vaya'aite alitapa vike'a miya hutesaketapa ani moni alitetapa afeno ya'api o'male vaya hapa'matapa apameo. Ina kava hisayana ko'ku'napi amuse yatapi alitapa avatati hukae. Ani ko'ku'napi alitapa avatati hisaya amuse yana hano ohuke. Kumaya ve'kamo'a kumaya'ya hukefena anile o'uke. Ha'kano'mo'a alino haviya ohuke. ³⁴ Amuse yatapi hane'nea kumate lapaipamo'ae ani kumate hane'ne."

Ala ve'ka esea yafe avatati hu'netapa akeva maiyo.

³⁵ Yisasi'a inake nehe "Ala kava ve'ka ako ekaiyanaki kenatapi alitapa aupa humale'netapa ala ata kanitapi kani atetapa avatati hutapa maiyo. ³⁶ Mako ali'ya vaya'moki ala ve'ka'ape akeva maisaya kava hutapa akeva maiyo. Ani kava ve'ka mako a ali ve'kamo'a ne'ya ne'kano ke hikenno haino mai'neateti eteno eno kipate ne'amakisike'a makale kita ya'kitesaya yafe akeva mai'nae. Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa avatati hu'netapa nakeva maiyo.

³⁷ Ala ve'ka esea kanae apau o'kale'a avatati hu'a akeva mai'nisaya ali'ya vayana lusi amuse hukae. Lamake lahapa'nepauve ala ve'kamo'a akai'a kena alino aupa hu'nenno ali'ya anaka'a hupatesike'a ne'ya ne hipale faitopale mai'nisakeno

akai'a ne'ya alino apamike. ³⁸ Folaku es-
ifi? Hokote ko'kole ake ne'aisikeno esifi? Ani
ali'ya vava apau o'kale'a avatati hu'a akeva
mai'nisakeno eno ne'apa'keseana ani ali'ya vava
lusi amuse hukae.

³⁹ Lapa'kaeya kumaya vava'aife lapa'kesa afi-
tapa haleo. No'mo afo'amo'a 'Meni kumaya
ve'ka ekaiye.' huno afi'nininana 'Kava yakaikoe.'
huteno kava yakai'neni ani kumaya ve'ka atale-
sikeno no'a heno kape olenine. ⁴⁰ Ani kava
hu'nea kava hutapa lapa'kaeya'ae avatati hu-
maletapa akeva heo. Ko'ku'napati e'noa ve'ka
vava'mo alinate'nea ve'kamo'nae 'O'mekaiye.'
nehutapa haviku mai'nisaya yapi e'na lahapau
kakauve." nehe.

*Alakepa ali'ya ve'ka'ae hao'otake ali'ya
ve'kala'mokani avoya ke.*

⁴¹ Pita'a inake he "Ala Nena mani avoya
ke lakaeya'ale'ke nehapi mi'ko vava'mokitae ani
ke nehane?" huno afine'ke. ⁴² Afine'kekeno
Anumayamo'a inake nehe "Ali'ya ve'kamo'a
akenopa hale'nea ve'ka ali'ya'a alike alike ne-
hea ve'ka lapa'kaeyapi hanate mai'ne? Ani
kava hu'nea ali'ya ve'kae ala kava ve'kamo'a
inake huke 'Mi'ko ali'ya vayate kava yakai'ne'ka
ne'ya fa'ko hu'ka apamite apamite ho.' huke.
⁴³ Hukea'maki ani kava ve'ka henaka'a eteno
ne'esikeno hokoteno hapai'nea akufa kava ne-
huno'aena ani ali'ya ve'kamo'a amuse huke.
⁴⁴ Lamake hu'na lahapau'ne'pauve ani kava hu'nea
ali'ya ve'kae ala kava ve'kamo'a inake huke
'Mi'ko ya'ni'ale kava yakaiyo.' huke.

45-46 Hukea'maki ani ali'ya ve'kamo'a akai'a akesafi ina akesa afike 'Ala kava ve'ka'ni'a meni makale o'mekaiye.' huteno yakaipate'nea ve a'mafa'ne kayo ne'apamino ala kava ve'kamo ne'ya'ae atu li'ae neteno anekinaki nehuno 'O'mekaiye.' huno hisea afina ani ala kava ve'ka ekaiye. Eno ani hao'otake kava hu'nea ali'ya ve'ka lusi kayo amakitenno inake huke 'Nakaeyateka vekano'kano hune'nataya vaya'ae u'ka maiyo.' huno hutekaiye.

47 Mako ali'ya ve'kamo'a akai'a ala kava ve'kamo hau'nea kava ako afitenno kava ve'ka haiya kava ohuno alino avatati ohu'niseana ala kava ve'kamo'a akaeya lusi kayo amakike.

48 Amakikea'maki mako ali'ya ve'ka ala ve'ka'amo haiya kava o'afino havi kava hiseana ala kava ve'ka'amo'a vase huno hakaiye. Anumaya Koti'a mi'ko ya apami'nea vayafe 'Anona'a etetapa mi'ko ya nameo.' huke. Mi'ko ya apayapi male'nea vaya'aife 'Etetapa anona'a lusiya nameo.' huke."

Ve a'ne alino fa'ko fa'ka hisea yafe Yisasi'a eno mai'ne.

49 Yisasi'a inake nehe "Nakaeya e'noana ma mopafi ata atalesukeno lesea yafe e'noe. Ani atamo'a makale lesea yafe lusiya huno ne'nahaiye. 50 Nakaeya nahaesakeno lusi nakafu kikea'maki makale o'nahakeno hififi lavate o'natea yafe naipamo'a kana'ake ne'nahaiye. 51 Lapa'kaeya hana lapa'kesa ne'afe 'Yisasi'a ma mopafi vaya'mokita kame ya nehuna ya huno laka hulatefe e'ne.' hutapa nehafe? Ina kava ohukoanake'na nakaeya lamake lahapa'nepauve

nakaeya ma mopafina e'noana ve a'ne ali'na fa'ko fa'ka hisoa yafe e'noe. ⁵² Meni afina aepa he'a naya mako kaya ve alavemoki mako'ke nopi mai'nisayapati aolefi ali'a fa'ko nehu'a aole'ae mako'ae anaka'moki aole kame ane'anatesayana aolemokani aole'ae mako'ae anakana ani ya hu'ana kame apateka'ae. ⁵³ Hute'a afo'amo'a ne'mafa'ne'a kame atesikeno ne'mafa'ne'amo'a afo'amona kame atesike'a huka'ae. Ani kava huno ita'amo'a a'mafa'ne'a kame atesikeno a'mafa'ne'amo'a ita'amona kame atekaiye. Mako ve'kamo ita'amo'a anofelo'amona kame ane'ateseana saufa anofelo'amo'a ani kava huno alopa anofelo'amona kame atekaiye.”

Mako ala ya fole aikefe hisea kana'a aketapa aeto heo.

⁵⁴ Yisasi'a ali'a atalu hu'naya ve a'ne'aife inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya yake lavino nefalea kateka hiya'mo'a kana'ake ne-huno alino kofiketapa ne'aketapaena ‘Meni ko aike.’ hutapa nehakeno ko ne'aiye. ⁵⁵ Lapa'kaeya o'ko ko'ku'na ne'aketapaena ‘Meni lusi yake nelesikeno amu'ko'ake huke.’ hutapa nehakeno lamake ani kava huno lusi yake nele. ⁵⁶ Neleanaki lapa'kaeya lapaipafi afitapa o'male'naki ameka lapavayaleti ke vakala vaya mai'nae. Ko'ku'nate'ae mopale'ae fole aiya yana aketapa aeto nehaya'maki na'ya hiketapa meni afina fole aiya yana aketapa aeto nohae?

Kake hukatekefe hisea ve'ka'ae makale kake hutana lanaipa makoteka male'ao.

⁵⁷ Na'ya hiketapa lapa'kaeyatapi alakepa kava'ae alakepa ohu kava'ae afitapa fa'ko hutapa

no'afe? ⁵⁸ Kake hukatekefe hea ve'ka'ae alino fa'ko hisea ve'kale kateka ne'utanaena ani kake hukatekefe hisea ve'ka'ae kake hutana hale'ao. Haviku ani ve'kamo'a kavaleno ke afi'a fa'ko nehaya vaya'aite visike'a inaleti kavalemale'a ati vaya'moki apayapi katesake'a ati vaya'moki kavale'a nofi hukatekae. ⁵⁹ Nofi hukatesake'kaena kake hukate'nea ve'kamo'a 'Nameo.' huno hu'nisea ya o'ami'nisanana nofi hukate'niseapati makale hano hu'ka o'mekane." hu'ne.

13

Aipa aino yahae ohisea ve'ka ata kapi asaka hulavike.

¹ Ani kanatofi mako vaya'moki Kalili vaya'ai apavake Yisasina ha'nepai'a inake hae "Kalili vaya'moki Anumaya Kotiteka amuse ya amikefe sipi sipi afu nehakeno Pailati'a kava ne'apimo'a ati vaya'a hupateke'a e'a ani vaya hapake'a falaya kola'ae ani amuse ya amaya afumo kola'ae makopi lavi'na'ae." hu'a hapai'nae. ² Hapai'nakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe ani fali'naya vaya'moki mi'ko Kalili vaya'aina apa'kase'a havi vaya mai'nayanake'a ani kana ya ali'a fali'nae hutapa lapa'kesa ne'afife? ³ Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ina kava ohu'nayanaki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi ne'ataletapa lapaipa aitapa yahae ohisayana ani anaka asaka u'a ai'naya kava hutapa asakautapa aitetapa falikae.

⁴ Siloamu kumate mako yatala no'mo'a aino kapele lavino nayatala'ae naiya mako kaya'ae hano huteno naiya mako kayati aole'ae mako'ae alea vaya'yaka (18 vaya'yaka) aino apati'kaeke'a fali'nae. Ani fali'naya vayafe hao'otake kava hu'naya ya'apimo'a mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'ai hao'otake kava nehaya kavana apa'kase'ne hutapa lapa'kesa ne'afife? ⁵ Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava ohu'nayanaki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi o'atalesayana lapa'kaeya'ae ani ya hutapa falisaya ya'ake hane'ne."

Alaka'a no'aeya yosamo avoya ke.

⁶ Yisasi'a mako avoya ke hu'nea kemo'a inake hu'ne "Mako ve'kamo'a hoya'afina mako fi'ki yosa faimale'neanakeno henaka'a ani ve'kamo'a eno alaka'a a'nisea'aene huno akeana ani yosamo'a alaka'a o'a'ne. ⁷ O'a'nikeno ani hoyale ali'ya ve'ka'aena inake huno hapai'ne 'Afeo aole'ae mako'ae kafufi mani fi'ki yosamo'a alaka'a a'nisea'aene hu'na e'na akeke akeke hoa'maki alaki o'a'nea yafe mani yosa atakitalo. Na'mofe mopamo ne'na'a neno avaya ne'aeye?" ⁸ Ani hoyale ali'ya ve'ka'amo'a ke anona'ale inake huno hapai'ne 'Amuse'ka nehuki meni kafufi atale'nisanake'na aepafi yu'ko alite'na afumo aifa ali'ne'na male'na akekene. ⁹ Male'na akeke-sukeno'ae'mo mako kafufi kanale alaka'a aesifi o'aesifi akeke'ka atakitalekane.' hu'ne.

Yisasi'a Sapati kanafi kali ali'nea ana alino kanale hute'ne.

¹⁰ Sapati kanafi Yisasi'a mako mono nopi uno ke hapapai'ne. ¹¹ Ani mono nopi mako kali a mai'nikeno Sata afe'mo'a ani a'mo aipafi mai'neni lusi kali ami'ne. Nayatala'a hano huteno naiya mako kaya'a hano huteno mako kaya naiyalekati aole'ae mako'ae alea kafu (18 kafu) ani afe'mo'a lusi kali amikeno ani a'mo a'kame'ya ayamufamo'a ano fakaki'nikeno hetino api o'ai'ne. ¹² Yisasi'a ani a aketeno 'Nakaeyate eno.' huteno inake huno hapai'ne 'Muka ana kali'ka ako ali'na ataloe.' hu'ne. ¹³ Nehuno Yisasi'a ani ate aya ne'malekeno ani a'mo'a makale'a hetino api ne'aino Anumaya Koti aki alino asaka hu'ne."

¹⁴ Alino asaka nehikeno ani mono note so'ka ve'kamo'a Yisasi'a Sapati kanafi kali'a alino kanale hutea yafe aipa kafa nehano ve a'ne'aife inake he "Aole'ae aole'ae aole'ae kanafi (6 kanafi) ali'ya ali kana hane'neanaki lapa'kaeya 'Kalitapi alino atalese.' hutapaena ali'ya kanafaka'ke ekeno kalitapi alino ataleno. Sapati kanafi o'meo." ¹⁵ Nehikeno Yisasi'a ke anona'ale inake huno hapai'ne "Lapa'kaeya ameka lapa'kufaleti kapalo kapala kelaka'ake vaya mai'nae. Sapati kanafi puluma'katapi'ae to'ki afuyakatapi'ae no'apifati utapa ya'kipatetetapa apavaletapa liteka ne'vae. ¹⁶ Inaya nehayanaki ma kali'a ali'na kanale hune'atoa ana Epalahamu akeho'amo mai'nikeno Sata afe'mo'a atafa huno nayatala'a hano huteno naiya mako kaya'ae hano huteno mako kaya naiyalekati aole'ae mako'ae alea kafu (18 kafu) nafi kitekeno kali ali'nea yana Sapati kanafi ali'na kalu hene'atoana hao'otake kava nehane hutapa

nehafe?" huno apafine'ke. ¹⁷ Apafi'keke'a kame'amoki lusi apavuya nehaya'maki mi'ko ve a'nemoki Yisasi'a kanale lo'kiya kava hea yafe lusi amuse hu'nae.

Anumaya Koti kava yakaisea kavana ma kava huno hane'ne.

¹⁸ Anile Yisasi'a inake he "Anumaya Koti'a vaya'aite yakaipatesea kava hana akufa ya'kana ya hane'ne? Hana akufa ya hane'ne hu'na lahapapaisoe? ¹⁹ Mako aise aise alakatato aki'a masatati alaka'akana ya hane'ne. Mako ve'kamo'a ani aise aise masatati alakatato hoy'a'afi faimale'nikeno ani yosamo'a haino ala hike'a namayakamoki ani yosamo a'kopale hale'e'a no'api ki'nae. Anumaya Koti kava yakailatesea kavana ani ya'kana huno hane'ne."

²⁰ Halate mako'ae inake he "Anumaya Koti yakailapatesea kavana hana'ya hu'na ma akufa ya hane'ne hu'na lahapapaisoe? ²¹ Kai hame'yapi malakeno hale ne'kea ya'kana hu'ne. Mako a'mo'a falaova'ae hale kisea ya'ae lapepi male'nenno alino aku naku huteno male'nisikeno aise kanafi ani falaovamo'a hale ne'ke. Anumaya Koti kava hulatesea kavana ani ya'kana huno hane'ne."

Anumaya Koti yakaisea kumate haisaya kipana aise kipa'ato hane'ne.

²² Yisasi'a Yelusalemu ukefe nehuno mako ala ala kumate'ae aise aise kumate'ae uneno nehuno mi'ko ve a'ne alino apaya nehe.

²³ Nehikeno mako ve'kamo'a inake huno Yisasife afine'ke "Ala Nenao Anumaya Koti'a mako'ke mako'ke vaya'ake apa'ku apame

alino katikifi nesu vaya alino katike?” huno afine'kekeno Yisasi'a ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake huno hapapaiye. ²⁴ “Anumaya Koti kumate visaya kipana aise kipa'atofati faletapa haikae. Lapa'kaeya 'Ani kipapi falesune.' hutapaena lapayamufa alitapa lo'kiya vaili'netapa falekae. Nakaeya lahapa'nepauve nesu vaya'moki ani aise kipa'atofati 'Afa'a faleta haikune.' hu'a hukaya'maki haisaya lo'kiya'api o'male'neanake'a u'a ohaikae. ²⁵ Henaka'a ani no'mo afo'amo'a hetino eno kita'a aino a'kanisiketapa lapa'kaeya ma'aileka kipate etapa heti'netapa kipate ne'amakitapa make hukae 'Ala Nena kita ya'kilato.' hutapa nehisayana Ala Ne'mo'a inake huke 'Nakaeya olapa'ke'noki lapa'kaeya hana kumate vaya etapa mai'nae?' huno hulapatekaiye. ²⁶ Inake huno hisiketapa lapa'kaeya make hutapa hapaikae 'Lakaeya valamo'mo kakaeya'ae lo'kata ne'ya neke li neke huna afina kate mai'ne'ka ke'kamo ali'ka laya hu'nana'mae.' hutapa hukae. ²⁷ Inake hutapa hukaiya'maki no'mo afo'amo'a inake huke 'Lapa'kaeya olapa'ke'noa vaya mai'naki hana kumateti vaya etapa mai'nae? Lapa'kaeya hao'otake kava nehaya vaya mai'naki mi'ko'amokitapa maitapa halove heo.' huke. ²⁸ Lapa'kaeya akesayana Epalahamu'ae Aisa'ki'ae Ye'kopu'ae Anumaya Koti aune vaya'ae Anumaya Koti yakaisea kumate hai'a mai'nisaketapa akekayanaki lapa'kaeya'ke ma'aileka mai'netapa lusi avi neletapa lapave kume kanekae. ²⁹ Nesu vaya yake haino ne'eatekati'ae yake lavino nefaleatekati'ae aluka aluka aupalikati ve a'ne

e'a Anumaya Koti yakaisea kumate ali'a anupa hu'a mai'ne'a ne'ya nekae. ³⁰ He meni afina afa vaya'kana hu'a aise vaya mai'nisaya vaya'moki henaka ani afina u'a hokote'a ala vaya maisake'a meni afina hoko netaya ala vaya'moki henaka ani afina afa vaya'kana hu'a henaka u'ne'a aise vaya maikae.” hu'ne.

Yisasi'a Yelusalemu mai'naya vaya'aife avile'ne.

³¹ Ani kanatofi Falasi mono ne'afea vaya'moki emale'a inake hu'a Yisasife hapai'ne “Ma mai'nana aupalika ne'atale'ka ako uvo. Heloti'a ala kava ve'kamo'a kahakefe nehe.” hu'a hapai'nae. ³² Ha'nepaikeno Yisasi'a inake huno hapapaiye “Lapa'kaeya utapa vala afela kalamo akekeno avenafu'na heno katilitata huno uneno nehea ve'kamo'a ake'atike huno ano navataka nehea ve'kae inake hutapa hapaiyo ‘Afeo meni'ae eka'ae Sata afe'yaka hapafai ne'atale'na kali vaya ali'na ako kanale hupate'noanake'na aole'ae mako'ae kanafi mi'ko ali'ya'ni ali'na avaya akauve.’ hu'na hoa ke utapa hapaiyo.” huno hapapai'ne. ³³ Hapapaiteno inake hu'ne “Mi'ko Anumayamo aune vaya'a mako fate fate kumate hapake'a ofalikayanaki akola Yelusalemu kumate'ke mi'ko hapake'a falikae. Ani yafe menimaki ekamaki olakamaki ka u'ne'na hute'na Yelusalemu ukoe.

³⁴ Vae Yelusalemu mai'naya vaya'mokitapa lapa'kaeya Anumayamo aune vaya'a hapatapa ki ne'apatetapa Anumaya Koti'a hupateke'a lapa'kaeyate e'naya vaya'ae yafa kayoteti apamakitapa ki ne'apatae. Ani kava

nehaya'maki nakaeya mi'ko afina ko'kolemo'a ana'au anaka'a apavaleno ha'ku kapi apateteno apatali kano ne'maiya kava hu'na Yelusalemu vava lapavale'na atalu hisoe hu'nae nehoe'maki lapa'kaeya nolahapaiye. ³⁵ Nolahaiye hutapa haya yafe afeo. Anumaya Koti'a kumatapi ako ne'ataleno 'Aote'ya'ae.' huno hu'neanaketapa meni mako'ae o'nakekaya'maki ma ke hisaya afina etetapa nakekae. Ani afina inake hutapa hukae 'Anumayamo ali'ya alikefe hikeno hute'nea ve'ka Anumaya Koti'a kanale manu amise.' ke hutapa hisaya afina mako'ae nakekae." hu'ne.

14

Yisasi'a akufa haleki'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

¹ Mako Sapati afina Yisasi'a mako Falasi mono ke ne'afea vava'ae mono nopi ala kava ve'kamo nopi uno ne'ya ne'neke'a mako vava'moki ake'a mai'nae. ² Mai'nakeno mako ve'ka fa-likefe nehikeno akufa haleki'nea ve'ka anile mai'ne. ³ Mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno ani nopi mai'naya Falasi mono ke ne'afea vava'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vava'ae inake huno apafike'ne "Sapati afina kali alino kanale hute yana kanale yapi havi yane? Lapa'kaeya mono kemo'a na'yane nehe?" huno apafike'ne. ⁴ Apafikeke'a ani vava'yakamoki ke ohu'a mai'nakeno Yisasi'a ani kali ve'ka atafa huli'nenno kali'a alino kanale huteteno hutetekenno u'ne.

⁵ Ne'vikenon Yisasi'a inake huno apafine'ke “Hana ve'kamoka Sapati afina mafa'ne'kafi puluma'ka afu'kafi kelifi lavi'nisike'kaena Sapati kanalene hutapa anifaka atalesafi makale avayu hukae? He lamake avayu hukae.” hu'ne.
⁶ Apafikeke'a mi'ko vaya'moki anona'a ke'ale ohu'nae.

“Lapa'kufa alitapa hai yana ataleo.” hu'ne.

⁷ “Ne'ya nekae.” huno ke hike'a e'naya vaya'moki e'a “Ala ve'kamo aimu'yale maisoe.” hu'a haya kavana Yisasi'a aketeno ani kava haya yafe inake huno hapapai'ne. ⁸⁻⁹ “Mako ve'kamo'a kakaeyafe ‘Ala emule eno.’ huno ke hike'ka u'ka ala ve'kamo aimu'yale faitopale o'maiyo. Anile faitopale mai'nisanakeno haviku mako kakase'nea ala ve'kamofe ke hinakeno esikeno ke hu'nea ve'kamo'a eno kakaeyafe inake huno huke ‘Heti'ka ala ve'kamo aimu'yalenaki ameo.’ huno hisike'kaena kavuya hinake'ka a'kameleka u'ka mopafi maikane.

¹⁰ Mako ve'kamo'a kakaeyafe ‘Ala ne'ya e'ka no.’ huno ke hinake'ka u'ka atupale faitopale maiyo. Anile faitopale mai'nisanakeno kakaeyafe ke hu'nea ve'kamo'a eseana kakaeyafe inake huke ‘Vaya'nimoka male o'mai'ka ala ve'kamo aimu'yale u'ka maiyo.’ huke. Ani ke hisike'kaena mi'ko anile mai'naya vaya'moki kaki ali'a asaka hukae. ¹¹ Mako ve'kamo'a ‘Ala ve'ka mai'noe.’ nehuno ‘Nakufa ali'na asaka hukoe.’ hisikeno Anumaya Koti'a ‘Afa ve'ka mai'nane.’ huno hutekaiya'maki mako ve'kamo'a ‘Aise ve'ka mai'noe.’ huno hisikeno Anumaya Koti'a ani ve'kamo aki alino asaka huke.” nehe.

Ne'ya apamikefe ke hisaya kavafe hu'ne.

¹² “Yisasika ne'yana e'ka no.” huno akaeyafe ke hu'nea ve'kae inake nehe “Ala emu kikefe mi'ko afina vaya'kamo'ae nepu'kamo'ae kakai'ka anaka'ae moni afeno'api hane'nea vaya'aife ne'ya nesaya yafe ke oho. Ke hisanake'a henaka'a kakaeyafe ‘Ne'ya e'ka no.’ hu'a hisayana anona'a ani ne'yana ako alikane. ¹³⁻¹⁴ Alikana'maki ala emu kikefe ma vaya'aife ke ho. Miya'api o'male vaya'ae apa'kufa haviya hu'nea vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae ke hisanakeno Anumaya Koti'a amuse ya kamike. Ani vaya'yaka anona'a ne'ya'kalena Kamisaya ak-u'fa ohu'naya yafe amuse nehisanakeno alakepa hu'naya vaya'moki fali'nayapati hetisaya afina Anumaya Koti'a akai'a anona'a kamisike'ka amuse hukane.”

Ala emumo ne'yafe avoya ke hu'ne.

¹⁵ Mako ve'kamo'a Yisasi'ae faitopale mai'neno ne'ya ne'neno Yisasi ke afiteno inake he “Mako vaya'moki Anumaya Koti kava yakai'nea kumate mai'ne'a ne'ya nesayana lusi amuse hukae.” nehe. ¹⁶ Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Mako afina mako ve'kamo'a ala emu kikefe mi'ko vaya'aife ‘Etapu ne'ya neo.’ hu'ne. ¹⁷ Emu ako kimaleteno ali'ya ve'ka'a hutekeno uno ke hu'nea vaya'aife ‘Lapa'kaeya eo mi'ko ne'ya ako alino avatati humale'ne.’ huno hapa'nepaiye. ¹⁸ Hapa'nepaike'a ani mi'ko vaya'yaka apaote apaote inake nehae ‘Lakaeya o'ukune.’ hu'a nehae. Mako'ke ve'kamo'a inake he ‘Mako

hoya miya hemale'noanake'na u'na akekefe nehoanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.' nehe. ¹⁹ Nehikeno mako ve'kamo'a inake he 'Nakaeya naya aole hano hea ali'ya alisea puluma'ka miya hemale'ne'na ali'ya'a kanale ne'alifi hu'na akekefe nehoanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.' nehe. ²⁰ Nehikeno mako ve'kamo'a inake he 'Nakaeya menito a ali'noanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.' nehe.

²¹ Inake hakeno eteno ani ali'ya ve'kamo'a uno ala kava ve'kae hapaikeno ani ve'kamo aipamo'a haviya hikenno ali'ya ve'ka'ae inake huno hapai'ne 'Kakaeya makale u'ka aise kate'ae ala kateka'ae ne'u'ka miya'api o'male vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae apaumina haviya hu'nea vaya'ae apavale'ka eno.' nehe. ²² Nehikeno ani ali'ya ve'kamo'a ani kava huno eteno inake huno hapai'ne 'Ala kava ve'kamoka kakaeya ke ako afi'na a'kame maloana mako mopale maisaya no'a afa'a hane'nikeno no'ka'a havai ote'ne.' nehe. ²³ Nehikeno ala ve'kamo'a akaeya ali'ya ve'kae inake huno hapai'ne 'Kakaeya kuma atale'ka ala kale kate ute'ka kahau aki'naleka ne'maiya vaya'ae ke hu'ka apavale'ka eke'a nakaeya nona havaiteno. ²⁴ Nakaeya kaha'nepauve hokote'na ke nehuke'a o'me'naya vayana mi'ko meni ne'ya ali'a o'nekae.' nehe."

"Lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa na'kame eo." huno Yisasi'a nehe.

²⁵⁻²⁶ Nesu vaya'moki Yisasi a'kame ne'vakeno aino yahae huno inake huno hapapai'ne "Mako vaya'moki nakaeya na'kame esu'aena

afo'amo'ae ita'amo'ae a'amo'ae mafa'ne'amo'ae nepu'amo'ae asa'amo'ae akana'amo'aefe 'Afa vaya mai'naki Yisasi'a lapa'kaseke'na naipa ami'noa ve'ka mai'ne.' huno ohisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike. 'Kanale maisoa navamu'nimo'a afa ya'kana nehiki Yisasi'a akaseke'na naipa ami'noa ve'ka mai'ne.' huno ohisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike. ²⁷ Nakaeya nakafu kisike'na falisoa kavafe mako ve'kamo'a 'Ani kava hukoe.' huno akai'a yoyo yosa alino kofiteno na'kame visea akesa o'afisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike.

²⁸ Lapa'kaeyapati mako ve'kamoka ala no'kefa kisana kakesa afisu'kaena 'Hokote'ka ani no'ni'a ki'na avaya o'aesukeno no kisoa ya hano hisifi?' hu'ka kakesa afifi hute'ka 'Mi'ko kisoa yana hane'ne.' hute'ka ani nona aepa he'ka kikane. ²⁹⁻³⁰ Hokote'ka ani kava ohisu'kaena aepa he'ka amalaku aite'ka posi faitetesanakeno moni hano hisike'ka ani no ki'ka avaya aesana lo'kiya'ka o'malesike'a mi'ko akesaya vaya'yakamoki kiki'ka hu'a kamuke hu'a inake hu'a hukae 'Mani ve'kamo'a nona aepa heno ki'nea'maki ani nona makale kino hano hisea lo'kiya'a o'male'ne.' hu'a hukae.

³¹ Inaki mako ala yahauve ve'kamo'a mako ala yahauve ve'kamo'ae 'Aepa he'na la hukoe.' huno akesa afisuno'aena hokoteno inake huno akesa afike 'Nakaeya nayatala'a hano hea tauseni ati vaya'ni (10,000 vaya) mai'nakeno mako ala kava ve'kamo'a 20 tauseni ati vaya'a (20,000 vaya) mai'naki hana'ya hu'na la hisoa lo'kiya'ni'a hane'nifi?' huno akesa afike. ³² Akesa

afiteno 'He'e la hisoa lo'kiya'ni'a o'male.' huno afisuno'aena akaeya'ae la hisaya vaya'moki yatala kate mai'nisakeno mako vaya hupateteno inake huno huke inake hutapa afikeo 'Hana'ya huta laipa falu huta maisune?' hutapa afikeo huno hapapaike'a u'a afikekae. ³³ Ani ya hukaki lapa'kaeyapati mako ve'kamo'a mi'ko ya'a a'kame'ya o'amiseana nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike."

Hakemo'a haka'ake nehea ya'a hano hisea yafe hu'ne.

³⁴ "Lapa'kaeya afi'nae hake kanale ya hane'nea'maki haka'ake nehea ya'a hano hisiketapaena hana'ya hutapa haka nehea ya'a alitapa fole aikae? ³⁵ Haka'ake nehea ya'a ohaneseana afa ya'kana neheanakeno hoyafi malesapi afu aifa'ae ali'a makopi malesayana afa ya'ake hukeanake'a vaya'moki afa'a yaka hutalekae. Ke afi lapa'kesa hane'nisiketapaena ani ke afeo."

15

Afu fanane he'nea ke hapa'nepaiye.

¹ Kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya alitata nehaya vaya'ae hao'otake kava huke huke nehaya vaya'ae Yisasi ke afikefe amete e'nae. ² E'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae akete'a inake hu'a ke vai'nae "Akeo ma ve'kamo'a hao'otake kava nehaya vaya'ae lo'kano mai'nenone'ya ne'ne." hu'a nehae. ³⁻⁴ Nehakeno Yisasi'a avoya ke inake huno hapa'nepaiye "Hana ve'kamoka naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya

hano hea afu (100 afu) ate'niseapati mako'ke'a fanane hikenno ani afumo afo'amo'a mi'ko afu'a kahaufaka ne'apataleno uno mako'ke fanane he'nea afu kahau ano akeno fole aise? Fanane hisiketapaena ani kava hutapa kahau akafi o'akae? ⁵ He kahau akae. Ani ve'ka kahau ano fole aitenno amuse huteno ake'yafi aino ko'mu'kino avaleno u'ne. ⁶ Kumate va'yi huteno vava'ae ke hike'a e'a ali'a atalu hakeno inake he 'Fanane he'nea afu'ni'a kahau a'na ake'na fole ai'noa yafe lapa'kaeya nakaeya'ae amuse hisune.' nehe."

⁷ Yisasi'a huno fole aino inake nehe "Ani kava huno mi'ko naya mako kaya vava'ai apaiya apaya hano hea vava'moki (100 vava) apaipa ai'a yahae nehu'a hao'otake ya'api atalet'e'a alakepa kava nehaya vava'aife Anumaya Koti'a amuse hukea'maki mako'ke hao'otake kava hume hume ne'visea ve'kamo'a hao'otake kava'a ne'ataleno aipa aino yahae nehuno 'Anumaya Kotiteka e'na naipa amikoe.' hisikeno'aena Anumaya Koti'a lusiya huno mako'ae amuse hutekaiye."

Fanane hu'nea miya'mo ke hapa'nepaiye.

⁸ "Mako a'mo'a naya aole kina male'neapati mako'ke'a fanane hikenno kani ano halemale'nenno no'afati no'ya alino kahau ano akeno alino fole aitenno'ae'ke ataleno maike. ⁹ Alino fole aitenno vava'ae ke hike'a ali'a atalu hakeno inake he 'Lapa'kaeya nakaeya'ae amuse hisune. Moni'ni fanane hu'nea ya kahau a'na ake'na ali'na fole auve.' nehe." ¹⁰ Yisasi'a huno fole aino inake he "Nakaeya lahapa'nepauve ani kava hu'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vava'amoki mako'ke ve'kamo'a hao'otake

kava hume hume ne'viseateti 'Hao'otake kava hu'noa ya'mo'a navuya hu'na ai'na yahae hu'na hao'otake ya'ni atale'na Anumaya Kotiteka e'na naipa amikoe.' huno hisikeno'aena ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki lusiya hu'a amuse hutekae."

Fanane hu'nea ve'kamo ke hapa'nepaiye.

¹¹ Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Mako ve'kamo'a aole mafa'nela'a mai'na'ae. ¹² Mai'na'akeno henaka alite'nea mafa'ne'amo'a afo'amofe inake huno hapai'ne 'Afo'nimoka falisanana nakaeya ya hamalekaiye hu'ka nate'nisana yana meni nameo.' huno hikenno afo'amo'a mi'ko ya'a alino fa'ko huno aole mafa'nela'a anami'ne.

¹³ Anamitekeno henaka alite'nea mafa'ne'amo'a aise kana maiteno mi'ko moni afeno ya'a aliteno yatala aupalika u'nenno hao'otake kavate akeno ha'ye huno mi'ko moni afeno'a uno atale eno atale hikenno moni afeno ya'a mi'ko hano hu'ne. ¹⁴ Hano hu'nikeno ani kumate ala kafu hu kana fole aikeno mako ya'a o'malekeno lusi aka nele.

¹⁵ Aka nelekeno mako ani kumate ve'kale uno 'Ali'ya'ka alisoe.' huno nehikeno kahaufaka ali'yate hutekeno uno afule kava yakaino mai'nenno ne'ya'api ne'apame. ¹⁶ Ne'apamino inake he 'Vae afumo ne'ya haleti'ya'a nesoe.' hu'nea'maki mako ve'kamo'a nesea yana o'ami'ne. ¹⁷ O'amikeno akesa afino inake huno he 'Mi'ko afo'nimo ali'ya vaya'amoki lusi ne'ya ne'a apamu hute'a mai'nake'na nakaeya nakateke'na falisoa kava nehoe.

¹⁸ Nehoanake'na heti'na afo'nimoteka u'na

akaeyafe inake hu'na hukoe afo'nimoka nakaeya hao'otake kava kakaeya hukatete'na Anumaya Koti'ae hao'otake kava hulanate'noe. ¹⁹ Nakaeya alinate'nana mafa'ne'kamo'nae hu'na hisoana o'natekaiyanake'na amuse'ka nehuki ali'ya kano'ka maisoa yafe navalo hu'na hukoe.' huno akesa ne'afe.

²⁰ Huteno afo'amoteka afaki'ale ne'vikenno afo'amo'a aketeno hautakitetenno naku naku huno vea'ya'mo'a anu'ki'nenno hano ne'ne.

²¹ Hano ne'nekenno mafa'ne'amo'a akaeyafe inake nehe 'Afo'nimoka nakaeya hao'otake kava hukatete'na Anumaya Kotiteka'ae hao'otake kava hute'noanake'ka kakaeya alikate'noa mafa'ne'nimokae hu'ka hisanana o'katekaiye.' nehe. ²² Nehikeno afo'amo'a ali'ya vaya'aife inake hu'ne 'Makale utapa kanale hu'nisea kena alitetapa havaiteo. Ayapi vailisea hana alitetapa vaitetapa aiya ano'ae vaiteo. ²³ Ala puluma'ka afaya'ake hu'nisea afu hetesaketa kita ne'neta amuse hutesune. ²⁴ Ma mai'nea mafa'ne'nimo'a fali'neapati eteno he'nete. Fanane hu'neapati eno fole hu'nea yafe amuse hutesune.' huno hike'a aepa he'a lusi amuse nehae.

²⁵⁻²⁶ Nehakenno yake mafa'ne'amo'a hoyafakati eno note va'yi nehuno yakame nehu'a apaiya ne'aya ke afiteno ali'ya ve'kae ke huno inake huno afine'ke 'Na kava nehae?' huno afike'ne. ²⁷ Afine'kekenno akaeyafe inake he 'Kakana'kamo'a ako e'ne. Akufamo'a kanale hikenno e'nea yafe afo'kamo'a afaya'ake afu ako heke'a ne'ne'a hafali ate'a mai'nae.' nehe. ²⁸⁻²⁹ Nehikeno nepu'amo aipamo'a lusi kana hikenno hai vaikenno 'Nakaeya ohaikoe.' huno

hikeno afo'amo'a nopakati eno inake hu'ne 'Amuse'ka nehuki hai'keno.' huno afike afike hikeno afo'amofe inake hu'ne 'Afeo nakaeya yatala kafu kakaeya ali'ya alike alike nehu'na ke'kaena mako afina he'e ohu'noanake'ka vayan'i'amo'ae amuse hisoa yana mako'ke meme ana'au'a he'ka o'namitafa hu'nane.
³⁰ O'nami'nana'maki ma mafa'ne'kamo'a miya afeno ya'ka alino kumai a'nele uno atale eno atale hikeno miya'ka hano hikeno ne'eke'ka akusa'ae afu he'nane.' nehe.

³¹⁻³² Nehikeno afo'amo'a akaeyafe inake nehe 'Mafa'ne'nimoka mi'ko afina nakaeya'ae mai'nanakeno mi'ko ya'ni'a kakaeya ya'ake hamale'neanaki ma kakana'kamo'a fali'neapati eteno heti'ne. Fanane hu'neapati eno va'yi neheanaketa amuse huta laipa kanale huta maisunana ani ya'mo'a kanale latekaiye.' hu'ne."

16

Kumaya ali'ya ve'kamo ke.

¹ Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake huno hapapai'ne mako nesu moni afeno ya'a hane'nea ve'kamo'a ani afeno yate kava yakaisea ali'ya ve'ka'a mai'nike'a vaya'moki e'a moni afeno'mo afo'amofe ke fai'a ha'nepai'a inake hu'a hae "Kakaeya ali'yate kava ve'ka'kamo'a mi'ko ya'ka alino uno atale eno atale hu'ne." hu'a nehae. ² Nehakeno moni afeno aepa ve'kamo'a afeno ya'ale yakai'nea ve'kae ke hikeno ekeno "Na kava hu'nana ke kakaeyafe naha'nepaiye? Nakaeya kava yakaisanafene hu'na kami'noa yana hana'ya hu'ka kava

yakai'napi? Hu'ka yokita hute'ka e'ka nahapaiyo. Nahapaite'ka meni mako'ae kava yakai ali'ya ve'ka o'maikane." hu'ne.

³ Hikenō ani ali'ya ve'kamo'a aipa akesa inaya huno afi'ne "Ali'ya'nileti nahafaikefe heanake'na hana kava hisoe? Hoya ali'ya alisoana lo'kiya'ni o'male'neanake'na mako ve'kalekati au'kaya hu'na ne'ya ali'na nesoana navuya hukeanake'na hana kava hisoe? ⁴ Meni hisoa kavana ako afi'noe. Ma kava hupatesuke'a kava yakai'noa ali'ya'nileti nahafaisike'a ani vaya'moki 'Notifi e'ka maiyo.' hu'a hukae." hu'ne.

⁵ Mako vaya'moki moni afeno'ae ve'kae inake hu'a hu'nae "Mako ya afa'a yo'ka namiteke'na henaka'a kamino." hu'a hakeno ani ali'ya ve'kamo'a ani vaya'aife apaote mako'ke mako'ke'mokife ke hike'a akeno hokote ve'kae inake huno afine'ke "Nakaeya kava ve'kamo'a na'maki yana yo'ka kami'ne?" huno afine'ke.

⁶ Afine'kekeno inake he "Nakaeya naya mako kaya naya'a hano hea vaya'ai apaiya apaya (100) kalasini talamu yo'ka nami'nea'maki anona'a o'ami'noe." huno hikenō ali'ya ve'kamo'a inake he "Ani kamale'nea avona ma hane'niki makale ani vani hataleti'ae huno kamale'nea aki'a a'ka kalopa ne'atale'ka naya mako kaya kayo'ake (50) kamalo." huno hu'ne. ⁷ Mako fate ve'kae inake he "Yo'ka kami'nea ya na'maki ali'nane." huno afikekeno "Naya mako kaya naya'a hano hea vaya'ai apaiya apaya (100) laisi ku havaite'nea ku yo'ka nami'nea'maki anona'a o'ami'noe." huno hikenō ani ali'ya ve'ka'amo'a inake he "Ani kamale'nea avona ma hane'niki ani vani hataleti'ae huno kamale'nea aki'a a'ka kalopa

ne'atale'ka aole'ae aole'ae vaya'ai apaiya apaya (80'ae) hu'ka kamalo.” hu'ne. Ani kava hu'nea yafe ma akesa ne'afe henaka'a ali'ya'nileti nahafaitalesike'a ani vaya'moki “Notifi e'ka maiyo.” hu'a hisaya yafe ani akufa kava nehe.

⁸ Ani kumaya ali'ya ve'kamo'a akesa afifi huteno ani kava hu'nea yafe ala moni afeno'mo afo'amo'a inake hu'ne “Kanale kaipa kakesa hane'ne.” hu'ne. “Ma mopale yafe amuse nehaya vaya'moki ani akufa kava nehu'a vaya'apimokife apa'kesa afifi nehu'a havi kava hune'apate'a hale yapi mai'naya vayana ako apa'kase'a apa'kesa afifi vaya mai'nae.” hu'ne. ⁹ Yisasi'a inake nehe “Nakaeya nakai'ni lahapa'nepauve ma mopale moni afeno ne'alea yana havi kava nehayanake-tapa lapa'kaeya ani moni afeno mako vaya apamisayana vayatapi maikae. Ani kava ne-hutapa falisakeno ani moni afenotapi hano hisea afinana Anumaya Koti'a maike maike hu no'afi visakeno alino falu fala hulapatekaiye.

¹⁰ Mako vaya'moki aise'ase yate canale hu'a ne'yakaisayana ala yate'ae ani kava hu'a canale hu'a yakaikaya'maki mako vaya'moki aise yate canale hu'a no'yakaisayana ani kava hu'a ala yatena canale hu'a o'yakaikae.

¹¹ Lapa'kaeya ma mopale moni afenote canale'ya hutapa kava yakaitapa alakepa ohisayana ko'ku'napi hane'nea alakepa afeno olapamike.

¹² Lapa'kaeya alu ve'kamo yate canale'ya hutapa kava o'yakai'nisayana lapa'kaitapi afenona olapamike.

¹³ Mako ve'kamo'a aole kava ve'kala'ani 'Ali'ya ve'ka'ani maisoe.' huno ohise. Ani kava hiseana

mako kava ve'kae hai ne'vaino 'O'nahaiya kava nehana ve'ka mai'nane.' huno hukea'maki mako kava ve'kae 'Nahau nayamopafati ne'nahaiya ve'ka mai'nane.' huke. Mako kava ve'ka aipa amitenno mako kava ve'kae 'Fole o'nahaiya kava nehane.' huke. Lapa'kaeya ani kava hutapa Anumaya Koti'ae ma mopale moni afeno'ae 'Lana'kaeya kava yakainate'ao.' hisayana ani aole yatala a'kame malesaya lo'kiyatapi o'male'ne." hu'ne.

Anumaya Koti'a kava yakailapatesea yafe hu'ne.

¹⁴ Falasi mono ke ne'afea vaya'moki moni afeno yafe lusiya huno nehapaiya vayanake'a ani hea ke afite'a lusiya hu'a kiki hune'ate'a kamuke hau'nae. ¹⁵ Kiki hune'atakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Lapa'kaeya vaya apaulakale 'Alakepa vaya mai'none.' hutapa ne'afea'maki Anumaya Koti'a lapaipafi ako akeno alakepa hu'ne. Akeno alakepa hu'nike'a vaya'moki apa'kai'api hu'naya kavafe 'Kanale'nale kava nehae.' hu'a hu'naya'maki Anumaya Koti aulakale hi'mana'ake kava nehae. ¹⁶ Mosese'ae Anumaya Koti aune vaya'ae Anumaya Koti yakailapatesea yafe lo'kiya vai'a lahapapaime ne'akeno anileti Yoni'a fole ai'nea afina nakaeya aepa he'na Anumaya Koti kava yakailapatesea kanale ke lahapane'pauketapa mi'ko vaya'mokitapa 'Anumaya Koti kava yakailatese.' hu'a hukefe lusiya hu'a apayamufa ne'valae. ¹⁷ Mopa'ae ko'ku'na'ae hano hukea'maki Anumaya Koti ke kamale'naya ke mako'ke aise ya'ato'a alaki fanane ohuke."

A'ne ne'ali'a ne'atale'a nehaya yafe Yisasi'a hu'ne.

¹⁸ Mako ve'kamo'a a'a ataleteno alu a aliseana kumai kava hu'ne. Anau'amo'a atalesikeno mai'nisea a mako ve'kamo'a aliseana ani kava huno kumai kava'ke huke.

Falite'a visaya kumafe hu'ne.

¹⁹ Mako moni afeno ya'a hane'nea ve'kamo'a mi'ko afina kanale'nale haesa ku'kena havaino mai'nenno kanale ne'ya'ake ne'ne. ²⁰ Ne'nekeno mako amute o'male ve'ka amu'mo'a akufale alino haya ki'nea ve'ka no kipa'ale faitopale mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Lasalasi'ae. ²¹ Ani ve'kamo'a inaya huno akesa afi'ne “Afeno'a hane'nea ve'kamo'a ne'nesikeno ali lavisea atupatapa'a nesoe.” huteno eno mai'nike'a kalayakamoki e'a amuteti sakani sakani hu'a ne'nae.

²² Henaka'a amute o'male ve'ka falike'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki hipoya ali'a u'a Epalahamu mai'neate u'a ate'nakeno afeno'ae ve'ka'ae falike'a ali'a u'a kite'nae. ²³ Kitetakeno hani'ake kumapi mai'nenno lusi akufa akafu ne'kikeno akeno asaka huno hanaleka akeana alu'ale Epalahamu'ae Lasalasi'ae lo'ka'ana mai'na'akeno ana'ke'ne. ²⁴ Ana'keteno inake nehe “Vae Epalahamuka nakinakomoka kakaeya lusiya hu'ka kalaki ainatete'ka Lasalasina hutekeno eno lipi aya ateno eno navenafu'nale malesikeno falu nahaise. Nakaeya lusi atafi mai'nokeno lusi nakufa nakafu ne'ke.” hu'ne.

²⁵ Nehikeno Epalahamu'a inake hu'ne “Mafa'ne'nimoka kakaeya a'ke'ainaka mopale mai'nana afina mi'ko kanale'nale ya ali'nanakeno Lasalasi'a mi'ko havi ya'ake ali'ne.

Ina kava hu'nana yafe kakesa afi'ka hao hu'ka afeo. Meni Lasalasi'a ma kumate ne'ekeno aipamo'a kanale nehike'ka kakaeya kakufa kakafu'ae mai'nane. ²⁶ Mako ya'ae kahapaikesoe lakaeya'ae lapa'kaeya'ae mai'nona folakapi Anumaya Koti'a lusi mulikefa alo humale'nike'a ma kumate vaya'moki lapa'kaeyate visaya apa'kesa ne'afea'maki halesaka hu'a o'umo avamete hane'ne. Ani kava hu'a kakaeya'ae mai'naya vaya'moki e'a ani muli halesaka hu'a o'mekae." hu'ne.

²⁷ Nehikeno ani ve'kamo'a inake nehe "Nakinakomoka nakaeya lusi kalaki ne'ai'na kakaeyafe ke nehuki Lasalasina hutekeno afo'nimo noteka vino. ²⁸ Nakana'nimoki naya mako kaya'a mai'nake'na nakaeya lusi nakafu ne'kea kumate e'na mai'noa yafe Lasalasina hutekeno uno ala kekefafati inake hise 'Lapaipa aitapa yahae ohisayana nakaeya mai'noa kumate ekae.' huno hapapaino." hu'ne. ²⁹ Nehikeno Epalahamu'a inake hu'ne "Apa'kaeya Mosese'a hu'nea ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya ke'ae hane'neanake'a ani ke hapali'a afisae." hu'ne. ³⁰ Nehikeno afeno'a hane'nea ve'kamo'a inake he "He'e nakinakomoka Epalahamuka ani ke o'afikaya'maki mako fali'nisea ve'kamo'a kelifati eteno hetino apa'kaeyate uno hapapaiseana apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api ne'atalete'a Anumaya Kotiteka apaipa amikae." hu'ne. ³¹ Nehikeno Epalahamu'a akaeyafe inake nehe "Mosese'a hu'nea ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya ke'ae afi'a apaipafi

o'malesayana mako fali'nisea ve'ka kelifati eteno hetino hapapaiseana ani ke'ae afi'a apaipafi o'malekae." hu'ne.

17

Hao'otake kava hisaya kate lapavalesea ve'kae hu'ne.

¹ Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapapai'ne "Hao'otake kava heo." huno ano apavataka hisea ya'mo'a ve a'ne'aite va'yi hisike'a asakau'a aikaya'maki hao'otake kava hisaya kate lapavaleno visea ve'kamo'a maino halove hu'neno'ao hu'nae lahapa'nepauve.

² Mako ve'kamo'a ma nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya mafa'ne anakapati mako mafa'ne avaleno "Hao'otake kava ho." huno hiseana ani ve'ka lusi hao'otake kava neheanakeno ala kefi maike. Ani ve'ka avalet'e'a ala yafa alite'a liko'afi male'a nofi kite'a hake lipi yaka hutalessayana ani yana ala kana ya o'male'nea'maki nakaeya henaka'a amisoa kana yana lusi akafu kisea ya amikoe.

³ Amikoa'maki lapa'kaeya'ae maitapa halove heo. Kakaeya mako vaya'kamo'a hao'otake kava hisike'kaena ke ne'ama'ki'ka "Ina kava oho." hisanakeno aipa aino yahae huteno hao'otake ya'a ataleseana kakaeya vaya'ka hao'otake ya'a kahaove katove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka atalet'o. ⁴ Vaya'kamo'a mako'ke afina naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kanale (7 kanale) kakaeyateka hao'otake kava hukateseana ani ve'kamo'a eteno naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kanale (7 kanale) eteno "Hao'otake

kava hu'ne'na naipa ai'na yahae nehoe.” huno hisike'kaena kakaeya kahaove katove nehu'ka kaipa falu yapati hao'otake ya'a ali'ka ataletu hu'ne.

Yisasife afita laipafi malesuna yafe hu'ne.

⁵ Akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake hu'a hae “Kakaeya lo'kiya'ka hane'nea yafe afita laipafi maleteta alakepa hisuna yati ali'ka ala hulato.” hu'a hu'nae. ⁶ Nehakeno Yisasi'a inake he “Aise avina alakamo aki'a Masatati alakakana hutapa lapa'kaeya nakaeyafe afitapa aise'a laipafi male'nininana ma yosaena inake hutapa hapaikae ‘Yosamoka aepa'ae mi'ko va'kai'ka hake lipi lavi'ka male'ka lakeo.’ hutapa hapaisayana lapa'kaeya ke a'kame maleno ani kava hinine.” huno hapapai'ne.

Ali'ya ve'kamo'a hana'ya huno maise?

⁷ Lapa'kaeyapati mako ali'ya ve'kamo'a hoyu ali'ya'ae sipi sipi afule yakai ali'ya'ae avaya ano ne'eseana yakaite'nisea ve'kamo'a “Makale e'ka ne'ya no.” huno hukife? ⁸ He'e kava ve'kamo'a inake ohukea'maki inake huno huke “Kakaeya ne'ya'ni ali'ka avatati hute'ka kanale kena'ka ali'ka havaite'ka alinate'ka eno. Nakaeya ne'ya netesuke'ka henaka'a kakaeya nekane.” huno huke. ⁹ Ani hapai'nea ke a'kame male'nea yafe ali'ya ve'kaena “Amuse'ka nehoe.” huno hutekaife? He'e inake ohuke. ¹⁰ Ina kava hu'neanaketapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa mi'ko lahapapai'noa ali'yana alitapa avaya ne'atapa inake hutapa heo “Lakaeya havi ali'ya vaya mai'nonanaketa ne'aluna ali'yana

kanale huno latea ali'ya'ake ali'none.” hutapa heo hu'ne.

Yisasi'a fuko'ya apa'ke'nea vaya alino kanale hupate'ne.

¹¹ Yisasi'a Yelusalemu ukefe veana Samelia koteka'ae Kalili koteka'ae folaka kate ne've. ¹²⁻¹³ Mako kumate va'yi nehake'a nayatala'a hano hea fuko'ya apa'ke'nea vayana afakite heti'a mai'ne'a ala kekefafati inake hae “Yisasika amuse'ka nehunaki lakaeya kalaki ailato.” hu'a nehae.

¹⁴ Nehakeno Yisasi'a apa'keteno inake he “Lapa'kaeya mono nopi kava vaya'aite utapa lapa'kufa apaveleo.” nehe. Hike'a ani vaya'aite ne'vakeno kateka apa'kufamo'a eteno kanale hupate'ne.

¹⁵ Kanale hupateke'a ne'vaya vaya'aipati mako'ke ve'kamo'a akeana “Nakufamo'a kanale he.” huteno eteno Yisasite uno ala kekefafati amuse huno Anumaya Koti aki alino asaka hu'ne. ¹⁶ Yisasite uno ape hu'nenno aiyale alino soso nehuno “Kakaeyafe lusi amuse'ka nehoe.” nehe. Ani aiyale alino soso nehea ve'ka Samelia ve'ka mai'ne.

¹⁷ Mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno inake he “Nakesa afoana nayatala'a vaya ako ali'na kanale hupate'nofe? Mako kaya naya hano huteno mako nayatekati aole'ae aole'ae vaya hanate maitake'ka kakai'kake ne'ane? ¹⁸ Na'ya hike'a ani vaya'yaka Anumaya Kotite e'a aki ali'a asaka nohae? Mani mako'ke ve'ka alu kotekati ve'ka akaito'ake eno Anumaya Koti aki alino asaka nehife?” nehe. ¹⁹ Yisasi'a ani ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya heti'ka uvo. Nakaeyafe

afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a kakaeya ako alino kanale hukate'ne.” nehe.

“Anumaya Koti'a yakaisea kana'a ekaiye.” hu'ne.

²⁰ Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hu'a afine'kae “Na afina Anumaya Koti'a kava alino yakaipatesea kana'a va'yi huke?” hu'a hakeno Yisasi'a ke'apile anona'a inake he “Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana va'yi hiseana Anumaya Koti'a apavelisea yafe avame'ya hu kavana ohukea'maki ve a'nemoki o'afisaya kava huno ekaiye. ²¹ Mako vaya'moki inake hu'a hukae ‘Akekeo male hane'ne mukale hane'ne.’ hu'a ohukaya'maki afeo Anumaya Koti'a lapa'kaeya folakapi kava ya alino mai'ne.”

²² Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Henaka'a mako kana va'yi hisiketapa inake hutapa hukae ‘Ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne mako'ke afina akesune.’ hutapa hukaya'maki o'nakekae.

²³ O'nakesake'a mako vaya'moki inake hu'a lahapapaikae ‘Hae akekeo mekaleka mai'ne.’ huke ‘Mafi mai'niki etapa akeo.’ hu'a a'a lapavataka hukaya'maki afeo lapa'kaeya apa'kaeya apa'kame o'veo. ²⁴ O'ukayanake'na nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa kanalena ina kava huke ko'ku'napi mako aupalika makale'a kopasi'namo'a alave alave nehuno mi'ko aupalika ano ha nelea kavakana hu'na ete'na ekauve. Esukeno mi'ko aupalika ano halesike'a akekae. ²⁵ Akekaya'maki hokote yana meni afina mai'naya vaya'moki apa'kame'ya namite'a

nakufa nakafu kisea ya hunatetesake'na henaka'a ani kava hu'na ekauve.

²⁶ Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa afina mai'naya vaya'moki Noa'a mai'nea afina mai'naya vaya'moki hu'naya au'ava kava nehiske'na ekauve. ²⁷ Noa'a mai'nea kanafi mai'naya vaya'moki ne'ya ne'ne'a li ne'ne'a a alike ve alike nehu'a mi'ko afina ani yafe'ke apa'kesa ne'afikeno Noa'a lipi kalefi haitekeno mopafi li he'neni mi'ko ve a'ne ano apati'kaeke'a fali'a hano hu'nae.

²⁸⁻³⁰ Ani kava hu'a Loti'a mai'nea kanafi vaya'moki ne'ya neke li neke afeno ya ali'u'a malake'a vaya'moki miya heke hoy a alike no kike nehakeno Loti'a Sotomu ataleno ne'nea aiya'kale ani afina Anumaya Koti'a ata'ae ala hi'mana'ake ata nelea yafa ko'ku'napakati ko'kana huno elineno mi'ko ve a'ne apamakino falu ati'ne. Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na apaulakale fole aisoa afina inani au'ava kava'ake nehiske'na mi'ko ve a'ne'aitena va'yi hukoe.

³¹ Ani ete'na esoa afina mako ve'kamo'a no'kato'mu'ale mai'niseateti no'afaka hane'nisea yana lavino no'afakati o'alino. Ani ya huno mako ve'ka hoy a'afaka mai'niseatetina eteno no'aleka o'vino. ³² Lapa'kaeya Loti a'mo hu'nea kavafe lapa'kesa afitapa hao heo. ³³ Mako ve'kamo'a mai ya'ale atafa huno alaki hiseana ani mai ya'a avaya akaiya'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe akesa afino mai ya'a ataleseana eteno alike. ³⁴ Nakaeya lamake

hu'na lahapa'nepauve ani hanipi aole ve'kala lo'ka'ana mako'ke hipale hava'nisa'akeno Anumaya Koti'a mako ve'ka ne'avaleno mako ve'ka alino apahetalekaiye. ³⁵ Aole atala'mokani maya lo'ka'ana haya ne'aisa'akeno mako'mona Anumaya Koti'a ne'avaleno mako'mona anifi alino apahetalekaiye. ³⁶ Aole ve'kalana ani ya hu'ana hoya'anifi mai'nisa'akeno mako'mona Anumaya Koti'a ne'avaleno mako'mona anifi alino apahetalekaiye.” hu'ne. ³⁷ Hike'a hea ke afite'a inake hu'a afine'kae “Ala Nenao ani nehana ke hana'ale va'yi huke?” hu'a hakeno Yisasi'a inake he “Fali'naya vaya'ai apa'kufa hane'nea yate'ke ha'ki'ki namayakamoki ali'a atalu hu'nae. Ani kava hu'a mi'ko vaya'moki folakapi Anumayamo Mafa'ne ekaue.”

18

Mako a'mo'a kava ve'kae “Naya ho.” huno hu'nea avoya ke.

¹⁻² Yisasi'a inake nehe “Mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke hutapa afikeo. Alaka ne'nahaiye hutapa o'ataleo.” hu'ne. Ani ke afisea yafe mako avoya ke hapapaino inake he mako ala kumatena mako kake afi ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo'a Anumaya Kotite'ae ma mopafi ve a'ne'aite'ae alaki koli ohuno mi'ko vaya'aife “Apaote ya'ape.” huno nehea ve'kae. ³⁻⁵ Ani kumate mako kaite ana mai'nenno mi'ko afina ani kake afi ve'kalena uno inake huno hapaite hapaite hu'ne “Kame kano'nimo'a alino haviya hunatekefe nehike'nae nehuki kakaeya naha'ma'ka kake ho.” huno hapaite hapaite hu'nikenno hokoteno

ani kake afi ve'kamo'a ani ana ha'o'maesea akesa afi'nea'maki henaka'a ma aipa akesa afi'ne “Anumaya Kotife koli nohoa ve'kake'na mi'ko vaya'aife ‘Lapaote yatape.’ hupate'noa'maki ma kaite a'mo'a lusi alaka nahaeya ke eno mi'ko afina neheanake'na ha'ma'na kake hisoe. Haviku mi'ko afina eno ke huke huke hisikeno alaka nahae yafenake'na ako ha'makauve.” hu'ne.

⁶ Yisasi'a inake he “Hao'otake kava nehea kake ne'afea ve'kamo ke afeo. ⁷⁻⁸ Anumaya Koti'a hisea kavafe na lapa'kesa ne'afe? Akaeya ha'ye huno hapalimale'nea ve a'nemoki mi'ko feluka'ae hani'ainaka'ae Anumayamoteka inake hu'a afine'kae ‘Hao'otake kava hulata'naya vaya'aife akete'ka alakepa hu'ka kake hupato.’ hu'a afike afike hu'a ne'maisayana Anumayamo'a kake huno fa'ko fa'ka huke hutapa nehafe? He ani kava huke. Yatala afina maike maiketenno makale'a fa'ko fa'ka ohuke hutapa nehafe? He'e lamake hu'na lahapa'nepauve makale'a kake huno fa'ko fa'ka hukea'maki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa afinana ma mopafi ve a'nemoki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya mai'nisafi o'mai'nisafi?” hu'ne.

Aole ve'kala'mokani mono nopi Anumaya Kotiteka ke hu'ana afine'ka'ae.

⁹⁻¹⁰ Mako vaya'moki apa'kai'api apaipa apa'kesafati “Alakepa kava nehune.” nehu'a mako vayafe “Havi vaya mai'nae.” hu'a nehaya vaya'aife Yisasi'a avoya ke huno inake nehe “Aole ve'kala'mokani Anumayamoteka ke hu'ana afikekefe mono nopi hai'ana mai'na'ae. Mako

ve'ka Falasi mono ke ne'afea ve'kae. Mako ve'ka kumaya'ya nehuno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kae. ¹¹ Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a folakapi heti'nenno Anumayamoteka akai'ae inake nehe 'Nakaeya mako vaya'moki nehaya kava nohoa ve'ka mai'noe. Kumaya'ya haya kava nohoe. Alakepa kava nohaya vaya'ai kavana nohoe. A'ne'aife ake'a hapa'ye hu'a kumai kava nehaya kava nohoe. Ma mai'nea ve'kamo'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kamo'a nehea kava nohoe. Ina yafe amuse'ka nehoe. ¹² Kakaeyafe mi'ko sota'mo ali'ya kanafi ne'ya aole afina mosi'na mai'ne'na mi'ko ne'aloa yapati naya aole male'noapati ali'na fa'ko hu'na mako'ke'a ne'kamo'a ve'ka mai'noe.' nehe.

¹³ Neheanaki vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kamo'a alu'ale mai'nenno Anumaya Kotiteka ke huno afikekefe heti'nenno 'Hao'otake ve'ka mai'noe.' huno ape hu'nenno havi kafa alino fataka nehuno ko'ku'napaka aulu oheno Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke 'Anumayamoka nakaeya hao'otake kava hume hume nehauva ve'ka mai'noki nakaeyafe kahau hunato.' nehe." ¹⁴ Yisasi'a inake nehe "Nakaeya lahapa'nepauve mani kumaya'ya huno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kae Anumaya Koti'a 'Alakepa ve'ka mai'nane.' huno hutetekenno no'aleka eteno u'ne. U'nea'maki hokote ve'kaena ani akufa ke hu o'ate'ne. Mako ve'kamo'a 'Ala ve'ka mai'ne'na nakufa ali'na asaka hukoe.' huno hisikeno Anumaya Koti'a 'Afa ve'ka mai'nane.' huno hutekaiya'maki mako ve'kamo'a 'Aise ve'ka mai'noe.' huno hisikeno Anumaya Koti'a ani ve'kamo aki alino asaka

huke.” hu'ne.

Mafa'neyaka apavale'a Yisasite ne'ae.

¹⁵ Vaya'yakamoki mafa'ne'api “Yisasi'a aya maleno amuse ya apamise.” hu'a Yisasite apavale'a ne'ae. Apavaleli'a ne'ake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki “Ina kava oheo.” hu'a ke ne'apama'ke. ¹⁶ Ke ne'apama'kikeno Yisasi'a ani aise aise mafa'ne'aife “Nakaeyate eo.” hike'a akeno “Afa'a ka o'a'kanitapa apataleke'a nakaeyate eo. ‘Inamu mafa'ne mai'neta lo'kiyati o'male.’ hu'a nehaya vaya'mokike Anumaya Kotife ‘Yakailato.’ hu'a nehaya vaya mai'nae.” ¹⁷ Lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki mafa'nekana nehu'a “Lo'kiya'ni o'maleki Anumaya Koti yakainato.” hu'a ohisayana Anumaya Koti'a yakaisea kumate alaki lamake o'ukae.

Lusi afeno ya male'nea ve'kamo'a Yisasite e'ne.

¹⁸ Mako ala ve'kamo'a inake huno Yisasife afine'ke “Vae kanale ve'kamoka hu'ka apave nelina ve'ka hana kava hute'na maike maike hisoa navamu alisoe?” nehe. ¹⁹ Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Anumaya Koti'a akai'a mako'ke'ake kanale ve'ka mai'nea'maki na'ya hike'ka nakaeyafe ‘Kanale ve'ka mai'nane.’ hu'ka nehane? ²⁰ Kakaeya Anumaya Koti ke male male'nea ke ako afi'nana'maki ani kemo'a inake hu'ne kakaeya kumai kava oho. Kakaeya mako ve'ka ha'ka ki o'ato. Kumaya ya oho. Mako ve'kamo'a hao'otake kava nehe hu'ka kake'atike ke mako ve'kaleka failitata oho. Ita'kafo'kamoki ke afite'ka a'kame ho.” hu'ne.

²¹ Nehikeno ani ala ve'kamo'a inake he “Aise ya'nileti aepa he'na maime e'na meni ma mai'noana ani Anumayamo ke male male'nea ke a'kame male'noe.” hu'ne. ²² Nehikeno Yisasi'a ani ke afiteni inake nehe “Mako kava'ae ho. Mi'ko male'nana moni afeno ya'ka ali'ka fa'ko fa'ka hu'ka miya'api o'male vaya apamisanakeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi afeno ya'ka katekaiye. Afeno ya'ka apamite apamite hute'ka na'kame eno.” hu'ne.

²³ Nehikeno ani ve'kamo'a ani ke afiteni moni afeno ya'a nesu'ya hane'nea yafe aipamo'a afino lusi kana'ake hu'ne. ²⁴ Ani ve'kamo aukosamo'a ati ne'kaekeno Yisasi'a aketeni inake nehe “Nesu afeno ya ma mopafi male'nisea ve'kamo'a lusi akaso ne'alino Anumaya Kotife ‘Kava yakainato.’ huno huke. ²⁵ Mako puluma'kakana afumo aki'a kamolo nehaya afumo'a ne'kayamo kapi faleno viseana afa'a yo'yo huno ukea'maki mako ma mopafi nesu moni afeno male'nea ve'kamo'a Anumaya Kotife ‘Kava yakainato.’ huno hu yafe akaso alikeanakeno afio'kekaiye.” hu'ne. ²⁶ Hike'a anile mai'naya vaya'moki hea ke afite'a inake hu'a afine'kae “Ina akufa kava hiseana inaki nala'amoki apaipa apame alino katisike'a maike maike apavamuna alikae?” hu'a nehae. ²⁷ Nehakeno Yisasi'a inake he “Mako vaya'moki ‘Lo'kiyati o'male'neanaketa alo ohukune.’ hu'a hisaya yana Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno afa'a alo huno apaipa apame alino katike.” nehe. ²⁸ Nehikeno Pita'a inake he “Lakeko lakaeya kumati'ae mi'ko afeno yati'ae ne'ataleteta kakaeya ka'kame ne'one.” nehe. ²⁹⁻³⁰ Nehikeno

Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako ve'kamo'a nakaeyafe afino aipafi male'nenno Anumaya Koti'a kava yakaisea ke mako vaya hapapaikefe no'aki a'aki nepu'amo'aki ita afo'amo'aki mafa'ne'aki ne'apataleno eseana Anumaya Koti'a meni afina ma mopale mai'ne'a atale'nisaya ya'apilena anona'a mako'ae mako'ae o'afunama'a ne'apamino henaka'a fole aisea afina maike maike hu'a maisaya apavamu'ae apamike.” hu'ne.

Yisasi'a aole'ae mako'ae alea afina “Ako falikoa'maki ete'na hetikoe.” nehe.

³¹ Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'a apavaleno apaote alino atalu hupate'nenno inake nehe “Afeo meni Yelusalemu kumapi haisunake'a a'ke'ainaka Anumaya Koti aune vaya'moki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kae hunatesea ke kamale'naya kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake huke.

³² Lamake hisike'a nakaeya natafa hu'a mako Yuta nofi o'mai anaka'ai apayapi natesake'a havi ke hu'a yakale ne'nate'a ali'a haviya hune'nate'a naukosafi apavaitu'na henateke hukae. ³³ Kata kayoteti ne'namaki'a nahaesake'na falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole'ae mako'ae kana ani kinate'saya kelifina maine'male'na ete'na hetikoe.” ³⁴ Akaeya ke ne'afea anaka'amoki ani Yisasi'a hea ke afi'a ha ole'nae. Ani hea kemo aepa'amo'a ako fala'ki'nike'a ani ke afi'a alakepa hu'a ha ole'nae.

Yisasi'a mako aulaka fali ka'nea ve'ka alino aya'kete'ne.

³⁵ Yisasi'a Yeli'ko kuma'mo haute ne'vikenno mako aulaka fali ka'nea ve'ka kate mai'nenno u'e'a haya vava'aife "Moni nameo." huno ke huke huke nehe. ³⁶ Ke huke huke nehuno afeana nesu vava'moki ete ete nehakeno mako vava'aife ke huno inake nehe "Na kava nehaketapae nehae?" huno apafine'ke. ³⁷ Apafine'keke'a make hu'a hae "Yisasi'a Nasaleti kumate ve'ka ne'eke'a akekefe e'a kakase'a ute ute nehae." hu'a hapai'nae. ³⁸ Hapaitakeno ani ve'kamo'a ala kekefafati inake nehe "Yisasika Teviti akeho'amoka e'ka kalaki ainato." huno ka ne'aiye. ³⁹ Ka ne'aeke'a e'a akase'a ne'vava vava'moki ke ne'ama'ki'a "Ke ohu'ka maiyo." hu'a nehaya'maki ani ve'kamo'a mako'ae ala kekefati ka ano "Yisasika Teviti akeho'amoka e'ka kalaki ainato." huno ka ake ake huno mai'ne. ⁴⁰⁻⁴¹ Ani ke huke huke huno maiya'kena Yisasi'a ani ke afitenno makale'a uno anile mai'nenno "Aulaka fali ka'nea ve'ka male eno." hikenno amete ekenno Yisasi'a akaeyafe inake huno afine'ke "Nakaeyafe na kava hunatese hu'ka nehane?" huno afine'ke. Afine'kekenno inake he "Amuse'ka nehuki nakaeya ete'na naulaka akesoe hu'nae nehoe." nehe. ⁴² Nehikenno Yisasi'a inake nehe "Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a kaulaka'ka alino kanale hune'kate." nehe. ⁴³ Nehikenno makale'a ani ve'kamo aulakamo'a aya'kekenno Yisasi a'kame ne'uno lusi amuse huno Anumaya Koti aki alino asaka hike'a mi'ko anile ali'a atalu hu'naya vava'moki ani ya akete'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

19

Sa'kiasi'a Yisasina aipa ami'ne.

¹ Yisasi'a Yeli'ko kumapi haiteno inaleti mako kumate ukefe ne've. ² Ne'vikenno mako ve'ka aki'a Sa'kiasi'a ani kumate mai'ne. Ani ve'ka vaya'ai apa'kufaleti apa'ke'atike ke nehu'a ta'kesi miya ne'alea vaya'aite kava ve'kakeno nesu moni afeno male'ne. ³ Ani ve'kamo'a Yisasife “Hana akufa ve'ka mai'nifi?” huno akekefe hu'nea'maki aupasi ve'ka mai'nea yafe nesu vaya'moki mai'a a'kani'nakeno Yisasina akesea kafe lusiya huno kahau ame uneno hu'nea'maki Yisasina o'ake'ne. ⁴ O'akeno Yisasi visea kateka naku naku huno uno hokoteno vea'ya'mo'a mako fi'ki yosafi haino mai'nenno Yisasina akekefe hu'ne. ⁵ Hu'nikeno Yisasi'a ani Sa'kiasi'a mai'nea yosa aepale ne'uno akeno asaka huno aketeno Sa'kiasife inake huno hapai'ne “Sa'kiasika makale'a eli'keno. Meni kakaeya nopi hai'na maisoe.” huno hapai'ne. ⁶ Ha'nepaikeno Sa'kiasi'a ani ke afiteno makale'a ani yosafati elineno lusi amuse nehuno Yisasina avalelino no'afaka u'ne. ⁷ U'nike'a mi'ko vaya'moki inani ya ne'ake'a Yisasife kalu kalu ke ne'ama'ki'a inake hu'a ke nehae “Hao'otake kava nehea ve'kamo nopi u'ne.” hu'a nehae.

⁸ Nehakeno Sa'kiasi'a heti'nenno inake huno Anumayamofe nehe “Anumayamoka afeo. Meni mi'ko ya'nimo folakapati fa'ko fa'ka hu'na makoma'a ali'na afeno ya'api o'male vaya apamikoe. Inaki nake'atike ke hupatete'na ani ya'api kumaya ali'nisoa yatena ete'na aole'ae aole'ae afina apamikoe.” nehe. ⁹ Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno hapai'ne “Ma ve'kamoka Epalahamu akeho'amoka mai'nanaki

meni afina Anumaya Koti'a ma nopi mai'naya anaka'ka apa'ku apame ako alino kati'ne. ¹⁰ Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na kanale ka atale'naya vaya kahau a'na apavale'na apa'ku apame ete'na ali'na katikefe e'noe." hu'ne.

Ali'ya vaya'ai moni apami'nea avoya ke.

¹¹ Inani hea ke afitakeno Yelusalemu eno va'yi hukefe nehike'a anifi mai'naya vaya'moki ma apa'kesa afi'nae "Menito'ake Anumayamo'a kava alino yakaipatesea kana ako fole aike." hu'a nehaya yafe mako avoya ke'ae inake huno hapapai'ne. ¹² Mako ala kava ve'ka mako afaki kumate visike'a avale'a ala kava ve'ka'api hamalete-sakeno ani ve'kamo'a eteno ekaiye. ¹³ Afaki koteka ukefe nehuno nayatala'a ali'ya vaya'ae ke hike'a akeno 20 kina 20 kina huno apamiteno inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya meni ma monileti ali'ya alikeno ho'ne'kaesike'na ete'na e'na va'yi hino." hu'ne. ¹⁴ Huteno u'nea'maki ani ve'kamo kuma'aleti vaya'moki kava'api maisea yafe ohapaike'a apaipa kafa hene'atakeno ani ve'ka ne'veana mako vaya hupatake'a a'kame hafai'a ne'u'a make hu'a hu'nae "Lakaeya ma ve'kamo'a ala kava alino yakailatesea yafe nola-haiye." hu'a nehae. ¹⁵ Inake hu'a hu'naya'maki ke'api o'afi'a ani ve'ka avale'a "Ala kava ne maike." hutakeno kava ya alino mai'neateti eno inake he "Moni apami'noa ali'ya vayafe ke hike'a male e'a mako'ke mako'ke'moki moni apami'noa moni ali'a akase'a male'nisafi e'a ali'a fole aiyo." huno ke nehe. ¹⁶ Ke hikenno mako

ve'kamo'a hokoteno eno inake huno hapai'ne
“Amuse'ka nehuki kakaeya 20 kina nami'nana
yafa'kaleti ali'ya alime ne'ukeno anona'a'ka
200 kina ali'na anupa hu'na kate'noe.” nehe.
¹⁷ Nehikeno ala kava ve'kamo'a akaeyafe inake
hu'ne “Kakaeya kanale ali'ya ve'ka'ni mai'ne'ka
kanale ali'ya ali'nane. Aise ya'atole kanale'ya
hu'ka yakai'ne'ka ali'ya alike alike nehanakeno
alino ala hu'nea yafe kakaeya nayatala ala ku-
mate kava ya ali'ka maisana lo'kiya ne'kamoe.”
huno hapai'ne.

¹⁸ Ani a'kameleka ea ve'kamo'a emaleno in-
ake huno hapai'ne “Amuse'ka nehuki 20 kina
nami'nana moni'kaleti ali'ya alime ne'ukeno
anona'a'ka 100 kina fole aike'na alikate'noe.”
nehe. ¹⁹ Nehikeno ala kava ve'kamo'a in-
ake huno hapai'ne “Kakaeya naya mako kaya'a
ala kumate kava ya ali'ka yakaisana lo'kiya'ka
kamoe.” huno hapai'ne.

²⁰ Mako ali'ya ve'ka'amo'a emaleno make he
“Amuse'ka nehuki nami'nana 20 kina'ka ma
hane'ne. Ani moni ali'na u'na hayavaite'na
fala'kimale'noateti ali'ne'na ne'kamoe.
²¹ Nakaeya kakoana lo'kiya ke'ake ve'ka
mai'nanake'na koli'ka nehoe. Kakaeya mako
vaya'moki male'naya yana hapafale'ka ne'ali'ka
fate vaya'moki hoy'a'pifi ha'kale male'naya
ne'yana kakaeya kumaya'ya hana yafe koli'ka
nehoe.” nehe. ²² Nehikeno ala kava ve'kamo'a
inake huno hapai'ne “Kakaeya havi ali'ya ve'ka
mai'nane. Kakaeya kakai'ka kakeleti kavale'na
kake hukatekauve. Kakaeya ako nake'ne'ka
'Lo'kiya ke'ake ve mai'ne.' hu'ka lamake
nehane. Mako vaya'moki male'naya yana

hapafale'na ne'ali'na fate vaya'moki hoyafati ha'kale male'naya ne'yana kumaya nehoya yana ako nake'nane. ²³ Inani kava nehu'kae'maki na kava hike'ka mani moni'ni moni ne'malaya nopi o'male'nanakeno moni'nimo ame'a alo hike'na moni'ni'ae amema'ae o'alo?" nehe. ²⁴ Anile heti'a mai'naya vaya'aife inake he "20 kina hafaletapa alitapa 200 kina ali'nea ve'ka ameo." hu'ne. ²⁵ Nehike'a make hae "Amuse'ka nehunaki ani ve'ka 200 kina ako ali'ne." hu'a nehae. ²⁶ Nehakeno kava ve'kamo'a inake nehe "Lamake lahapapauve afeno ya ali'nisaya vaya Anumaya Koti'a mako'ae apamike. Apamikea'maki mako ya o'ali'a aise ya'ato'ake ali'nisaya vaya ani ya hapafalekaiye. ²⁷ Ani kame vaya'nimoki nakaeyafe 'Kavati o'maike.' hu'a hu'naya vayana male apavaletetapa nakaeya naulakale hapaeke'a faleo." hu'ne.

Yelusalemu vaya'moki Yisasife "Ala kava ve'ka ne'ane." hu'a nehae.

²⁸ Yisasi'a ani hea ke huno avaya ateno Yelusalemu ukefe uno hokote'ne. ²⁹⁻³⁰ Hokoteno Petafasi'ae Petani'ae Olivi yosa hane'nea avima'mo aki'naleka ani kumatala hane'na'akeno uno va'yi hukefe uno lava'nete. Inaleti akaeya ke ne'afi'a ve'kala hune'anateno inake he "Mukaleka hane'nea kumate vi'ao. Visa'a ya'mokitana akesa'ana atupale note mako to'ki afumo ana'au'a nofite atesakeno mai'nekaianaki mako ve'kamo'a fai o'mai'nea to'ki afu mai'neanaki ani afu kalu hetana avalelitana e'ao. ³¹ Mako ve'kamo'a 'Ina to'ki afu avaletana utana na kava hukefe neha'ae?" huno lanafikesiketanaena make hutana hi'ao

‘Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe hiketa'ae ne'avaloe.' hutana hapai'ao." huno hanapai'ne.

³² Yisasi'a hunateke'ana u'na'anaki mi'ko hanapai'nea ya'kona fole ai'ne. ³³⁻³⁴ Fole aike'ana ani to'ki ana'au'amo nafi kalu neha'akeno ani to'ki afumo afo'amoki e'a make hu'a anafine'kae "Na kava hukefe ina to'kimo nofina alitana kasalu neha'ae?" hu'a anafikake'ana make hu'ana neha'ae "Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe ne-hiketa'ae ne'avaloe." hu'ana hu'na'ae.

³⁵ Hute'ana ani hosikana afumo ana'au avale'ana Yisasite ute'ana kena'ani ali'ana ani afumo akotofule ya'kaimalete'ana Yisasina avale'ana anile faite'na'ae. ³⁶ Faita'akeno ne'vike'a ve a'nemoki ku'kena'api hatete'a Yisasi ekefe hea kate ya'kaime ya'kaime u'nae. ³⁷ Ya'kaime u'nakeno ne'uno Olivi yosa hane'nea avimate lavi'nea kate uno Yelusalemu va'yi hukefe ako eno lava'neteke'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'moki mi'ko o'ake'naya avame hu lo'kiya ya'a alo huno apavelike'a ake'naya yafe aepa he'a amuse hu'a lusiya hu'a ala kekefafati Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae. ³⁸ Inake hu'a nehae "Ala Kava Ve'kati Anumayamo ali'ya alikefe hanakeno hukate'nea ve'ka Anumaya Koti'a kanale manu kamiteno kaya hu'ne. Ko'ku'napi apaipa falu hisea no maisae. Anumaya Kotitimoka hanafi mai'nane huta kaki alita asaka hisune." hu'a nehae.

³⁹ Nehake'a mako Falasi mono vaya ani vaya'ai folakapi mai'nayateti make hu'a Yisasife hae "Ali'ka apaya nehana Nenaoka kakaeya ke ne'afea vaya'ai ke apama'kike'a afa'a maiyo." hu'a

nehae. ⁴⁰ Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapaiye "Nakaeya lahapa'nepauve apavaya a'a a'kanilesayana mika hane'nea yafa'ko'moki afa'a ani ke hu'a naki ali'a asaka hukae." hu'ne.

Yisasi'a Yelusalemu vaya'aife avi le'ne.

⁴¹ Yisasi'a Yelusalemu kumate eno va'yi hukefe eno lava'neteno ani kumate vaya'aife avi leno apate'ne. ⁴² Avi leno ne'apateno inake he "A'ke'ainaka yuna hesaya yafe o'afi'nayanaki nakaeya yuna he ya lapamisoa ve'ka meni mai'noa'maki no'afe. Ani yana fala'ki'neanaketapa o'afinine. ⁴³ Mako kana va'yi hisike'a kame vayatapimoki e'a keki'ya lafi kimalet'e'a mai'a veko nehu'a e'a ali'a haviya hulapatekae. ⁴⁴ Lapa'kaeya'ae mafa'netapi'ae mi'ko lafifi mai'nisaya vaya'ae falitapa hano hukae. Falitapa hano hisake'a yafateti kimale'naya nona mi'ko mopafi ana'kupalavikae. Anumaya Koti'a lapaya hisea yafe ne'eketapa akaeya ke no'afea yafe kame vayatapimoki ali'a haviya hulapatekae." nehe.

⁴⁵⁻⁴⁶ Yisasi'a ani ke huteno ala mono nopi haino faleno akeana ani nopi mai'naya vaya'moki miya alisaya ali'ya ne'alea vaya aepa heno alino apatalekefe nehuno inake he "Anumaya Koti avopi make huno kamale'neane 'Nakaeya nona mi'ko vaya'moki Anumaya Koti aki a'a afikesaya no hane'ne.' huno kamale'nea'maki lapa'kaeya mani nofe afitapa afa yane hutapa afeno ne'maletapa kumaya vaya'moki fala'ki no'apikana nehiketapa kumaya kava nehae." hu'ne.

⁴⁷ Mi'ko afina ani ala mono nopi alino apaya nehike'a ala mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae mi'ko vaya'aite kava vaya'ae Yisasina haesaya kafe kahau ne'ae.

⁴⁸ Kahau ne'aya'maki mi'ko vaya'moki akaeya ke afi'a amuse nehu'a aki ali'a asaka nehaya yafe ala vaya'moki haesaya ka ake'a fole o'ai'nae.

20

Yisasife “Lo'kiya'ka nala'a kami'ne?” hu'a afine'kae.

¹ Mako afina Yisasi'a ala mono nopi mai'neni ali'a atalu hu'naya vaya'aina alino apaya nehuno Anumaya Koti kanale ke hapa'nepaike'a ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae akaeyate e'nae. ² E'a inake hu'a afine'kae “Kakaeya hana akufa kaki hane'nea ve'kake'kae mani akufa ali'ya ne'aline? Hana ve'kamo'a 'Inani akufa ali'ya aleo.' huno kahapaiteno lo'kiya kami'nike'ka mani ali'ya ali'nane?” hu'a afine'kae.

³⁻⁴ Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeya'ae ani kava hu'na mako yafe lapafikekauki nahapaiyo Yoni'a li fale ne'apatea yana Anumaya Koti'a hutekeno fale ne'apatefi afa'a ma mopale vaya'moki hutakeno fale ne'apatefi hutapa fole aitapa nahapaiyo.” hu'ne.

⁵⁻⁷ Hike'a “Ina kava ma kava hukune.” hu'a ke hu'a imafi mafi nehu'a inake hu'a nehake “Anumaya Koti'a hutekeno e'ne.” hisunakeno Yisasi'a “Na'ya hiketapa akaeya ke afitapa lapapaipafi maletapa lamake hutapa nohae.” huno hukea'maki lakaeya “Afa'a mopale vaya'moki

hutakeno e'ne.” huta hisunake'a mi'ko vaya'moki Yoni'a “Anumaya Koti aune laka hu ve'ka mai'ne.” hu'a hu'naya yafe yafa kayoteti lamakisaketa falikune. Hu'a ke hu'a imafi mafi hute'a Yisasife inake hu'a nehae “Nala'a hute'nifi? Lakaeya o'afi'nonanaketa huta fole aita kaha'opaikaune.” hu'a hu'nae. ⁸ Hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloa lo'kiyamo aepa'a hu'na fole ai'na lahapa'opaikoe.” hu'ne.

Vaya'moki hoyale kava yakai'naya ke.

⁹ Yisasi'a aepa heno vaya'aife ma avoya ke inake hu'ne “Mako ve'kamo'a nofi alaka hoya vaiteno mako vaya'ai apayapi ne'maleno inake he ‘Kava hu'netapa ani nofi alaka'afati fa'ko fa'ka hutapa mako'a ne'alitapa mako'a nateo.’ huteno ani hoya aepa ve'ka yatala kana maikefe afaki koteka u'ne. ¹⁰ Afaki koteka mai'nenno ne'ya afu nelea afina ani hoyamo afo'amo'a mako ali'ya ve'ka'a hutekeno ne'yakaiya vaya'aiteka mako nofi alaka alikefe u'ne. Ne'vike'a hoyale ne'yakaiya vaya'moki atafa hu'a amakite'a ‘O'kamikunaki atale'ka uvo.’ hakeno o'alino ataleno akufa'ake u'ne.

¹¹ Utekeno eteno mako fate kayo kayo ve'ka'a hutekeno ne'veana ani kava hu'a atafa hu'a amakite'a avuya hisea kava hutete'a ‘O'kamikunaki atale'ka uvo.’ hu'a hakeno o'alino u'ne. ¹² Utekeno eteno mako fate kayo kayo ve'ka'a hutekeno u'nike'a amakikeno kola'a huteke'a hoyafakati avalemale'a ma'ailaka yaka hutale'nae.

¹³ Yaka hune'atalakeno hoyamo afo'amo'a ina akesa afi'ne 'Hana'ya hisoe? Ne'mafa'ne'ni nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'ni hutesukeno viseana akaeya hisea ke afikafi o'afikae?' huno akesa afi'ne. ¹⁴ Afiteno hutekeno vike'a ani hoyale yakai'naya vaya'moki akete'a inake hu'a nehae 'Mamona mani hoyamo afo'amo mafa'ne. Afo'amo'a falitesikeno'aena mani mafa'nemo'a mani hoya alikeanaki akaeya haeketao. Haesunakeno falisiketa ani hoya lakaiti ya hamalesiketa alikune.' hu'a nehae. ¹⁵ Hute'a hoyafati avale'a ma'aileka yaka hutalet'e'a haekeno fali'ne." Yisasi'a inake he "Ani kava hu'naya'maki hoyamo afo'amo'a hana'ya hupatekaiye? ¹⁶ Eteno hoya'afi ne'yakaiya vayana alesate hapaesike'a falikae. Fali'a hano hisakeno fate vaya'aife 'Etapu ani hoyale kava yakaiyo.' hupatekaiye." nehe. Hike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani ke afite'a inake hae "Avo'neo ani kava ohisae." hu'a hu'nae.

¹⁷ Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyate aulu hapalitata nehuno inake nehe "Anumaya Koti avopi kamale'nea ke aepa'a o'afi'nafe? Ani ke inake hu'ne

'Vaya'moki yafa no ne'ki'a mako yafafe haviya he hu'a ne'atalaya'maki henaka'a ani yafa'mo'a mi'ko yafa apa'kase'nea yafana lusi kanale lo'kiya yafa no'mo atakonale male'nae.' hu'a kamale'neane.

¹⁸ Kamale'nea'maki mi'ko vaya'moki ani yafate asaka hulavisayana apa'kufa aino atalaka atalako huno haviya hukea'maki ani yafa'mo'a mako ve'kamo akufale a'koli laviseana akola ani ve'ka amakisikeno mumusopakana huke." hu'ne.

19 Hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae mono nopi kava vaya'ae inake hae “Lakaeyafe ani avoya ke nehe. Meni avaleta nofi nopi atekaune.” hu'a nehaya'maki mai'naya vaya'aife koli nehu'a atale'nae.

“Sisate ta'kesi hesupi ohesune?” hu'a Yisasife ke hu'a afine'kae.

20 Yakai'a mai'ne'a mako vaya Yisasite hupatake'a u'a ani vaya'yakamoki “Lakaeya kanale alakepa vaya mai'none.” nehu'a apa'ke'atike nehu'a inake hae “Akesi nehisanakeno mako ke nehiseana avaleta ala kava ve'ka lo'kiya'a hane'nea ve'kale kake hutesea yafe ayapi atekaune.” nehae.

21 Ani akesi hukefe ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae “Ali'ka apaya nehana ve'kamoka lakaeya afi'none hu'nana ke lamake'ake ke nehane. Kava vaya'ae afa vaya'ae mako'ke kate ke hapa'nepai'ka lamake hu'ka Anumaya Koti ke ali'ka apaya nehane. 22 Kakaeya hana akufa kakesa ne'afine? Ta'kesi he yati Lomu kava ve'ka Sisate kanale ta'kesi hesupi ohesune?” hu'a afine'kae.

23-24 Afine'kakeno Yisasi'a a'a avataka haya ke ako afi'neni apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Mako moni alitapa navelike'na akeno.” huno hike'a ali'a avelikeno inake he “Ani monilena nala aukosa'ae nala aki'ae hane'ne?” huno hike'a “Sisa aukosa'ae aki'ae hane'ne.” hu'a nehae. 25 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Sisa yana Sisateka ne'amitapa Anumaya Koti yana Anumaya Kotiteka ameo.” hu'ne. 26 Hu'nike'a ani akesi nehaya vaya'moki vaya apaulakale

hisea keleti atafa hukefe hu'naya'maki “Lo'kiya ke neheanaketa atafa ohukune.” nehu'a hu'nea ke'ae apa'kesa afi'a apamo'yo ne'ai'a ke ohu'a mai'nae.

Falite'a hetisaya ke Yisasina afine'kae.

²⁷⁻²⁸ Mako Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'nae. Ani vaya'moki “Vaya fali'nisayapati ete'a he'otikae.” hu'a nehaya vaya'moki Yisasite e'a inake hu'a afine'kae “Ali'ka apaya nehana ve'ka Mosese'a lakaeyafe inake huno kamale'ne ‘Mako ve'kamo'a mafa'ne ali o'ate'nenno a'a ataleno faliseana akana'amo'a ani a aliteno mafa'ne ali o'ate'nenno fali'nea ve'kamo akile mafa'ne alitese.’ huno kamale'neane. ²⁹ Naya mako kayati aole

alea konaka mai'nayapati ala nepu'apimo'a a aliteno mafa'ne ali o'ate'nea ve'ka fali'ne.

³⁰ Falitekeno anile akana'amo'a fali'nea ve'kamo ana ali'nea'maki mafa'ne ali o'atenno fali'ne.

³¹ Falitekeno anile akana'amo'a aliteke'a mi'ko naya mako kayati aole alea konakamoki ani ana ali'naya'maki mafa'ne ali o'ate'a atale'a fali'nae.

³² Ani kava hume hume e'a atalakeno ani ana henaka'a fali'ne. ³³ Naya mako kayati aole

alea konakamoki ani a ali'naya yafe vaya'yaka fali'nisayapati ete'a heti'a maisaya afina ani ana hana ve'kamo a hamalekaiye?” hu'a afine'kae.

³⁴⁻³⁵ Afikakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Meni afina mopale mai'naya ve a'nemoki ve alike'a a alike'a nehaya'maki henaka kana va'yi hiseana Anumaya Koti'a ‘Kanalene fali'nisayapati hetikae.’ huno hapapai'nisea vaya'moki fali'nisayapati hetisaya afina a'nemoki vele o'maisake'a vemoki a o'alikae.

³⁶ Ko'ku'napi kayo kayo vaya'kana hu'a maisaya yafe mako'ae ofalikae. Fali'nayapati heti'naya yafe Anumaya Koti mafa'neyaka maikae.

³⁷⁻³⁸ Mako aise yosale ala ata nelekeno ata kanefe ai'nea'maki ani aise yosa ole'nea afina fali'nisaya vaya hetisaya ke Mosese'a afiteno inake he 'Anumaya Koti'a Epalahamu'aki Aisa'ki'aki Ye'kopu'aki apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'ne.' hu'ne. Ani anaka fali'naya'maki 'Apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'ne.' huno hu'nea kemo'a fali'naya vaya'ai Anumaya Koti'api o'mai'nea'maki ani vaya'ai apa'ku mafa'ne ofali'a afa'a mai'naya yafe ani ke nehe. Anumaya Koti aulakale mi'ko ani vaya'moki akola maike maike hu apavamu ako ali'nae." hu'ne. ³⁹ Nehike'a mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki akaeyafe inake hae "Ali'ka apaya nehana ve'kamoka kanale ke hai nehane." hu'a nehae. ⁴⁰ Hake'a Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki koli hute'a mako'ae afio'ke'nae.

Yisasi'a Teviti'a hu'nea ke apafike'ne.

⁴¹ Afino'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke "Vaya'moki lakufa alino katikefe Anumaya Koti'a hute'nea ve'ka Kalaisi'a afa'a Teviti akeho'amo mai'ne hu'a haya kemo aepa'a na'yane nehae? ⁴²⁻⁴³ Teviti'a akai'a Anumaya Kotife yakame kamale'nea pu'ku Samu avopi Teviti'a inake huno hu'neane Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake hu'ne 'Naya lamaka'ni ala vaya mai'nayateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame

vaya'ka apavale'na kaiyafi apatesuke'a mai'ne'a kakaeyafe ako lakase'ka ala kava ne mai'nane hu'a hukae.' huno kamale'neane.

⁴⁴ Teviti'a Kalaisife 'Anumaya'ni mai'nane.' huno hu'nea'maki na kava hikenno Teviti'a henaka'a alitesea akeho'amofe 'Anumaya'ni mai'nane.' hu'ne." huno apafike'ne.

"Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife lapa'kufa maitapa halove hu'netapao." hu'ne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Mi'ko vaya mai'ne'a afi'nakeno akaeya ke ne'afea vaya'aife inake hu'ne "Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife maitapa halove hu'netapao. Ani vaya'moki apaiyaleka lavino kase'nea kena'api havaili'ne'a u'e'a hisaya yafe nehapaike'a mi'ko ve a'nemoki ali'a anupa hu'a mai'nisaya kumate ne'visake'a 'Nakaeyafe ala ve'ka mai'nane nehu'a ali'a falu fala hunatesae.' nehu'a mono nopi'ae emule'ae kava vaya ne'maiya yate faitopale maisaya yafe nehapaiye.

⁴⁷ Ani vaya'moki kaite a'ne'aife a'a apavataka nehu'a 'Mono nopi atalesaya moni male'nisaya moni lameo.' hake'a nopi hane'nea ya'yaka apamike'a moni'ae hano nehake'a ani kumaya vaya'moki ve a'ne a'a apavataka hu'a 'Kanale ve'ka mai'ne.' hu'a hisaya yafe yatala nunamu Anumaya Kotiteka ke hu'a afine'kae. Ani kava hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupatesea afina lusi apa'kufa apa'kafu kisea yana ala'a alikae." hu'ne.

21

Moni afeno'a o'male'nea a'mo'a Anumaya Kotiteka amuse ya ami'ne.

¹ Yisasi'a akeno asaka huno mai'nike'a moni afeno'api'ae vaya'moki “Anumaya Kotiteka amuse ya amikune.” hute'a mako po'kisifi ne'atalae. ² Ne'atalakeno akeana mako amute o'male kaite a'mo'a eno aole aise haesa monitola anifi atale'ne. ³ Atalekeno Yisasi'a inake he “Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ma kaite ana amute o'male'nea a'mo'a mi'ko ala moni ali'e'a atalaya ve a'ne apa'kaseno ala moni alino eno atale'ne. ⁴ Ataleke'a ma mi'ko'amoki nesu moni afeno'api afa'a hane'nea'maki ali'ya'a o'malekeno afa'a male'nea moni Anumayamoteka afa'a makoma'a ali'e'a atale'naya'maki ma kaite ana alaki mi'ko ya'a o'male'nea a'mo'a mi'ko male'nea moni'a ne'ya'a miya hisea moni alaki alineno atalekeno avaya a'ne.” hu'ne.

Yisasi'a “Havi kana va'yi huke.” hu'ne.

⁵ Mako vaya'moki ala mono nofe inake hu'a hae “Ma nona vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe nesu moni atale'a kanale yafateti konakali'a'ae nona kimale'nae.” hu'a nehae. ⁶ Nehakeno Yisasi'a inake he “Ma ne'akaya yafa nona mako kana va'yi hiseana mako yafa'mo'a mako yafa'mo akofetule ohanekaiya'maki mi'ko ani no yafa'yaka kapele lavike.” hu'ne.

⁷ Hike'a inake hu'a afine'kae “Ali'ka laya nehana Nena na afina ani ya va'yi huke? Na akufa avame ya va'yi hinaketa ani kana makale'a

va'yi huke huta hukune?" hu'a afine'kae.
⁸ Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne
"Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao haviku
apa'ke'atike'ake vaya'moki apa'ke'atike lahapa-
paisaketapa afikae. Nesu vaya'moki e'a nakaeya
naki ne'a'a inake hu'a hukae 'Nakaeya Anumaya
Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka mai'noanakeno
Yisasi eteno esea kana'a ako eno va'yi hu'ne.'
hu'a hisaketapaena lapa'kaeya apa'kame o'veo.
⁹ Mako koteka la nehu'a fate koteka la hisaya
ke afikaya'maki lapa'ku lapame'mo'a halekeno
o'maino. Inani akufa ya va'yi hukea'maki ma
mopa hano hisea kana'a makale va'yi ohuke."

¹⁰ Apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne "Mako
nofi anaka'moki heti'a mako nofi anaka'ae la
hisake'a mako mopale vaya'moki heti'a mako
mopale vaya'ae la hukae. ¹¹ Lusiya huno ala
imima alike. Alisikeno alu kote kote ala kafu
hu'a apa'katesea ya va'yi huke. Alu kote kote
kali'ae lusi ya hapauke. Ko'ku'napakati lusi havi
lapamo'yo aisea avame'ya hu lo'kiya ya'ko va'yi
huke.

¹² Ani lahapapai'noa yana fole ohu'nisike'a
nakaeya naki atapa na'kame e'naya yafe lapatafa
hute'a ali'a haviya hulapatete'a lapavale'a mono
nopi kava vaya'aite'ae kamani kava vaya'ai
apaulakale'ae kake hulapatesaya yafe lapavale'a
nofi nopi lapatekae. ¹³ Lapatekayanaki nakaeya
ke ani afina lapa'kaeya hutapa fole aikae. ¹⁴ Meni
lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa 'Ani kanafi
na ke hukune?" hutapa lapa'kesa afitapa lapa
o'aiyo. ¹⁵ Ani kanafi heti'nisake'na nakai'ni ke
hisaya ke akenopa hale'nea ve'kamo ke lapavay-

ale male'nisuketapa kake nehisake'a mi'ko kame vayatapimoki ani hisaya ke 'Lapapa'ke'atike ke nehae.' hu'a mako ke ani kele hu'a ati o'kakae. ¹⁶ Ani afinana afotapimoki'ae neputapimoki'ae lapa'kaitapi anaka'ae vayatapimoki'ae lapavale'a kake hulapatesaya yafe kame vaya'ai apayapi lapatekae. Lapatesake'a mako'atapi folakatapi-fati apamaki'a kipatesake'a falikae. ¹⁷ Ani afina nakaeya naki lapa'kaeya ne'aya yafenake'a mi'ko vaya'moki apaipa kafa lahapakae. ¹⁸⁻¹⁹ Ina kava hulapatekayanaki lapa'kenopafatina mako'ke lapayo'kato apu'kai olavike. Olavikeanaki lo'kiya vaitapa maisaya yafe maike maike hutapa maisaya lapavamu alikae.”

“Yelusalemu kumana ali'a haviya hukae.” hu'ne.

²⁰ “Kame ati vaya'moki Yelusalemu kumana e'a mai'a veko hisaketapa akesutapaena 'Ala kumati ako ali'a haviya hisaya kana ako aupasi he.' hutapa lapa'kesa afitapa hao heo. ²¹ Ani kanafi Yutia mai'nisaya vayana apaune he'a avimateka haiyo. Yelusalemu mai'nisayateti atale'a alu koteka veo. Makoma'a ma'aileka mai'nisayateti ani keki'ya vekofi hai'a ofaleo. ²² Ani kanafina Anumayamo avopi kamale'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hukea'maki ke o'afi'a hao'otake kava hu'naya vaya anona'a havi ya apamike.

²³ Avo'neo ani kanafi aipa'ae mai'nisea a'ae mafa'ne saufa alitete'a nu ne'apamisaya a'ne'ae lusi nahau hune'apatoe. Ala kana ya ani kanafi ma mopafi va'yi hukaiyanakeno Anumaya

Koti'a hai vai ya'a ani kanafi akaeya ke'a o'afi'a hao'otake kava nehaya yafe Yuta ve a'ne'aite malekaiye. ²⁴ Ani kanafi kame vaya'moki yatala hakinaleti hapa'a falikae. Mako vaya apavale'a nofi huli'a u'a fate koteka Yuta nofi o'mai vaya'ae apate'a mai'nisake'a Yuta nofi o'mai vaya'moki e'a Yelusalemu kumana akuya aine'atale'a ani Yuta nofi o'mai vaya anile maike maikete'a Yuta nofi o'mai vaya'moki kava yakaisaya kana hano huke." hu'ne.

"Nesu fate fate akufa avame'ya hu yana no'akaya ya aketesake'na ekaue." hu'ne.

²⁵ Yisasi'a inake nehe "Nesu fate fate akufa avame'ya hu yana yake'ae sanafi'ae i'ka'ae mi'ko fate fate kava huke. Hake li'mo'a apaupae nehuno uneno hisea yafe ma mopafina mi'ko koteka vayana koli hukae. ²⁶ Ko'ku'napi lo'kiya ya hane'nea ya'ko'moki anekinaki hu'a kanake kanake nehu'a fate fate kate u'e'a hisaya yafe mi'ko vaya'moki 'Ma mopafi na ya va'yi hukefe nehe?' nehu'a koli apaipa apa'kesa ne'afisakeno apaulakamo'a veko veko nehisike'a apaune ka'ka ailavikae. ²⁷ Ani ya fole aitesike'naena nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ano hale lo'kiya himamu ya'ae hiyapi eli'na ne'esuke'a nakekae. ²⁸ Ani avame'ya aepa heno fole aisiketapaena lapa'kufa alino katisea afina makale'a va'yi hiseafene hutapa hetitapa aketapa asaka hutapa akeo." nehe.

²⁹ Yisasi'a avoya ke inake huno hapa'nepaiye "Fi'ki yosa'ae mako yosa'ae akeo. Fi'ki yosa hiki-fakana yosae. ³⁰ Ani hikifa yosamo'a atali huteno

anupa'a maleketapaena 'Meni hoya ha'kale kana fole aiye.' hutapa nehae. ³¹ Ani kava ne-haya'maki ani lahapapai'noa avame ya ake-sayana 'Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana ako va'yi huke.' hutapa afikae.

³² Lamake hu'na lahapa'nepauve meni mai'naya vayana ofali'a afa'a mai'nisakeno ani mi'ko ya va'yi huke. ³³ Ko'ku'na'ae ma mopa'ae ako fanane huka'a'maki nakaeya kemo'a hano ohuno haneke haneke huke.

³⁴⁻³⁵ Lapa'kaitapi yakaiyo. Haviku atu li nelitata nehutapa haviku ne'ya nesaya yafe'ae lapa'kufale yafe'ae lapa'kesa afifi hutapa mai'nisakeno ani ya'mo'a aino ati'kalapate'nisikeno ala ve'ka ekaiye. Ala ve'ka kalifumo'a nehea ya huno makale'a nehatea kava huno Yisasi'a eno mi'ko ma mopafi vaya'ai apaulakale va'yi hisike'a atali hukae. ³⁶ Ani yafe lapa'kaitapi yakaiyo. Mi'ko afina Anumaya Kotitekati lo'kiya alisaya yafe afine'kesukeno ani lo'kiya lapami'nisiketapaena ani hao'otake ya va'yi hisea afina Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katisiketapa ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na naulakale hetikae." hu'ne.

³⁷ Yisasi'a mi'ko afina ala mono nopi mai'nenno alino apaya hu'nea'maki mi'ko hani'ainaka Olivi yosa hane'nea avimate haino ne'maiye.

³⁸ Mai'nikeno ko'netike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke afikefe mono nopi e'a ali'a atalu nehae.

22

Yutasi'a Yisasina haesaya ke hu'ne.

¹ Ala emu ki afina aupasi nehe. Ani emule hale o'ki kai hame'ya ne'ne'a kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe ali'a atalu hu'a ki'nae. ² Ani emu ki afina aupasi nehike'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ve a'ne'aife koli hute'a "Hana'ya huta Yisasina haesunakeno falise?" hu'a Yisasi haesaya kafe kahau ne'ae.

³⁻⁵ Koli nehakeno Sata'a uno Yutasi aipafi haino fale'ne. Yutasi'a mako aki'a Isa'kalioti'a Yisasi aiyalekati aole alea vaya'ae ne'maiya ve'kamo'a apataleno uno mono nopi kava vaya'ae mono nopi ati kava vaya'ae kake huno inake he "Akesi hu'na lahapapaisuketapa Yisasina atafa hukae." huno hike'a amuse'a nehu'a "Ani kava hisanaketa miya kamikune." hu'a nehae. ⁶ Nehakeno Yutasi'a "He." nehuno vaya kulite o'aisea afina kesi kateti Yisasina apavelisike'a atafa hisaya kafe kahau ane'apate.

Aole ve'kala'mokani ne'ya ali'ana avatati neha'ae.

⁷ Hale o'ki kai hame'ya ne'naya kana hokote afina va'yi he. Ani afina kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a hao hisaya yafe mako sipi sipi afu ana'au'a he'nae. ⁸ Ani yafe Yisasi'a Pita'ae Yoni'ae hune'anateno inake nehe "Utana Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe lakesa afita hao hisuna yafe ne'yana utana alitana avatati hi'aketa neno." huno hunate'ne. ⁹ Hune'anateke'ana "Hana nopi uta'a kaesu'ake'kae nehane?" hu'ana neha'ae.

10-11 Neha'akeno inake huno hanapai'ne akeke'ao ala kumate ne'visa'akeno mako ve'kamo'a ala samofi li hefino alili ve'ka kateka fotu huka'ae. Fotu hutetana a'kame ne'utana haino falesea nopi lana'kaeya'ae haitana fale'ao. Haisea nopi utana ani no'mo afo'amofe inake hutana hapai'ao “Alino laya hu ve'kamo'a kakaeyafe inake huno kafine'ke ‘Hana nopi nakaeya ke ne'afea anaka'ni'ae Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino kati'nea kanae lakesa afita hao hisuna yafe ne'ya nesune?’ nehe.” hutana afike'ao. ¹² Afine'kesa'akeno hi'yalamu hu'a hanafi kimale nona ako ali'a avatati humale nona ala no'kefa lanavelisiketana ani nopi ne'yati alitana avatati hi'ao huno hanapai'ne. ¹³ Hanapaike'ana u'na'a'maki hu'nea kemo'a mi'ko fole ai'nike'ana Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea kana'ae apa'kesa afi'a hao hisaya yafe ne'yana ali'ana avatati hu'na'ae.

“Nakufa'ae kola'ni'ae neo.” huno apami'ne.

¹⁴ Ne'ya ako nekefe nehu'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae faitopale mai'nae. ¹⁵ Faitopale mai'nakeno apa'kaeyafe inake hu'ne “Lapa'kaeya'ae mani ne'ya Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea kana'ae lakesa afita hao hisuna ne'yana lapa'kaeya'ae lo'ka'na neso a yafe lusiya huno ne'nahaiye. Nete'na lusi nakafu kitesike'na falikoe. ¹⁶ Lahapa'nepauve ma ne'ya mopale mai'ne'na mako'ae o'nekauvanaki Anumaya Koti'a akola lapa'ku lapame alino katitesike'na

Anumaya Koti kava yakaisea kumate u'na nekauve.” hu'ne.

¹⁷ Mako nofi alakamo li'mo aki'a vaeni Yisasi'a ani li hane'nea ke'ayo aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno inake huno hapapai'ne “Ma ke'ayo alitapa mi'ko nete nete heo. ¹⁸ Lahapa'nepauve meni aepa he'na nofi alakamo lina mako'ae hu'na o'neka'ua'maki Anumaya Koti kava yakaisea kana va'yi hi-nake'na nekauve.” hu'ne.

¹⁹ Ina kava huteno kai hame'ya alino Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno alino a'kaya heno ne'apamino inake nehe “Mani kai hame'ya nakaeya nakufae. Lapa'kaeyafe hu'na nakufa atalekauve. Ataletesuketapa ani kai hame'ya nesaya afina nakaeyafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo.” hu'ne. ²⁰ Hike'a ne'ya netakeno nofi alakamo li hane'nea ke'ayo aliteno inake huno hapapai'ne “Ma lina nakaeya kolane. Nahae-sake'na falisoana kola'nimo'a lapa'kaeyafe la'ki laviseana Anumaya Koti'a saufa alino lo'kiya vailapate'nea kemo aepa'a alino lo'kiya vaike.

²¹ Lo'kiya vaikaiya'maki akekeo nakaeyafe vaya'moki afisaki huno nakesi huno kame ya hunatesea ve'ka nakaeya'ae lo'kano mai'niketa'a la'ayana makopi ne'ya alita'a ne'no'ae. ²² Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka Anumaya Koti'a hunate'nea kate ukoa'maki vaya'moki afisaki huno nakesi huno nakaeya navaleno kame ya hunateno vaya'ai apayapi natea ve'kae avo'neo hu'na nahau hanaki kakufa mai'ka halove hu'ne'kao hu'nae nehoe.” hu'ne. ²³ Nehike'a apa'kai'api ke hu'a imafi mafi nehu'a inake hae “Lakaeyapati

hana ve'kamo'a ani akufa kava huke?" hu'a nehae.

"Lakaeyapi nala'a ala ve'ka mai'ne." hu'a ke vai'nae.

²⁴ Ani ke hute'a inake hae "Nala'a lakaeyapi lakaseno ala ve'ka mai'ne?" hu'a ani yateti ke ne'vaiye. ²⁵ Ke ne'vaikeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Ma mopale Isaleli nofi o'mai vaya'ai ala yahauve vaya'moki 'Ala kava vaya mai'none.' hute'a ke ne'apama'ki'a ali'ya ke hune'apate'a 'Nakaeyafe kanale kava ve'kae hu'a hunatesae.' hu'a nehae. ²⁶ Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya folakapi ina akufa kava o'malesikeno lapa'kaeyapi aki hanesea ve'kamo'a aise ve'kamo'a nehea kava hise. Kava ve'katapimo'a lapa'kaeya kayo kayo ve'ka maise. ²⁷ Nala'a ala kava ve'ka mai'ne? Afa'a faitopale mai'neneno ne'ya ne'nea ve'kafi? Ne'ya hatino ne'apamea ve'kae? Lamake afa'a faitopale mai'neneno ne'ya ne'nea ve'ka ala ve'ka mai'niki nakaeya lapa'kaeya'ae mai'ne'na kayo kayo hunelapatoe.

²⁸ Havi kana nakaeyate fole aiketapa lapa'kaeya o'nataletapa nakaeya'ae mai'nae.

²⁹ Ani yafe Afo'ni'amo'a nakaeyafe 'Kava yakaikane.' hunate'nea kava hu'na lapa'kaeyafe 'Kava yakaikae.' hu'na hulapate'noe. ³⁰ Ani kava hisuketapa kava yakaisoa kumate mai'netapa nakaeya'ae ne'ya ne'netapa kava vaya'ai hipale faitopale mai'netapa nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea Isaleli nofi vaya'yaka kava yakaipatekae." hu'ne.

Yisasi'a Pitafe “Nakaeyafe no'akoa ve'kae hu'ka hukane.” hu'ne.

³¹⁻³² Saimonife inake hu'ne “Saimoni Saimoni afeo Sata'a lapa'kaeya nakaeya natalesaya yafe lapatafa huno ‘Hao'otake kava heo.’ huno ano lapavataka hisea yafe ‘Ani vaya nameo.’ huno Anumaya Kotife afike'neanaki Saimonika nakaeyafe ‘Lusi lo'kiya'a hane'ne.’ hu'ka kaipafi afi'ka male'nana ke o'atalesana yafe nakaeya kakaeyafe Anumaya Kotiteka ako afike'noanaki kaipa ai'ka yahae hute'ka vaya'kamoki nakaeyafe apaipafati afisaya yafe apaya ho.” nehe. ³³ Nehikeno Saimoni'a akaeyafe inake nehe “Anumaya'nimoka kakaeya'ae nofi nopi hula'atete'a laha'aesaketa'a faliku'ae hu'na naipa nakesa ne'afoe.” nehe. ³⁴ Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Pitaka kaha'nepauve meni hani'ainaka ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae afina nakaeyafe ‘O'ake'noa ve'kae nehae.’ hu'ka vane hunatekane.” hu'ne.

³⁵ Apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Monitapi'ae kutapi'ae lapaiya ano'ae alitapa o'veo hu'na hulapate'noa'maki mako ya ho'ka olapate'nife?” huno apafikeke'a “He'e mi'ko ya kanale ali'none.” hu'a nehae. ³⁶ Hakeno apa'kaeyafe inake nehe “A'ke'ainaka ani ke lahapapai'noanaki meni afina monitapi hane'nisea'mokitapa alitapa veo. Kutapi hane'nisea'mokitapa alitapa veo. Yatala hakinatapi o'male'nisea'mokitapa ku'kenatapi alu ve'ka amisakeno anona'a yatala hakinatapi lapamise.

³⁷ Lahapa'nepauve a'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'naya ke inake huno kamale'neane

'Hao'otake kava nehaya vaya'ae ali'a lo'kate'nae.
 Vaya'yakamoki akaeyafe inake hae
 hao'otake kava'ake ve'ka mai'ne hu'a
 nehae.'

huno kamale'nayanaki nakaeya hunatesaya
 kava hisakeno ani ke fole aino ne'ya'a alitekeno
 lamake nehe hu'a hukae." nehe. ³⁸ Hike'a
 inake nehae "Anumayatimoka ako aole
 yatala hakinalana ma hane'ne." hu'a hakeno
 apa'kaeyafe inake he "Haine." hu'ne.

Yisasi'a afo'amoteka ke huno afike'ne.

³⁹ No kuma ataleno mi'ko afina nehea kava
 huno Olivi yosa hane'nea avimate haino
 ne'vike'a akaeya ke ne'afea anaka a'kame
 u'nae. ⁴⁰ Maisea yate va'yi nehuno apa'kaeyafe
 inake nehe "Anumaya Kotiteka inake hutapa
 afikeo 'Sata'a ano lavataka hisea kate lavale'ka
 olato.' hutapa afikeo." nehe. ⁴¹⁻⁴² Ani ke
 huteno apataleno uno vaya'moki yafa kayo
 yaka hutalakeno uno nehanea avamete uno
 ale'ya alo ne'ano Anumaya Kotiteka inake
 huno afine'ke "Afo'nimoka falisoa ya huki
 ani havi kana ya'mo'a atu'ake nehea li'kana
 nehiki kahaisike'kaefe ani li hane'nea ke'ayona
 nahafalo. Afa'a nakaeya naipa nakesale a'kame
 o'male'ka kakai'ka kaipa kakesale a'kame malo."
 huno afine'ke.

⁴³ Afine'kekeno ko'ku'napakati mako kayo
 kayo ve'kamo'a eno Yisasina lo'kiya ami'ne.
⁴⁴ Amitekeno Yisasi'a aipafi maleno akeana lusi
 kana hu'nea yafe Anumaya Kotiteka mako'ae
 lusiya huno ke huno afine'kekeno haisemo'a
 kola'kana huno mopale la'keta'ke huno lavi'ne.

⁴⁵ Nelavikeno Anumaya Kotiteka afiketenno hetino akaeya ke ne'afea anaka'moki mai'nayateka uno apa'keana apa'kaeya apaipamo'a kana'ake hu'nea yafe ako apau kale'a mai'nakeno uno apa'ke'ne. ⁴⁶ Apa'keteno apa'kaeyafe inake nehe “Hae lapa'kaeya lapau kaletapa mai'nafe? Hetitapa Sata'a 'Hao'otake kava heo.’ huno ano lapavataka hisiketapa o'afisaya yafe Anumaya Kotiteka ke hutapa afikeo.” nehe.

Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'ai apayapi ate'ne.

⁴⁷ Ani ke nehike'a nesu vaya va'yi hakeno Yutasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'ae lo'kano ne'maiya ve'kamo'a apavaleno Yisasi haute eno hano nekefe e'ne. ⁴⁸ Ekeno Yisasi'a inake nehe “Yutasi naha'ka nesana yateti nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakesi hu'ka kame ya hunate'ka kame vaya'ai apayapi ne'natape?” hu'ne.

⁴⁹ Nehike'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'moki akaeya'ae mai'ne'a haya kava ne'ake'a inake hae “Anumayamoka yatala hakinaleti hapaesupe?” hu'a nehae.

⁵⁰ Nehakeno apa'kaeyapati mako ve'kamo'a ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya ve'ka'a hakefe nehuno yatala hakinaleti lamaka aupalika akesa heno hataka hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne. ⁵¹ Asaka hunelavikeno Yisasi'a inake he “La hisaya ya ataleo.” nehuno ayana akesa aepale male'nenno akesa alino kanale hute'ne.

⁵² Alino kanale huteteno Yisasi'a mono nopi kava vaya'ae ala mono note ati vaya'aite kava

vaya'ae ala ala vaya'ae ani vaya'ae akaeya atafa hukefe e'naya vaya'aife'ae Yisasi'a inake nehe “Lapa'kaeya nakaeyafe ‘Vaya neha-pano kumaya'ya nehea ve'ka mai'ne.’ hutapae yatala hakina'ae mi'ko kayo'ae alitapa ne'afe?⁵³ Nakaeya mi'ko afina lapa'kaeya'ae ala mono nopi lo'ka'na mai'noketapa natafa ohu'naya'maki Anumaya Koti'a ma kana lapayapi male'niki Sata'a hani'mo afo'amo'a ali'ya alisea kana ako meni va'yi hu'ne.” nehe.

Pita'a Yisasife “O'ake'noa ve'kae.” huno hute'ne.

⁵⁴ Hike'a atafa hu'a ala mono nopi hokote kava ve'kamo kumate avale'a ne'vakeno Pita'a haute o'uno afakite a'kame u'ne. ⁵⁵ U'nike'a ani no keki'ya vekofi ata kamalete'a faitopale mai'nakeno Pita'a ani ata kamale'a mai'naya vaya'ae lo'ka'a faitopale mai'ne. ⁵⁶ Ata kanefete faitopale mai'nikeno mako ali'ya a'mafa'nemo'a Pitana akeno lake lake nehuno inake he “Ma ve'ka Yisasi'ae lo'kano uneno nehea ve'ka mai'ne.” nehe. ⁵⁷ Nehikeno Pita'a inake nehe “Ma a'mafa'ne nakaeya no'akoa ve'kae nehane.” hu'ne.

⁵⁸ Aise'a maike'a mako ve'kamo'a Pitana aketeno inake nehe “Kakaeya Yisasi'ae lo'katana ne'mai'a ve'ka mai'nane.” huno hikenno Pita'a inake he “Ma nahaeya'moka nakaeya ani ve'ka o'mai'noe.” hu'ne. ⁵⁹ Henaka'a aise'a maike'a mako ve'kamo'a lo'kiya kefati inake nehe “Lamake lahapa'nepauve ma ve'ka Kalili ve'kakeno Yisasi'ae uneno nehea ve'ka mai'ne.” nehe. ⁶⁰ Nehikeno Pita'a inake nehe “Ma

ve'kamoka o'afoa ke nehane.” nehea avayakasa ko'kolemo'a ake ne'aiye.

⁶¹⁻⁶² Ake ne'aikeno Anumayamo'a aino yahae huno Pitana akeno lake lake hikenno Pita'a akesa afino hao huno Yisasi'a hu'nea ke afi'ne. Ani ke inake hu'ne “Meni hani'ainaka ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae afina ‘O'ake'noa ve'kae nehae.’ hu'ka nakaeya naki hu'ka fala'kikane.” huno hu'nea ke Pita'a akesa afino hao huteno hatilavino lusi avi nele.

Yisasina kamuke nehau'a amaki'nae.

⁶³ Yisasina atafa hu'naya vaya'moki kiki hune'ate'a kamuke nehau'a kayoteti amaki'nae.

⁶⁴ Ne'amaki'a kenaleti aulakale nofi ki'a ati kate'ne'a inake hu'a nehae “Kaune laka nehana ve'ka mai'nanaki lahapaiyo nala'a ne'kamakifi hu'ka fole aiyo?” hu'a afine'kae. ⁶⁵ Mako'ae alu ke alu ke nehu'a kiki hune'ate'a kamuke hau'nae.

Aepa he'a Yisasina kake hute'nae.

⁶⁶ Kamuke nehautakeno kotike'a Yuta vaya'aipi ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae “Kake hutesune.” hu'a ali'a atalu hake'a Yisasina ani kanisole vaya'ai apaulakale avale'a u'a ate'nake'a Yisasife inake hu'a afine'kae. ⁶⁷ “Kakaeya lahapaiyo kakaeya Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea ve'ka mai'napi?” hu'a hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Nakaeya lahapaaisoana lamake hane hutapa ani ke afitapa lapaipafi o'malekae. ⁶⁸ Mako ke lapafikesuketapaena anona'a ke'nile naha'opaikae. ⁶⁹ Meni aepa he'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alite'nea ve'kamo'na lusi lo'kiya'a hane'nea

Anumaya Koti lamaka aupalika'a nakaeya faitopale mai'ne'na akola maikoe.” hu'ne. ⁷⁰ Nehike'a mi'ko anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki inake hu'a hae “Kakaeya ani ke hananaki Anumaya Koti mafa'ne'a kakai'kake mai'nape?” hu'a hakeno “Lapa'kaeya nakaeyafe ani ve'ka mai'nane hutapa nehayana lamake nehae.” hu'ne. ⁷¹ Nehike'a inake hae “Akai'a avayafati haesuna ke ako lahapaiketa afunanaki haviku alu vaya'aife ke hisunake'a akaeyafe laha'opaisae.” hu'a hu'nae.

23

Pailati'a Yisasina kake hute'ne.

¹ Mi'ko kanisole vaya'moki heti'a Yisasina avale'a Pailati ala kava ve'kale u'nae. ² U'ne'a aepa he'a “Ma kava huno hao'otake kava hu'ne.” hu'a inake nehae “Lakaeya akonana ani ve'kamo'a lakaeya kote vaya'aife ‘Kamani vaya'ai ke ataletapa hao'otake kava heo.’ nehuno lakaeyafe inake he ‘Sisa'a kava ve'kale ta'kesi oheo.’ nehuno ‘Nakaeya Kalaisi'na nakai'nike yahauve ve'ka mai'noe.’ hu'ne.” hu'a nehae.

³ Nehakeno Pailati'a Yisasife inake huno afine'ke “Yuta vaya'ai yahauve'api mai'nape?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “Kakaeya'ka ani ke hai nehane.” nehe. ⁴ Nehikeno Pailati'a mono nopi kava vaya'ae mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'ae inake huno hapapai'ne “Hao'otake kava hu'ne hutapa hu'naya yana kahau aovana mako hao'otake ya'a o'male'ne.” hu'ne. ⁵ Hike'a lo'kiya kefati inake hu'a nehae “Mi'ko Yutia koteka uneno nehuno vaya'yaka'aife ‘Kamani vaya'ai ke

ataletapa ma kava heo.' huno apavelike'a 'Ani kava hupatekaune.' hu'a nehae. Kaliliti ani kava aepa heno hume hume meni male ako e'ne." hu'a nehae.

Heloti'a Yisasina kake hute'ne.

⁶ Pailati'a ani ke afiteno inake huno apafine'ke "Ani ve'ka Kalili ve'kafe?" huno apafine'ke. ⁷ Apafine'keke'a "He ani kumateti ve'kae." hu'a hakeno Heloti'a kava ne'yakaiya kumateti ve'ka mai'ne hu'a haya ke afiteno Helotite hute'ne. Heloti'a ani kanafi Yelusalemu ne'maiye.

⁸ Heloti'a Yisasina aketeno lusi amuse nehe. Avake'a afi'neanakeno mako o'ake'naya avame hu lo'kiya yana hinake'na akesoafene nehuno yatala afina Yisasina akesea akesa afi'nea'maki o'ake'ne. ⁹ Yisasina aketeno mi'ko yafe ke huno afike afike hu'nea'maki Yisasi'a ke anona'ale mako aise ke ohu'ne. ¹⁰ Ohu'nike'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae anile heti'a mai'ne'a lusi ke nehu'a "Ina kava ma kava huno havi kava hu'ne." hu'a nehae. ¹¹ Hakeno Heloti'ae ati vaya'amoki'ae Yisasina hu'a haviya hutete'a kiki nehu'a kamuke ne'ama'ki'a mako kanale kena ali'a havaite-takeno Heloti'a Yisasife "Pailatite eteno vise." huno hute'ne. ¹² A'ke'ainaka Heloti'ae Pailati'ae kame fai'ana ne'mai'a kanola'maki meni ani afina ana'kaeya makopi ali'ana konaka neha'ae.

Pailati'a Yisasife "Yofo yosale hata asaikeno falino." hu'ne.

¹³⁻¹⁴ Pailati'a mono nopi kava vaya'ae Yuta vaya'ai kava vaya'ae vaya'yaka'aeke ke hike'a akaeyate akeno inake huno hapapai'ne

“Lapa'kaeya ma kanoe havi kava huno vaya'aife 'Kamani vaya'ai ke ne'ataletapa havi kava heo.' huno hapa'nepaiye hutapa hayana nakaeya kake hutesoa yafe nakaeyate avaletapa e'naya'maki akeo nakaeya lapa'kaeyatapi lapaulakale kahau aovana 'Havi kava hu'ne.' hutapa haya havi kavana alaki mako'ke'ato'a alaki ohu'ne hu'na aipafi ake'noe. ¹⁵⁻¹⁶ Ake'noanaki Heloti'a ani kava huno akeana lakaeyatefe 'Ete'ka uvo.' huno hute'ne. Akeo mani ve'ka falisea hao'otake kava ohu'nea yafe afa'a aumomo malete'na akesa alite'na kayo amite'na atalesukeno afa'a vise.” hu'ne. ¹⁷ Mi'ko kafu'ae kafa'ae ala emu ki afina ala kava kanomo'a mako'ke ve'ka nofi nopi hutekeno mai'nea kanoe vaya'moki apa'ki akeno apa'kasea ve'kae “Hano hanaki uvo.” huno hute'ne.

¹⁸ Hute'nea'maki mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki ke nehu'a inake hae “Yisasina hae-sakeno falise. Lakaeya Palapasife nofi nopati hano hise huta aki ne'aone.” hu'a nehae. ¹⁹ Ani Palapasi'a ala kumate vaya'aife inake he “Kamani vaya'ae la hiketao.” huno mako ve'ka hano kite'nea yafe nofi nopi hute'naya ve'ka mai'nike'a akaeyafe ani ke nehae.

²⁰ Nehakeno Pailati'a Yisasife “Atalesukeno vise.” huno apa'kaeyafe mako'ae apafine'ke. ²¹ Apafine'keke'a apa'kaeya ala kekefafati inake hae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino. Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a hu'nae. ²² Pailati'a mako'ae eteno apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Na'ya hiketapa ani ke nehae? Hana akufa havi kava hu'ne? Nakaeya kahau aovana falisea hao'otake kavana ohu'nea

yafe afa'a aumomo malet'e'na akesa alite'na sefu amite'na atalesukeno afa'a vise.” hu'ne.

²³ Ani ke hea'maki apa'kaeya lusi lo'kiya ke nehu'a ala kefati inaki hu'a hae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a lo'kiya kefati huke huke hakeno apa'kaeya kemo'a Pailati'a hea ke ano ati'kate'ne. ²⁴ Ano ati'kaeya yafe Pailati'a haya ke afiteni Yisasife “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” huno ati vaya hapapai'ne. ²⁵ Palapasi'a vaya'aife “Kamani vaya'ae la hiketao.” huteno mako kano hano kite'nike'a nofi nopi hute'naya kanoe ke hu'a afike afike haya yafe Pailati'a “Hano hananaki uvo.” hu'nea'maki mi'ko vaya'moki Yisasife “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'naya ke a'kame nehe.

Yisasi'a kateka ne'uno hu'nea ke.

²⁶ Yisasina avale'a ne'u'a Saimoni'a Sailini kumateti ve'ka hoyafakati kate ne'eke'a ati vaya'moki atafa hute'a yofo yosa ali'a ayo'nale kofitete'a “Yisasi a'kame kofi'ka uvo.” hu'a hute'nae. ²⁷ Nehake'a mi'ko vaya'ae a'ne'ae a'kame ne'u'a a'nemoki avi yakame nehu'a avi nele'a hapau hume hume ne'vae. ²⁸ Ne'vakeno Yisasi'a aino yahae huno ne'apa'keno inake he “Yelusalemu a'nemokitapa nakaeyafe avi letapa o'nateo. Avi lesune hutapaena lapa'kaeyatape'ke avi neletapa mafa'netapike aviletapa apateo. ²⁹ Akekeo henaka'a mako havi kana va'yi hisike'a inake hu'a hukae ‘Nahamo a'nemokitapa lusi amuse hutapa maiyo. Mafa'ne ali o'ate'naya a'nemokitapa amuse hutapa maiyo. Mafa'ne nu

no'amisaya a'nemokitapa amuse hutapa maiyo.' hu'a hukae. ³⁰ Ani havi kanafi

Aepa he'a ala avimafe inake hu'a hukae 'Mehai ali'ka lati kao.' hu'a hukae. Aise avimafe inake hu'a hukae 'Mehai ali'ka ai'ka ati'kalato.' hu'a hukae.

³¹ Nakaeya haekafa atakana ve'ka faipa kava ohu'noa ve'ka mai'noke'a mani kava hune-nate'naya'maki lapa'kaeya vai'nea atakana vaya faipa kava nehaya vaya mai'nayanake'a hana akufa kava hulapatekae?" hu'ne.

³² Yisasina hakefe avale'a ne'u'a aole hao'otake kava hu'na'a ve'kala'ae hanakefe anavale'a ne'vae. ³³ Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'aya avimate ute'a avale'a aole hao'otake kava hu'na'a kanola'ae yoyo yosale nili aite'a asaimale'nae. Mako ve'ka Yisasi haoka aupalika nili ai'a asaimalete'a mako ve'ka aya lamaka aupalika nile aite'a asaimale'nae.

³⁴ Nili aite'a asaimale'nakeno Yisasi'a Anumaya Kotiteka inake huno ke nehe "Afo'nimoka ma vaya'moki hao'otake kava nehaya kavafe 'Ina kava nehune.' hu'a afi'a alakepa ohu'naki ani yafe lahapaove lapatove nehu'ka kaipa falu yapati ani hao'otake ya'api ali'ka atalepato." hu'ne. Hike'a ati vaya'moki kena'a ali'a fa'ko fa'ka hukefe kasi yo'kalokana yo'kalo nelakeno apa'kaseno haiya ve'kamo'a ne'ale.

³⁵ Kasi yo'kalokana yo'kalo le'a ne'alike'a vaya'moki ali'a atalu hu'a heti'a mai'ne'a aulu nehake'a kava vaya'moki hu'a haviya hune'ate'a inake nehae "Mako vaya'ai apa'kufa alino kati'nea kano Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe ha-

paliteno hute'nea ve'ka mai'niseana akaeya'a akufa alino katise.” hu'a nehae.

³⁶⁻³⁷ Nehake'a ati vaya'moki ani kava hu'a kamuke hau'nae. Haka ohu nofi alakafati fole ai'nea lina amite'a inake hae “Kakaeya Yuta vaya'aipi yahauve kano'api mai'nisanana kakai'ka kakufa ali'ka kateo.” hu'a nehae.
³⁸ Akenopale hane'nea avo'mo'a inake nehe “Mani ve'ka Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'ne.” hu'a kamale'nae.

Hao'otake kava hu'nea kanomo'a Yisasina aipa ami'ne.

³⁹ Mako hao'otake kava hu'nea kano yofo yosale nili ai'a asaimale'naya kanomo'a Yisasife kamuke nehauno inake nehe “Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea ve'ka mai'nape? Kakaeya ani ve'ka mai'nisanana kakaeya'ae la'akaeya'ae yosaleti ali'ka ataleketa lavino.” nehe. ⁴⁰ Hikeno mako hao'otake kava hike'a yofo yosale nili aite'a asaimale'naya ve'kamo'a ani ke afiteno ke ne'ama'kino inake nehe “Vae la'akaeya hao'otake kava hu'no'a anona'a makopi la'akaeya'ae nili aite'a asai'nayanaketa'a faliku'ae. Kakaeya Anumaya Kotife koli nohu'kae ani ke nehape? ⁴¹ La'akaeya hao'otake ya hu'no'a anona'a kanale laha'a'a asai'naya'maki ma ve'ka mako hao'otake ya'a o'male'nea ve'ka ani kava hute'nae.” nehe.
⁴² Ani ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Yisasika kava yakaikefe esana afina nakaeyafe kanale kakesa afi'ka nameo.” nehe. ⁴³ Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Lamake hu'na kaha'nepauve meni afina nakaeya'ae kanale

maike maike nehaya kumate lo'kata'a haita'a maiku'ae." hu'ne.

Yisasi'a ako fali'ne.

⁴⁴ Ani kanafi yakemo'a eno folakate nehikeno yake nelea ya'a hano hikeno mi'ko koteka lusi hani kiteno une afafa eteno alino hale'ne. ⁴⁵ Hani ne'kikeno ala mono nopi a'a asaimale'naya ken-amo'a folakapati vala ai'ne.

⁴⁶ Vala aitekeno Yisasi'a ala kekefafati inake nehe "Afo'nimoka naku mafa'ne meni kayapi ne'maloe." nehikeno avamu'a hano hikeno fali'ne. ⁴⁷ Fali'nike'a anile mai'naya ati vaya'aite kava ve'ka'apimo'a Yisasi'a hu'nea kavana aketeno Anumaya Koti aki alino asaka nehuno inake nehe "Lamake mani ve'ka hao'otake kava ohu'nea ve'ka alakepa ve'ka mai'ne." hu'ne.

⁴⁸ "Na kava hutesafi aketetae." hu'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki mi'ko hu'nea kava akete'a hapau hutete'a havikafa ali'a fatakaume fatakaume no'apileka u'nae. ⁴⁹ U'naya'maki mi'ko vaya'ae Kaliliti a'kame e'naya a'neyaka'ae mako aise'a afakite mai'ne'a hute'naya kavana ake'nae.

Yisasina yafa kapi kite'nae.

⁵⁰⁻⁵¹ Mako alakepa ve'ka Yosefe'a Yuta vaya ne'maiya kumate Alimatia kumateti ve'ka anile mai'ne. Ani ve'kamo'a Yuta vaya'ai kanisole'api mai'neanaki "Yisasina hakaune." hu'a haya kavafe "He kanalene haeyo." huno ohu'nea'maki ani ve'ka Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana'ae akeva mai'nea ve'kae.

⁵² Yosefe'a Pailatite uno inake huno afine'ke "Kanale nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?" huno

afine'ke. ⁵³ Afine'kekeno “He.” hikenon yofon yosaleti asaino akufa'a aliteno mako yosa'ae kenaleti akufale hayateno mako vaya kio'apate'naya yafa'kapi alino uno kite'ne. ⁵⁴ Ani yu'mepa Sapati afina va'yi hukefe hike'a ali'a avatati hukefe haya afina Sapati ako aepa hekefe nehike'a ani kava nehe.

⁵⁵ Nehike'a Kaliliti Yisasi'ae e'naya a'neyaka Yosefe'a yafa'kapi ki ne'ateke'a a'kame u'a ake'nae. ⁵⁶ Akete'a no'apile ete'a u'a akufale faletesaya mana'ake masave ali'a avatati nehakeno Sapati afina va'yi hike'a ke male male'nea ke a'kame male'a mai'a falu hu'nae.

24

Yisasi'a fali'neapati heti'ne.

¹ Sota'mo hokote afina ko o'ali'nike'a ani a'nemoki ali'a avatati humale'naya mana'ake masavena ali'a Yisasina kite'naya kelileka u'nae. ²⁻³ U'a akayana keli avayale ai'a a'kanimale'naya yafana ako ali'a a'kolitale'nakeno avayale o'male'nike'a ani yafa kapi fale'a hai'a ake'naya'maki Yisasi akufa o'ake'nae.

⁴ O'ake'naya yafe “Hanate mai'ne?” hu'a lusi apa'kesa ne'afikenon akekeo aole ve'kalana apaulaka alino katea ku'kena havaili ve'kala va'yi neha'ae. ⁵ Va'yi ha'ake'a a'neyakamoki lusi koli hu'a ape hake'ana ani aole ve'kala'mokani apa'kaeyafe inake hu'ana neha'ae “Na'ya hiketapa afa'a mai'nea ve'kae fali'naya vaya'ai kelile kahau ne'ae? Malena o'mai'niki fali'neapati ako heti'ne. ⁶ Kalili mai'nenon lahapapai'nea ke lapa'kesalekati afitapa hao hutapa afeo. ⁷ Inake

hu'ne 'Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakesi hisike'a hao'otake kava nehaya vaya'moki natafa hute'a yoyo yosale naha'a asaisake'na falikoe. Falitesuke'a kinate'nisake'na aole afina kelifi maite'na aole'ae mako'ae alea kanafi fali'nisoapati hetikoe.' hu'ne. Ani hu'nea ke'aena lapa'kesa afitapa hao hutapa afeo." hu'ana neha'ae.

⁸⁻⁹ Neha'ake'a Yisasi'a hu'nea ke apa'kesa afi'a hao hute'a keli ne'atale'a ete'a ake'naya kava'ae afi'naya ke'ae Yisasina ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'ae akaeya ke ne'afea ve a'ne'ae hapapai'nae.

¹⁰ Malia'a Makatala kumate a'ae Yohana'ae Yemisina ita'amo'a Malia'ae mako a'neyaka'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae hapapai'nae.

¹¹ Hapa'nepaiya'maki apa'kesa afeana "Afa kekana ke nehae. Lamake nehafi apa'ke'atike nehafi?" hute'a afi'a apaipafi o'male'nae.

¹² Afi'a apaipafi o'malakeno Pita'a hetino naku naku uno kite'naya yafa kapi uno ape hu'nen akeana Yisasina hayavaite'naya kena'ake ake'ne. Aketen akesa afime afime no'aleka u'ne.

Aole ve'kala'mokani kateka Yisasina ake'na'ae.

¹³ Ani afina aole ve'kala Yisasi ke ne'afi'a ve'kala Emeasi kumate ukefe neha'ae. Ani ka'mo'a Yelusalemuti Emeasi u'nea ka aise'a yatala ka ileveni kilomita hane'ne. ¹⁴ Ani aole ve'kala kate ne'u'ana ani kava hu'naya yafe kake hume hume ne'va'ae.

¹⁵ Ne'u'ana ani yafe kake hu'ana i'afi o'afi hume ne'va'akeno Yisasi'a ana'kame eno ana'kaeya'ae u'ne. ¹⁶ Lo'ka'a ne'u'a ake'na'a'maki anaulakamo'a hani'ali ko'ali hike'ana Yisasina

ake'ana alakepa ohu'na'ae. ¹⁷ Ake'ana alakepa ohu'na'akeno Yisasi'a ana'kaeyafe inake huno anafine'ke “Na yafe kake hume hume ne'va'ae?” huno anafikeke'ana heti'ana mai'na'akeno anaulafinamo'a ati'ka'ne.

¹⁸ Mako ve'kamo aki'a Kaliopasi'a inake nehe “Mi'ko Yelusalemu nata vaya'moki meni afina hu'naya kava ako afi'naya'maki kakaeya mako'ke'amoka o'afi'nape?” nehe. ¹⁹ Hikenoinake huno anafine'ke “Hana kavafe neha'ae?” huno anafikeke'ana inake hu'ana neha'ae Yisasi'a Nasaleti ve'kae o'afi'nape? Ani ve'kamo'a aune laka hu ve'ka mai'nenon Anumaya Koti aulakale'ae vaya'moki apaulakale'ae lusiya huno o'ake'nona avame hu lo'kiya ya alo nehuno lusi lo'kiya ke'a lahapai'ne.

²⁰ Lahapai'nea'maki lakaeya mono nopi kava vaya'ae kava vayati'ae akaeya atafa hu'a kake hutete'a “Falikane.” hute'a yoyo yosale ha'a nili aite'a asaikenofali'ne. ²¹⁻²³ Fali'nea'maki lakaeya akaeyafe “Anumaya Koti'a lakufalino katikefe hutekeno e'nea ve'kae.” huta lame'atiti nehune. Mako ya'ae hamale'naya kavana olaka hu'nayanaki meni lakaeya'ae ne'maiya a'neyaka natetepi Yisasina kite'naya kelile u'a akayana Yisasi akufa o'male'nea yafe ete'a e'a inake hu'a lahapai'nae “Lakaeya ko'ku'napi kayo kayo ve'kala ne'ana'konake'ana inake hu'ana lahapai'na'ae ‘Yisasi'a ako hetino mai'ne.’ hu'ana ha'a ke lahapai'aketa ne'one.” hu'a nehaketa lakaeya lusiya huta atali atalu hu'none. ²⁴ Atali atalu hu'nonake'a mako lakaeya'ae mai'naya vaya'moki ani kelileka u'ne'a akayana a'neyakamoki hu'naya ke mi'ko

lamake hu'naya'maki Yisasina o'ake'nae hu'ana ha'nepai'ae.

²⁵ Ha'nepai'akeno ana'kaeyafe inake nehe “Lana'kaeya lana'kesa o'male'nea ve'kala mai'na'ae. Makale'a lanaipa lana'kesamo'a hao nohiketana mi'ko Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya ke afitana haletana lanaipafi o'male'na'ae. ²⁶ Ani aune vaya'moki inake hu'a kamale'nae ‘Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a lusi akufa akafu kisea ya hano hutesikeno ano hale himamu lo'kiya ya'ae kuma'ale uke.’ hu'a kamale'naya ke o'afi'na'afe?” nehe. ²⁷ Mosese'ae mi'ko Anumaya Koti aune vaya'ae akaeyafe kamale'naya ke aepa heno aepa'a huno kafino hana'nepaiye.

²⁸⁻²⁹ Hanapaike'ana ukefe va'a koteka ako va'yi ha'akeno Yisasi'a mako'ae ka ukefe ne-hike'ana akete'ana atafa nehu'ana inake ha'ae “La'akaeya'ae maiyo. Yake ako lavino fale-sikeno makale'a hani kike.” hu'ana ha'akeno ana'kaeya'ae maikefe nopi haino fale'ne.

³⁰⁻³¹ Ana'kaeya'ae ne'ya nekefe faitopale mai'nenno kai hame'ya aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno a'kaya heno anami'ne. Anamike'ana ne'ali'akeno anaulakamo'a inanile haleke'ana Yisasina ake'ana alakepa hu'na'ae. “Akaeyamae.” hu'ana neha'akeno anile fanane hike'ana mako'ae Yisasina o'ake'na'ae. ³² Ani yafe ana'kai'ani hu'ana i'afi o'afi hu'ana inake ha'ae “Vae la'akaeya kate ne'o'akeno akaeya kanale ke laha'apaino Anumaya Koti ke kamale'naya avopi huno kafino aepa'a

laha'a'nepaiketa'a la'aipamo'a vakali hu'ne." hu'ana neha'ae.

³³ Hute'ana makale'a heti'ana ete'ana Yelusalemu u'ana Yisasi ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'amoki'ae mako vaya'yaka'ae ali'a atalu hu'a mai'nake'ana apa'ke'na'ae.

³⁴ Aketa'ake'a inake hu'a hanapai'nae "Lamake Anumayatimo'a ako fali'neapati heti'nikeno Saimoni'a ako ake'ne." hu'a nehae. ³⁵ Nehake'ana ana'kaeya'ae kateka hu'nea avake'a hapa'nepai'ana inake ha'ae "Kai hame'ya a'kaya heno nela'amikeno la'aulaka haleketa'a Yisasina aketa'a alakepa hu'no'ae." hu'ana neha'ae.

Yisasina ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'amoki Yisasina ake'nae.

³⁶ Ani ke neha'akeno Yisasi'a folaka'apifi heti'nenno inake nehe "Yuna lapa'kesa afitapa maiyo." huno hapapai'ne.

³⁷ Hapa'nepaiya'maki apa'kaeya koli nehu'a atali atalu nehu'a akaeyafe "Afe kano eno mai'ne." hu'a koli nehae. ³⁸ Koli nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Na'ya hiketapa lapaipa afitapa haviya nehae? Na'ya hiketapa lapa'kesa lapa ne'aiye?" ³⁹ Lapa'kaeya naya'ae naiya'ae akeo. Akekeo nakaeya Yisasi'na e'na mai'noe. Nakufale name alitapa akeo. Afe'mo'ae hininana akufa ame'ae ayamufa'ae o'male'nina'maki nakaeya nakufa name'ae naya-mufa'ae hane'niketapa ne'akae." nehe. ⁴⁰ Ani ke huteno aiya aya'ae apave nele.

⁴¹ Apave nelike'a apamo'yo ne'ai'a lusi amuse haya yafe "Lamakefi ake'atike nehe?" hu'a

aole apa'kesa ne'afi'a akaeyafe apa'kesa lapa ne'aikeno apa'kaeyafe inake nehe “Nesoa ya hane'nife?” huno apafine'ke. ⁴²⁻⁴³ Apafikeke'a atafi kate'a male'naya faya amikeno alino apaulakale kutala aino ne'ne.

“Mi'ko lapaulakafati ake'naya yafe vaya hapapaiyo.” hu'ne.

⁴⁴ Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya'ae lo'ka'na mai'noa afina make hu'na lahapapai'noe mi'ko nakaeyafe kamale'naya ke Mosese ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki ke'ae Anumaya Kotife Samu avopi yakame kefati kamale'naya ke'ae mi'ko ani nakaeyafe kamale'naya ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake huke hu'na lahapapai'noane.” nehe.

⁴⁵ Huteno ani kamale'naya ke afi'a alakepa hu'a afisaya yafe apa'kesamo'a haleke'a afi'a alakepa hu'nae. ⁴⁶ Inake huno hapapai'ne “Make hu'a kamale'nayane Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a lusi akufa akafu kisea ya aliteno falitesike'a kite'nisakeno aole afina kelifi maiteno aole'ae mako'ae alea kana (napa 3 afina) fali'niseapatina eteno hetike. ⁴⁷ Heti'nike'a Yelusalemu aepa he'a mi'ko aupalika kuma'yakale inake hu'a hukae 'Yisasi'a lapa'ku lapame alino kati'nea yafe lapa'kesa ne'afitapa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi atalesakeno Anumaya Koti'a lapahaove lapatove nehuno yuna aipafati atalelapatekaiye.' hu'a hapapaisaya yafe kamale'nayane.

⁴⁸ Mi'ko lapaulakafati ake'naya kavafe mi'ko vaya hapapaiyo. ⁴⁹ Afeo nakaeya Afo'nimo'a 'Lapamikoe.' huno hu'nea ve'ka Fate Akufa Avamuna nakaeya lapa'kaeyate hutekauvanaki lapa'kaeya mani ala kumate mai'nisakeno eno hanafakati lo'kiya lapamitesiketapa utapa nakaeya ke hapapaiyo." hu'ne.

Yisasi'a ko'ku'napaka hai'ne.

⁵⁰⁻⁵¹ Ani ke huteno apavaleno Petani kumate uno ayana alino asaka nehuno inake nehe "Anumaya Koti'a lo'kiya'aleti lapaya hise." nehuno apataleno ko'ku'napaka nehaiye. ⁵²⁻⁵³ Haiteke'a apa'kaeya aki ali'a asaka hute'a lusi amuse nehu'a ete'a Yelusalemu u'a mai'ne'a mi'ko afina ala mono nopi mai'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka huke huke nehae.

**Anumaya Koti'a Saufa Lami'nea Ke
New Testament in Inoke-Yate**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inoke-Yate

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

0efd25e9-6950-53d1-8fd3-d0e2721ce857